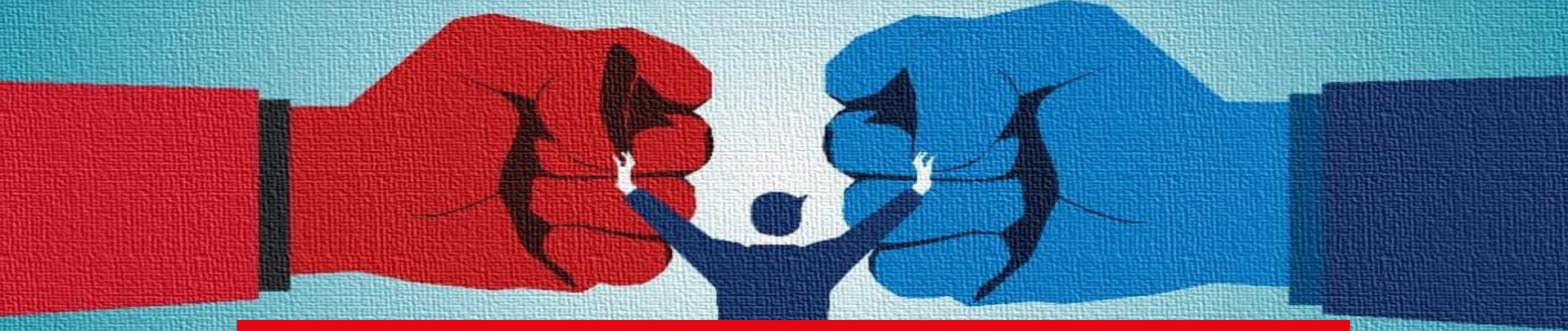

SODEV

SOSYAL DEMOKRASİ VAKFI

Toplumsal Kutuplaşmanın Sebepleri ve Boyutu Araştırma Raporu

07.11.2023

Metodoloji

Araştırma; Friedrich Ebert Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği'nin katkılarıyla, SODEV tarafından yürütülmüştür.

Zamanlama	: Ekim 2023
Veri toplama yöntemi	: CATI (Bilgisayar Destekli Telefon ile Anket)
Örneklem	: %95 güven aralığında %3 hata payı ile 1067 görüşme
Örnekleme yöntemi	: Tabakalı tesadüfi örnekleme <i>Türkiye temsili yaş, cinsiyet, sosyoekonomik statü, bölge dağılımı ve 2023 Milletvekili oy tercihi dağılımı gözetilmiştir.</i>
Ortalama görüşme süresi	: 8,5 dakika

Araştırmaya Genel Bakış

Toplumsal Kutuplaşmanın Sebepleri ve Boyutu Araştırma Raporu

1. Profil	Sayfa 04
2. Huzur İçinde Yaşam	Sayfa 10
3. Siyasi ve Güncel Konularda İletişim	Sayfa 16
4. Ayrımcılığa Maruz Kalma	Sayfa 26
5. İfadelerle Kutuplaşma	Sayfa 38
6. Siyaset ve Kutuplaşma	Sayfa 83
7. Kutuplaşmanın Gidişatı	Sayfa 100

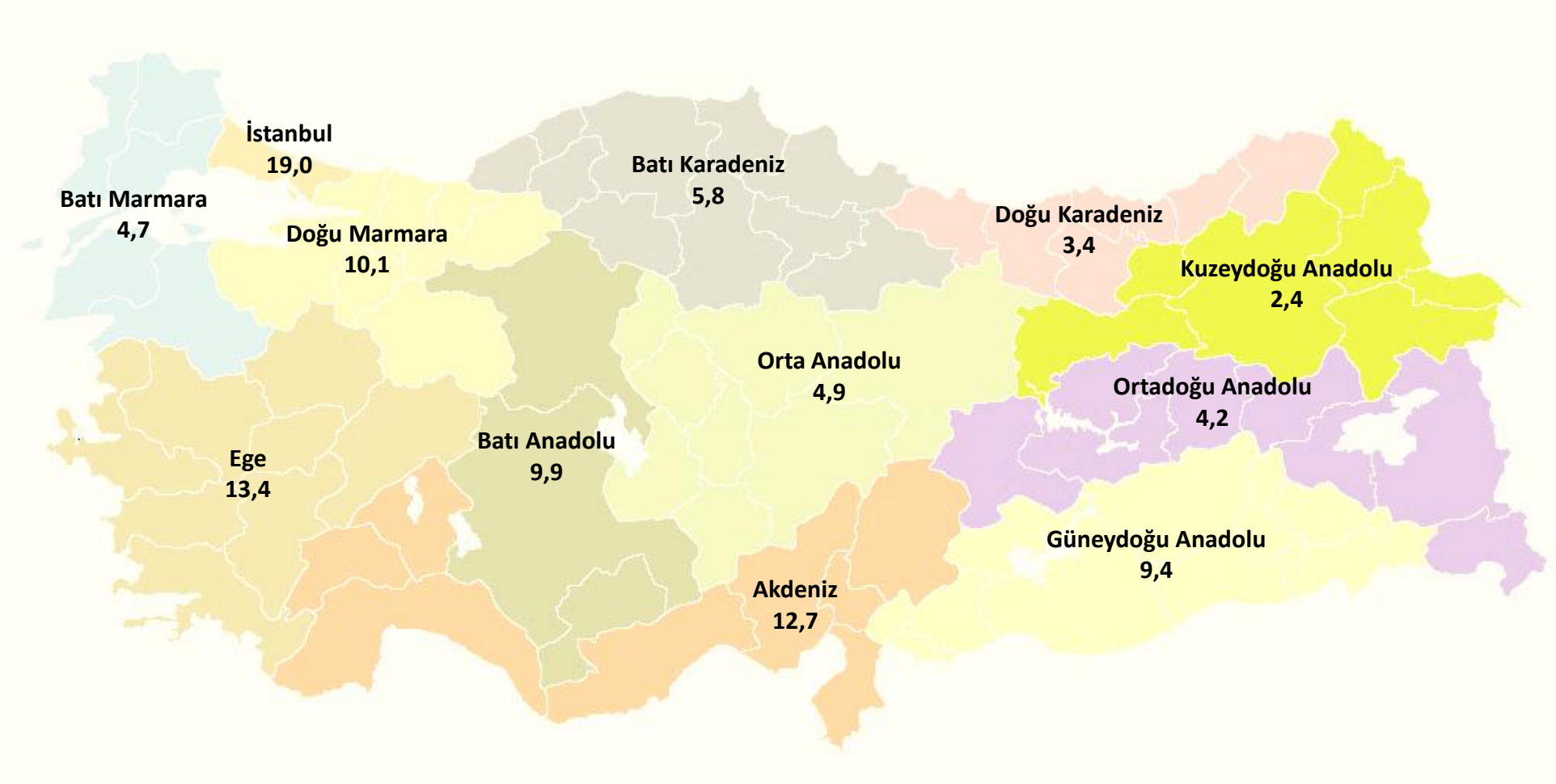
1

Profil

Profil

Bölge Dağılımı %

Profil

Cinsiyet

	 Kadın	 Erkek
Araştırma	49,7	50,3

Yaş

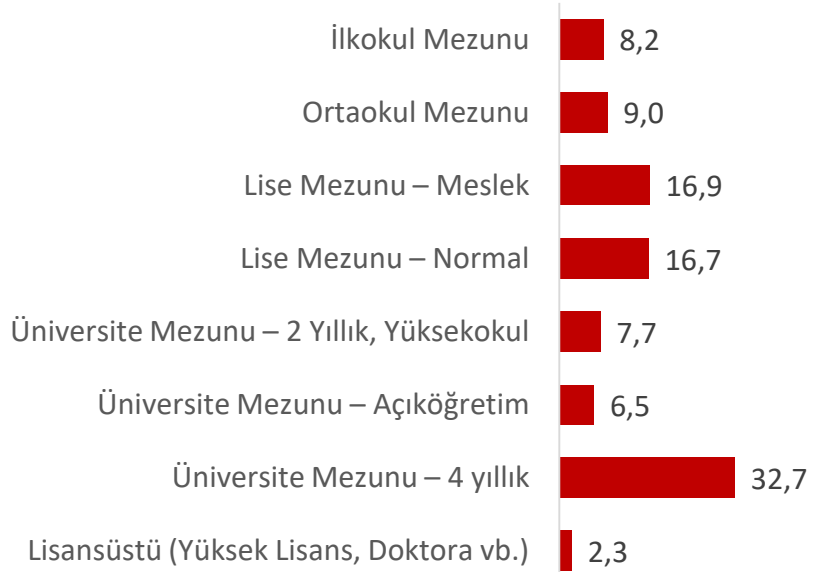
	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 ve üzeri
Araştırma	16,3	20,1	20,3	16,9	13,2	13,2

Sosyoekonomik Statü

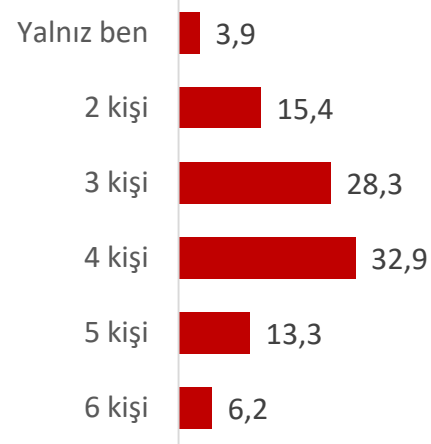
	AB	C1C2	DE
Araştırma	13,0	51,0	36,0

Profil

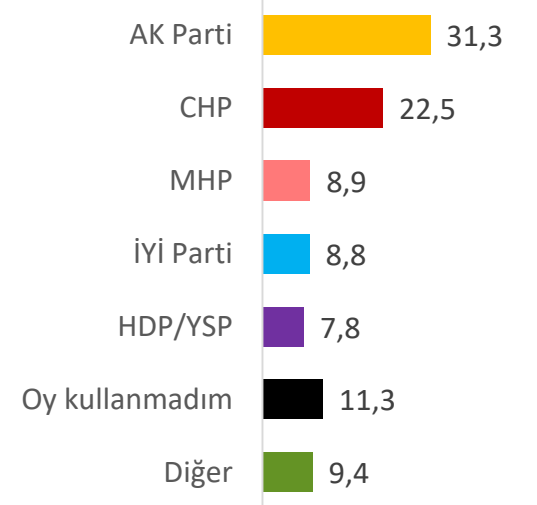
Eğitim Durumu %

Hanede Yaşayan Kişi Sayısı %

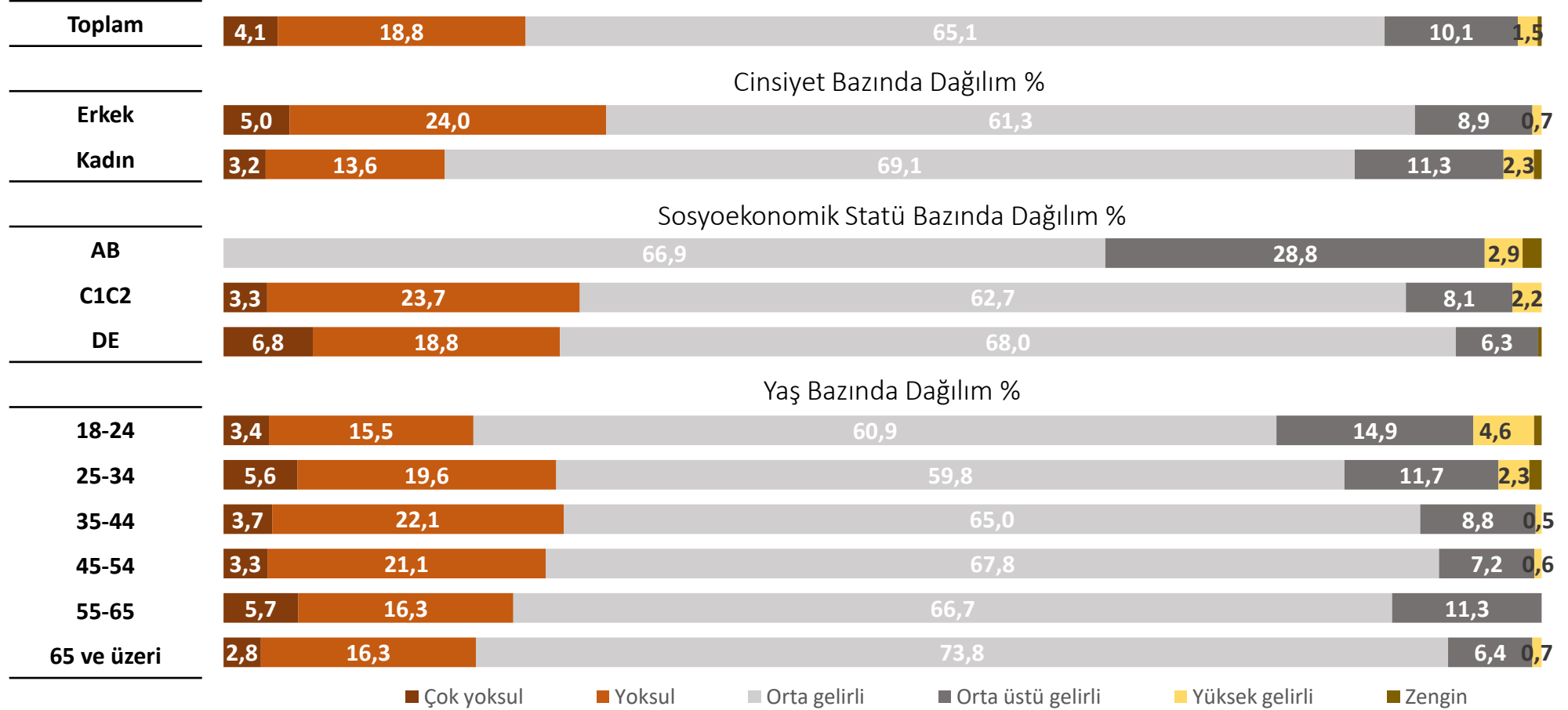

2023 Milletvekili Seçimi Oy Tercihi %

Gelir Grubu

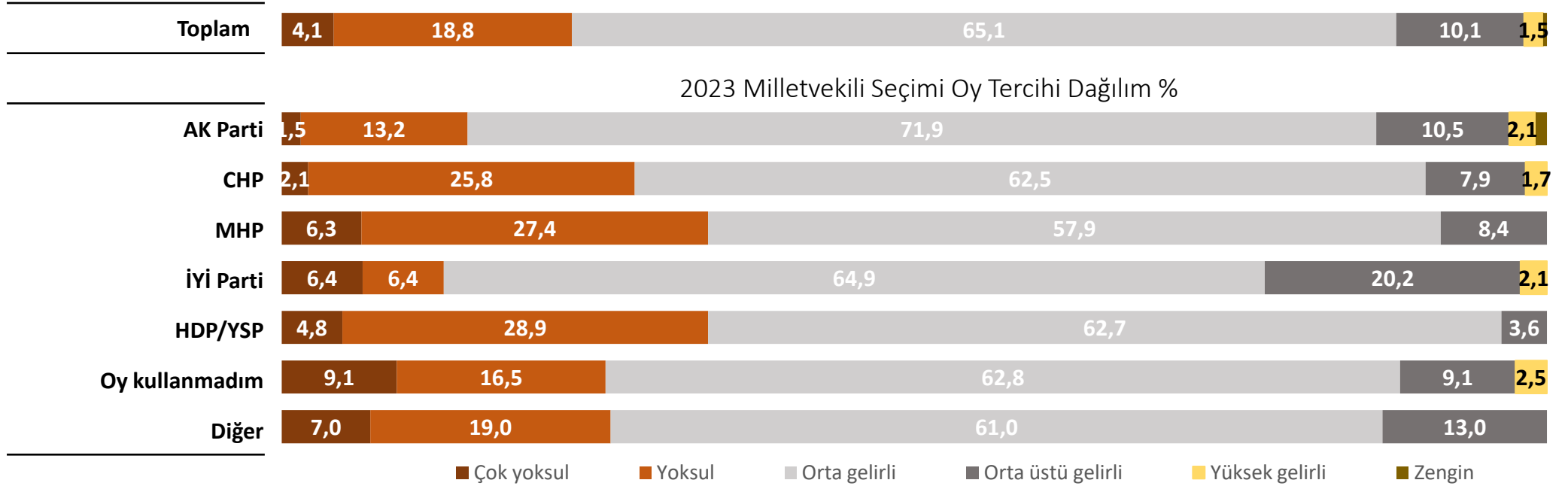
Hangisi sizin gelir grubunuzu daha iyi ifade eder?%

Gelir Grubu

Hangisi sizin gelir grubunuzu daha iyi ifade eder?%

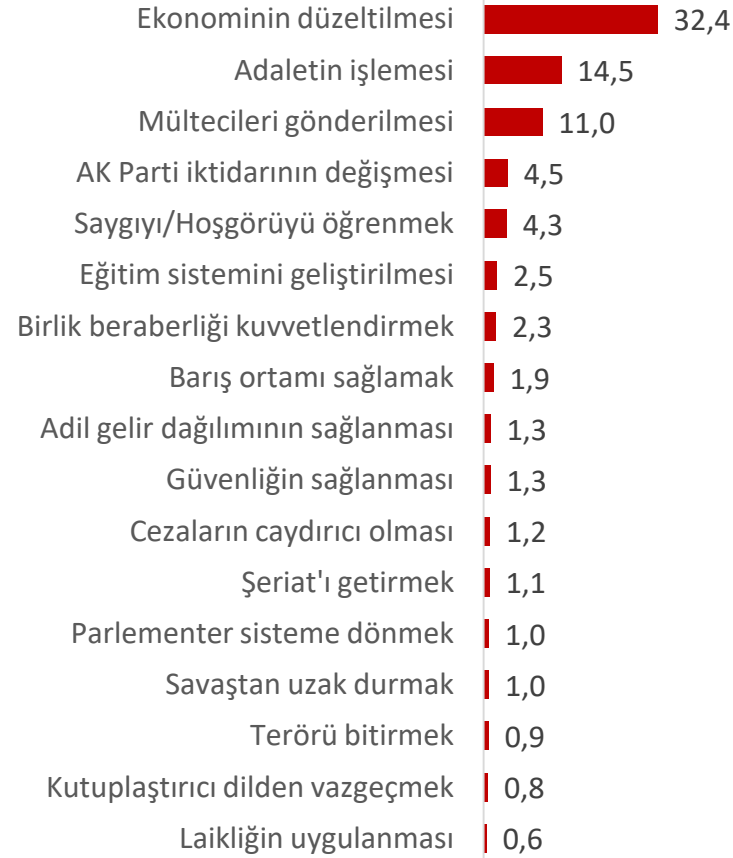

.2

Huzur İçinde Yaşam

Huzur İçinde Yaşamak İçin

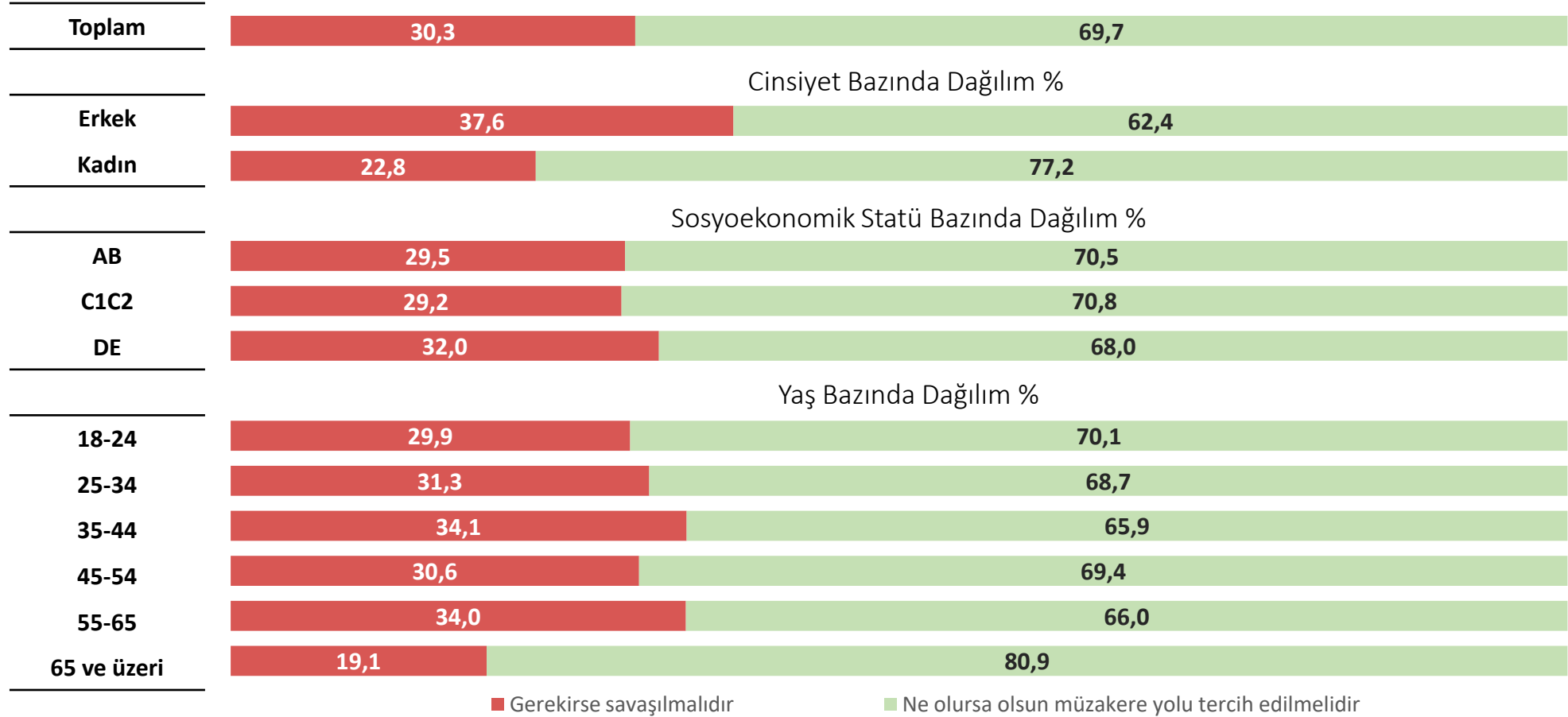
Sizce Türkiye’de daha fazla huzur içinde yaşayabilmemiz için yapılabilecek ilk şey nedir? %

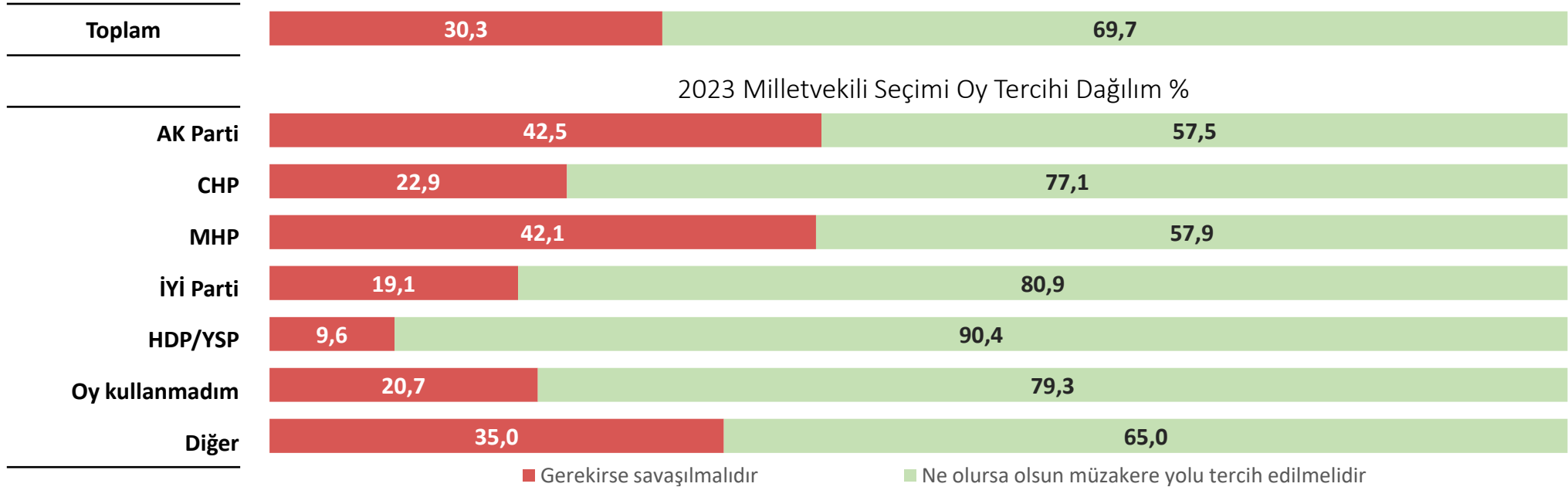
Aklıma gelmiyor/Bilmiyorum %5,0

Diğer %12,2

Barişü güvence altına almak için aşağıdakilerden hangisi sizin görüşünüze daha yakındır? %

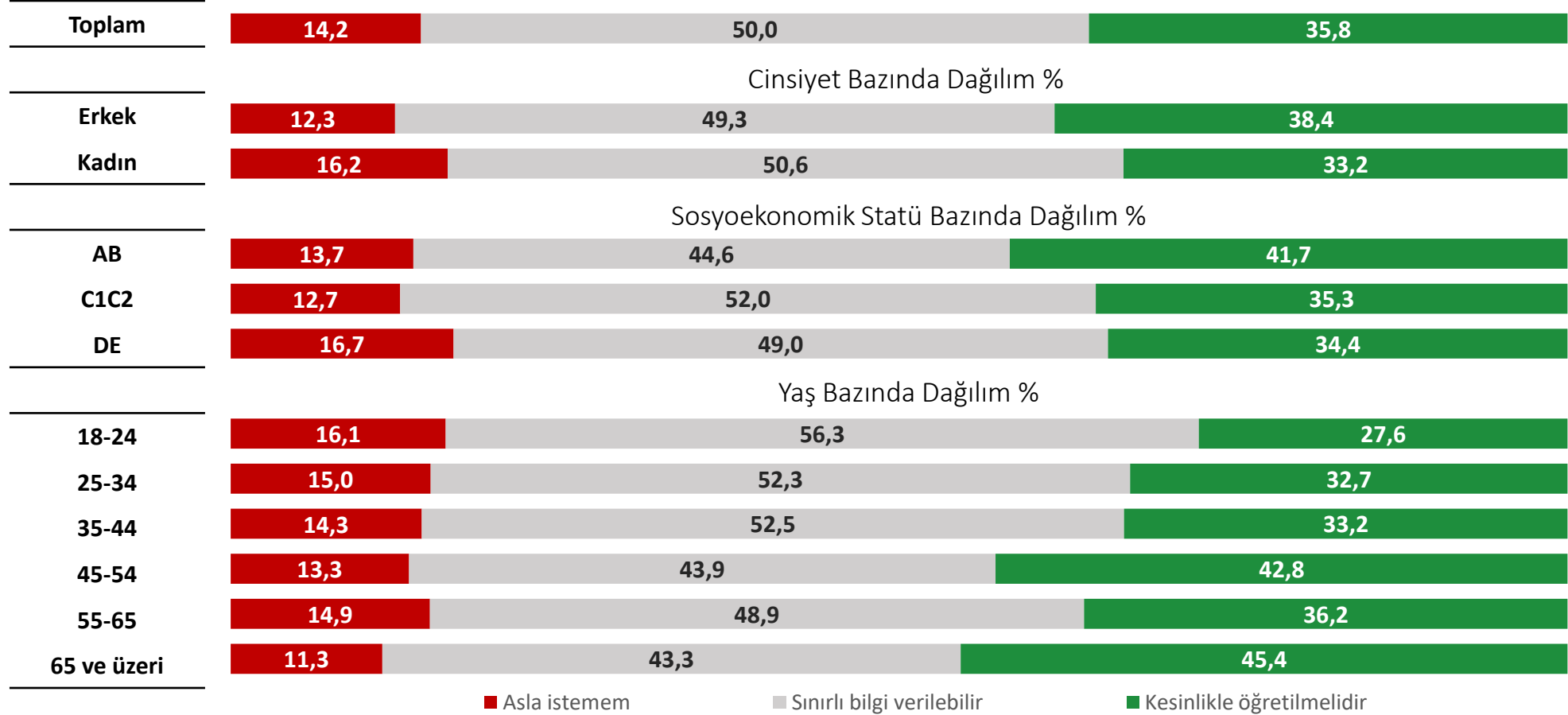

Barişü güvence altına almak için aşağıdakilerden hangisi sizin görüşünüze daha yakındır? %

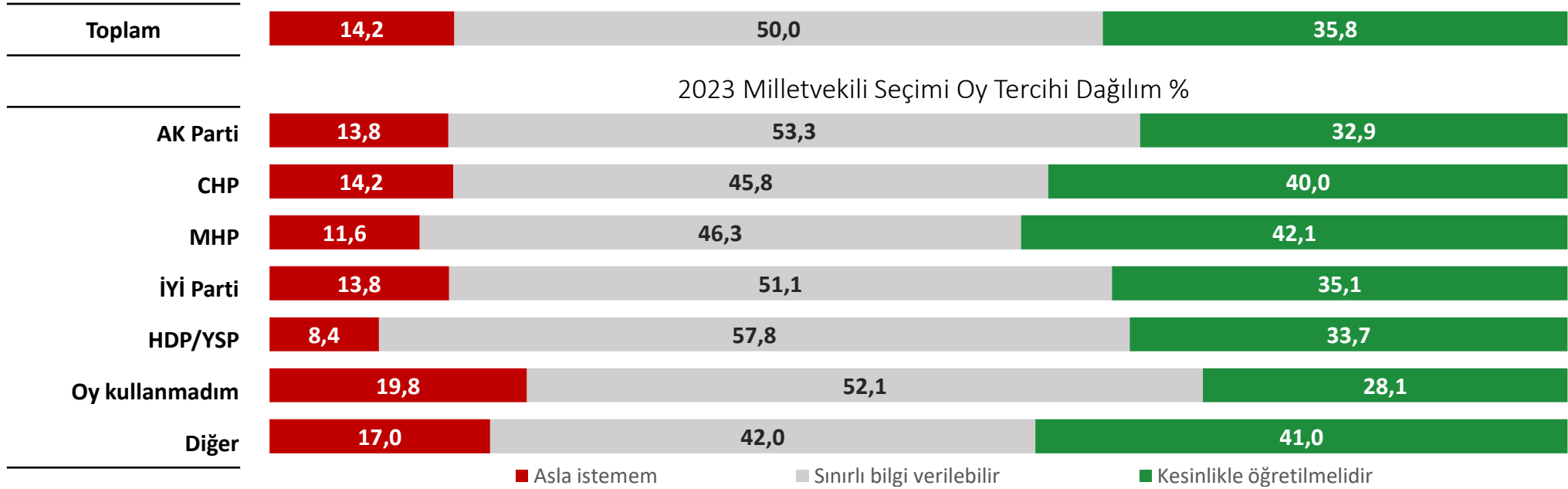
Farklı Görüşlerin Tarihinin Öğretilmesi

Çocuğunuza okulda diğer dini, etnik, mezhepsel veya siyasi görüşlerin tarihinin öğretilmesine nasıl bakarsınız? %

Farklı Görüşlerin Tarihinin Öğretilmesi

Çocuğunuza okulda diğer dini, etnik, mezhepsel veya siyasi görüşlerin tarihinin öğretilmesine nasıl bakarsınız? %

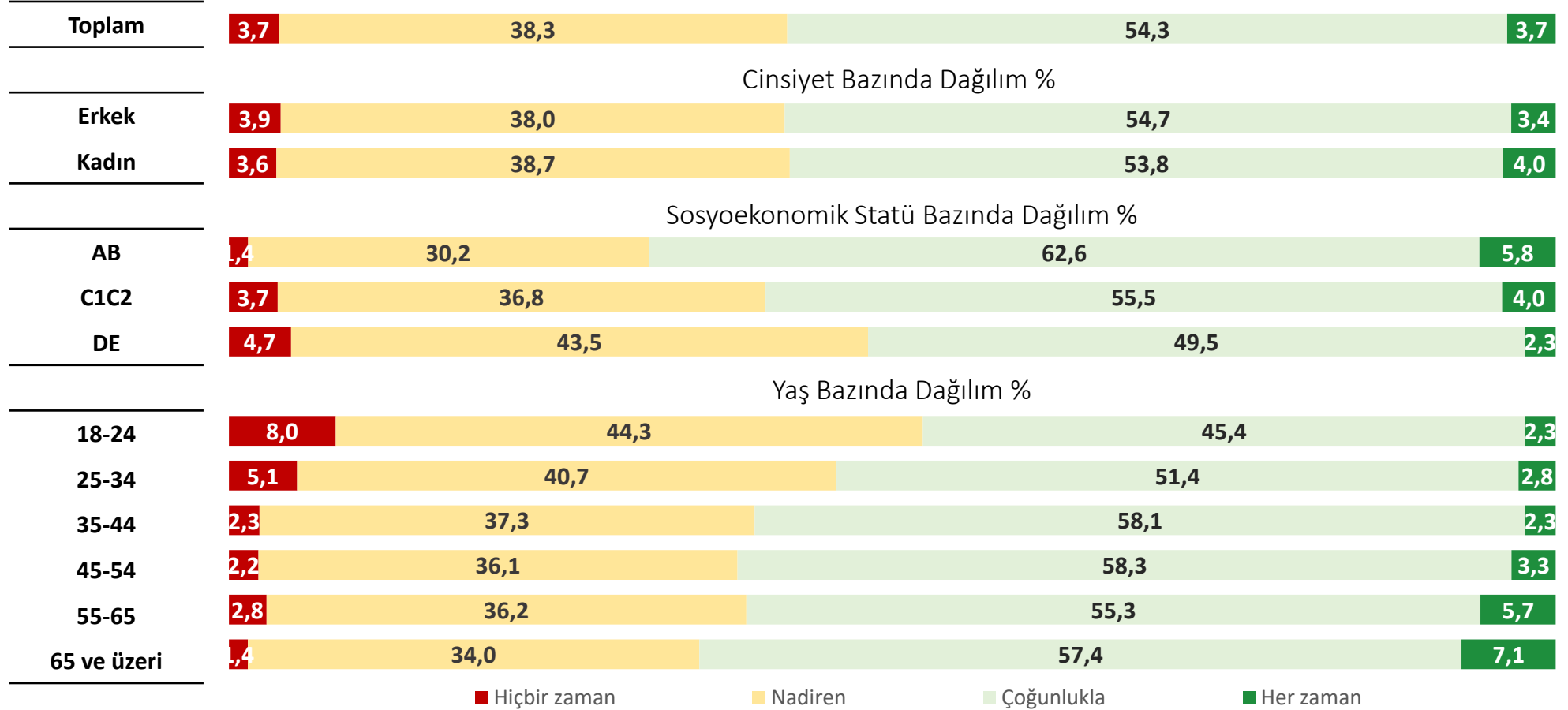
.3

Siyasi ve Güncel Konularda İletişim

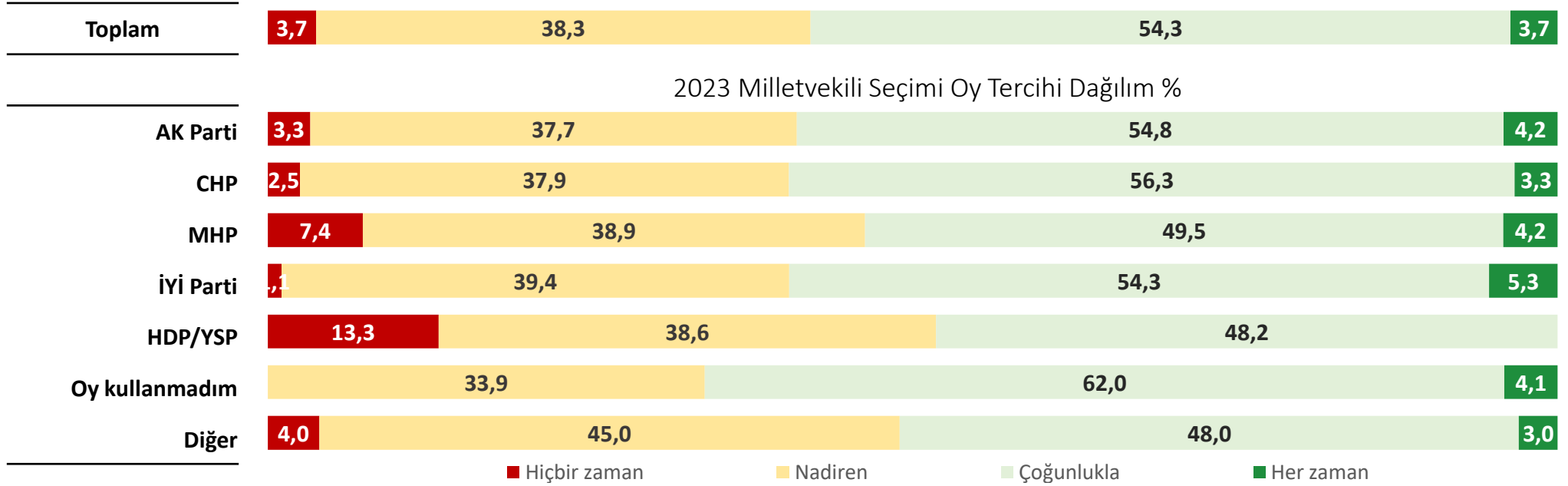
Yakın Çevre ile Görüş Birliği

Yakın çevrenizdekiler ile ne sıklıkta aynı görüşte olursunuz? %

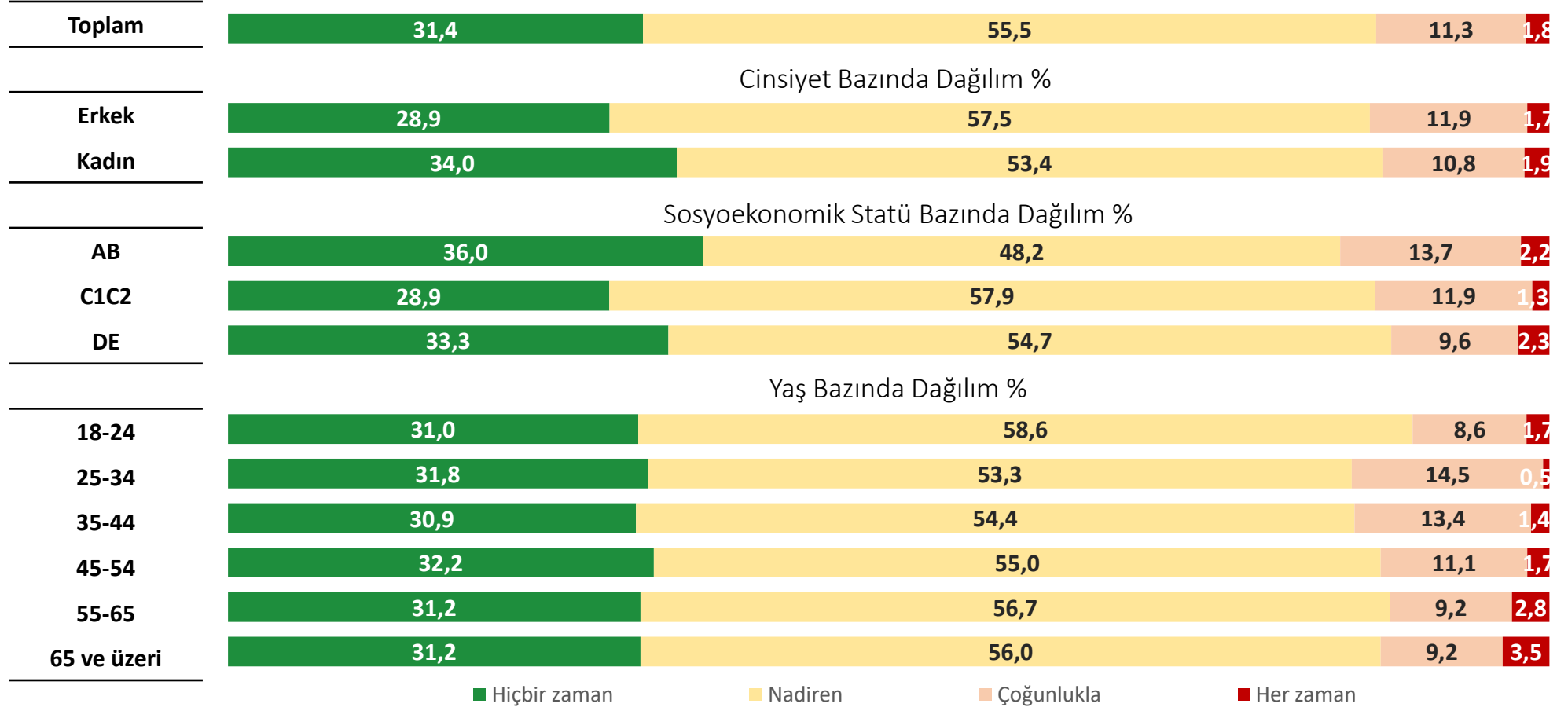
Yakın Çevre ile Görüş Birliği

Yakın çevrenizdekiler ile ne sıklıkta aynı görüşte olursunuz? %

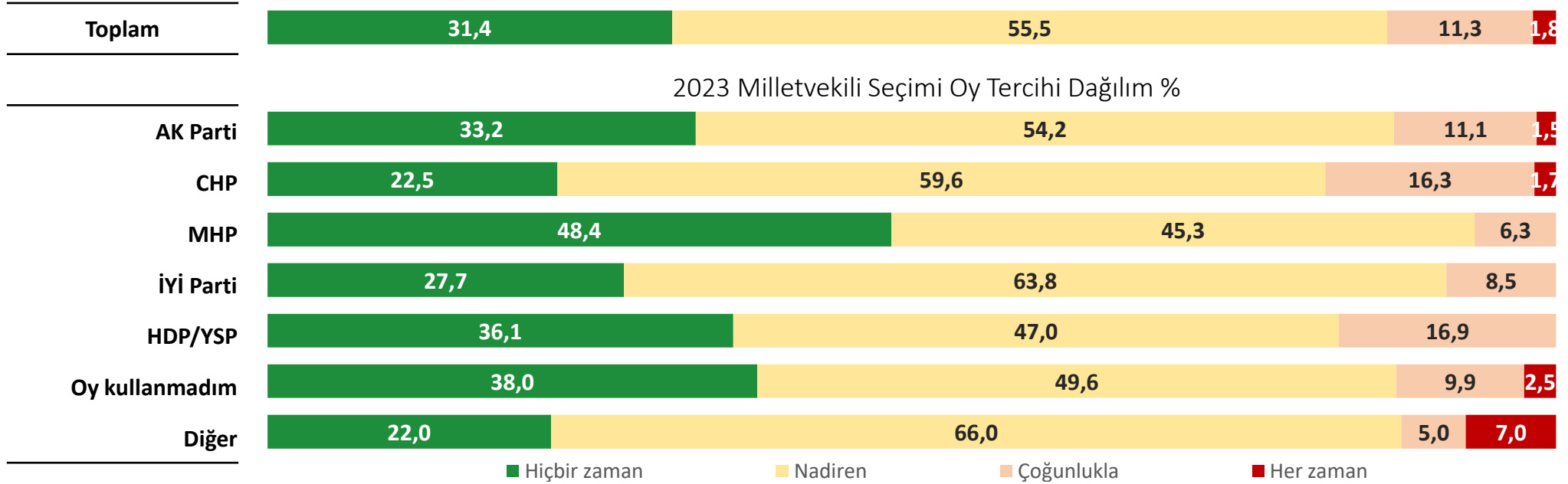
Yakın Çevre ile Çatışma Sıklığı

Yakın çevrenizdekiler ile görüş farklılığı sebebiyle aranızın bozulduğu olur mu? %

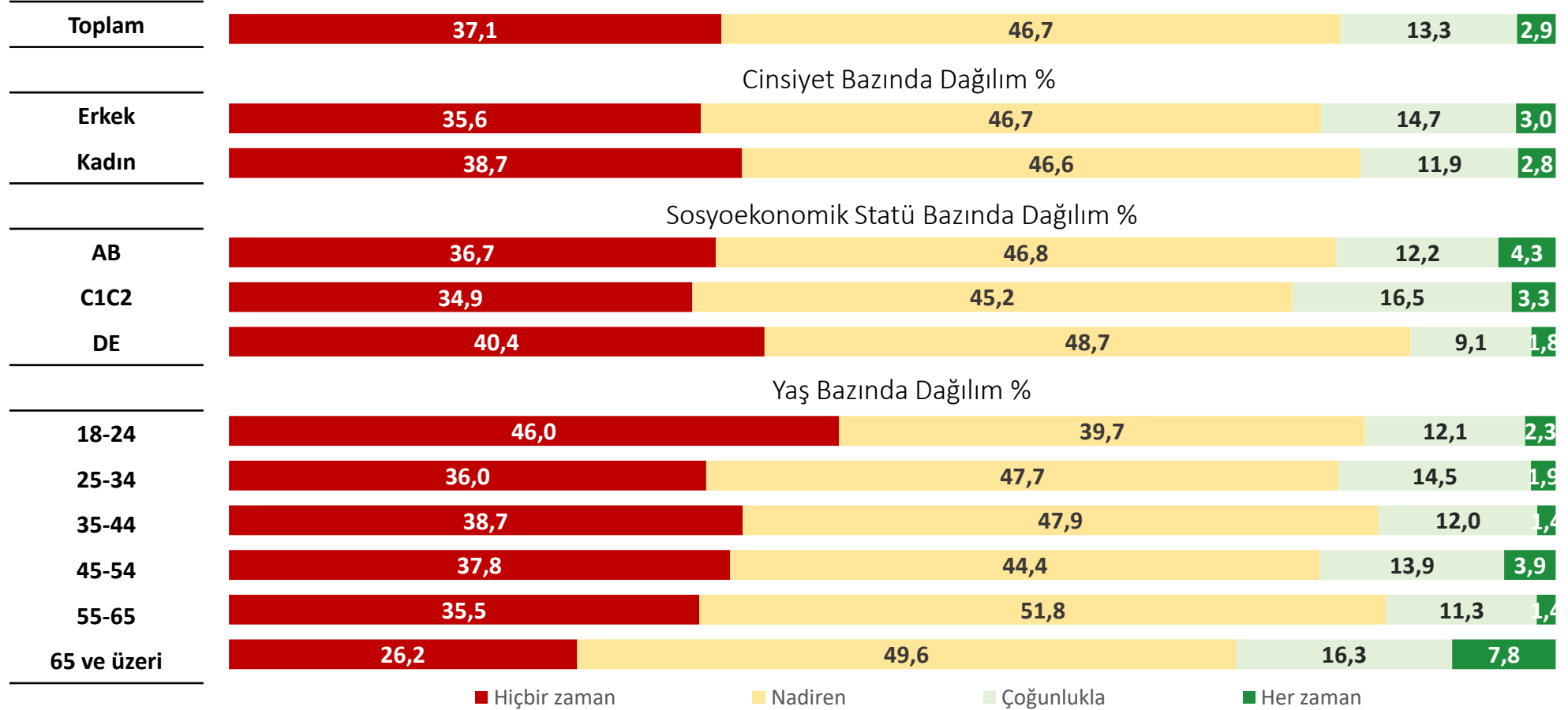
Yakın Çevre ile Çatışma Sıklığı

Yakın çevrenizdekiler ile görüş farklılığı sebebiyle aranızın bozulduğu olur mu? %

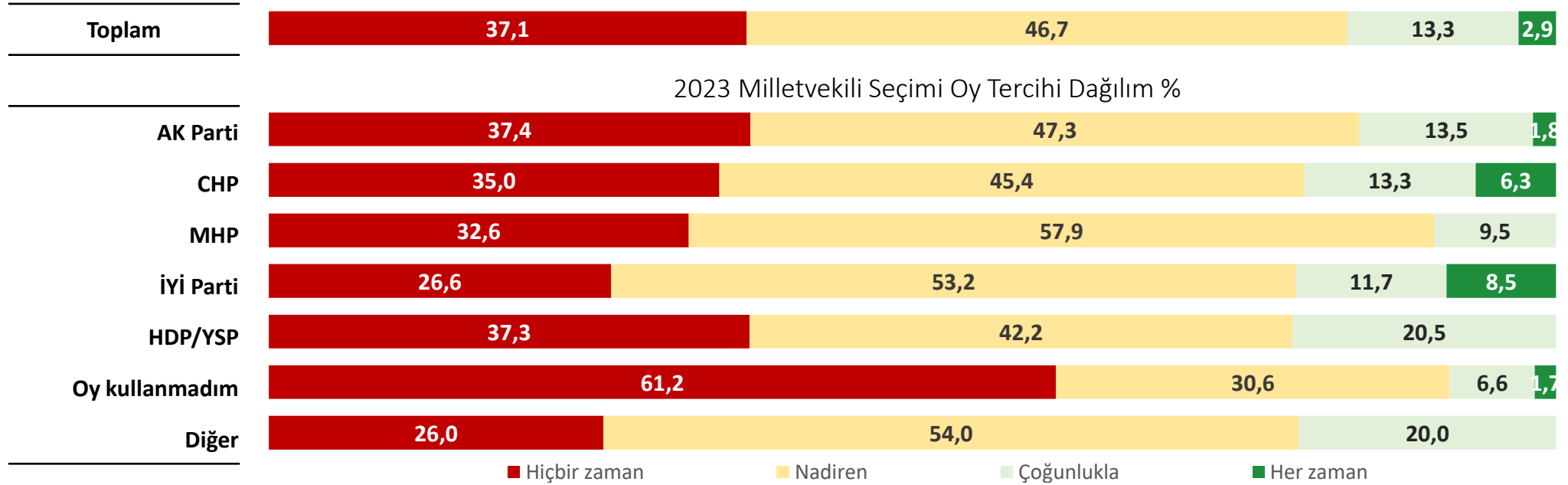
Sosyal Medyada Görüş Paylaşma

Güncel ve siyasi konular ile ilgili görüşlerinizi sosyal medyada ne sıklıkla paylaşırsınız? %

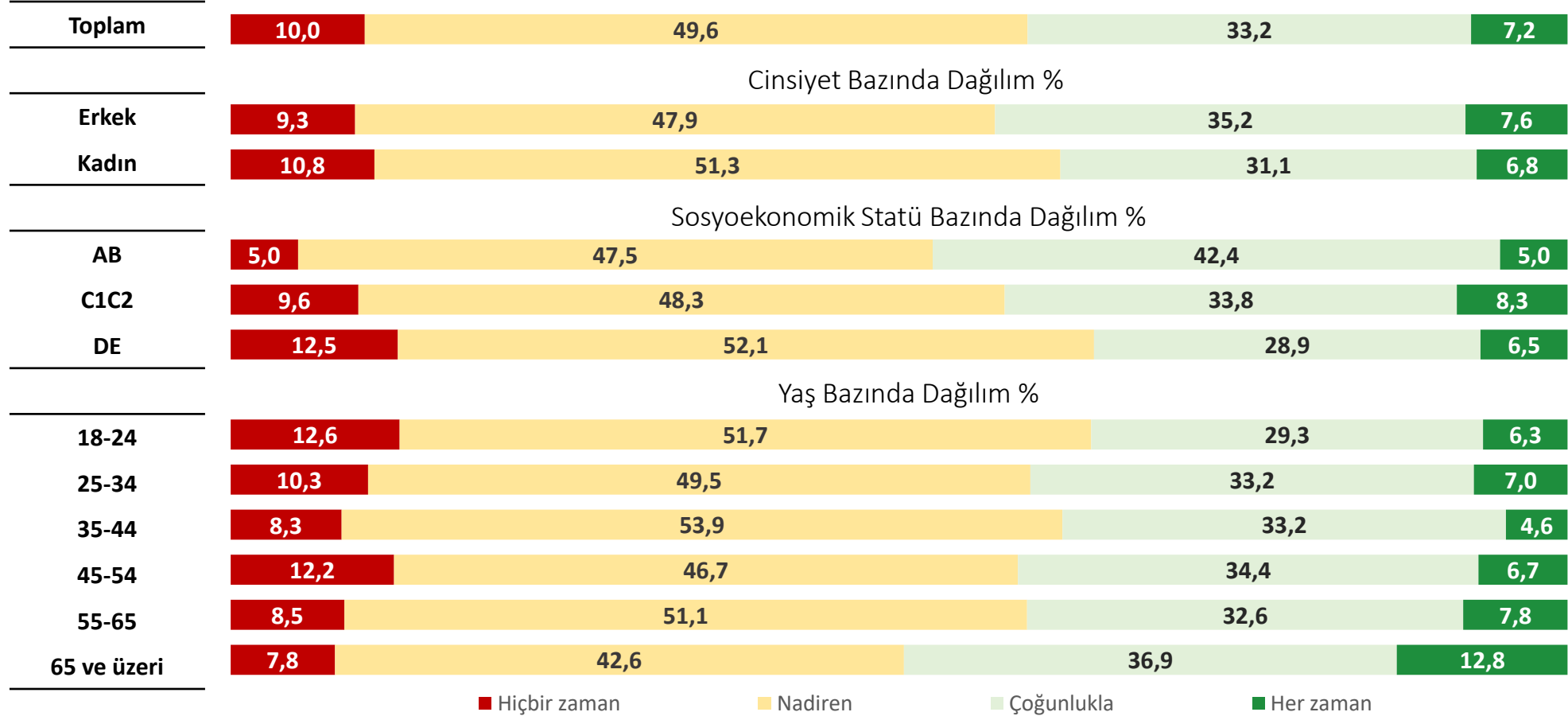
Sosyal Medyada Görüş Paylaşma

Güncel ve siyasi konular ile ilgili görüşlerinizi sosyal medyada ne sıklıkla paylaşırsınız? %

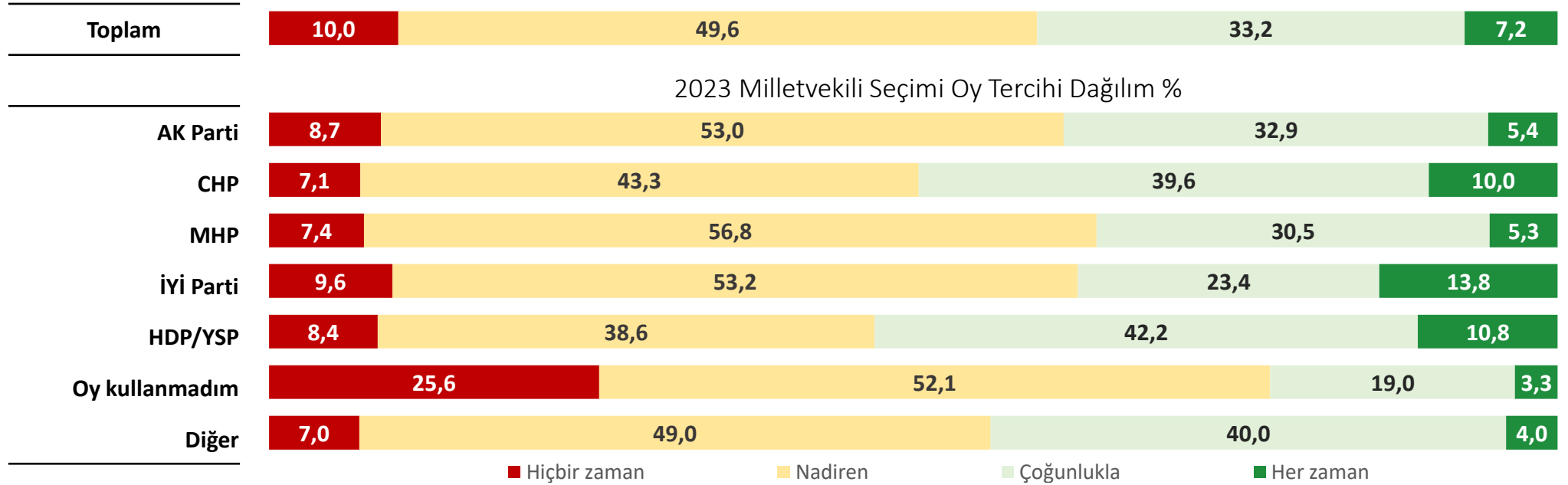
Yakın Çevre ile Görüş Paylaşma

Güncel ve siyasi konular ile ilgili görüşlerinizi yakın çevreniz ile ne sıklıkla paylaşırsınız? %

Yakın Çevre ile Görüş Paylaşma

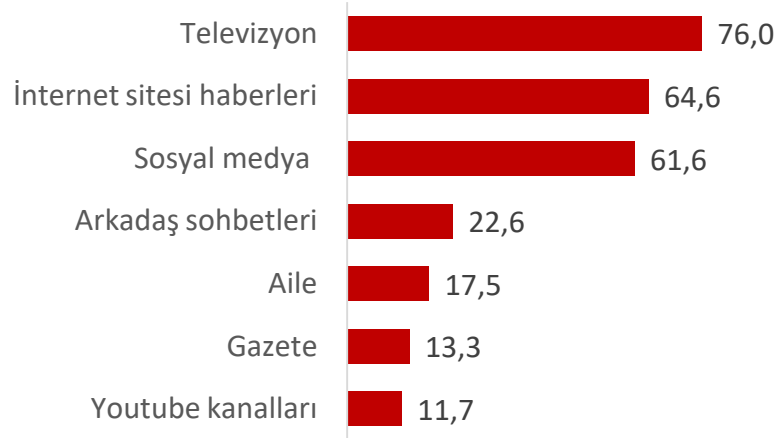
Güncel ve siyasi konular ile ilgili görüşlerinizi yakın çevreniz ile ne sıklıkla paylaşırsınız? %

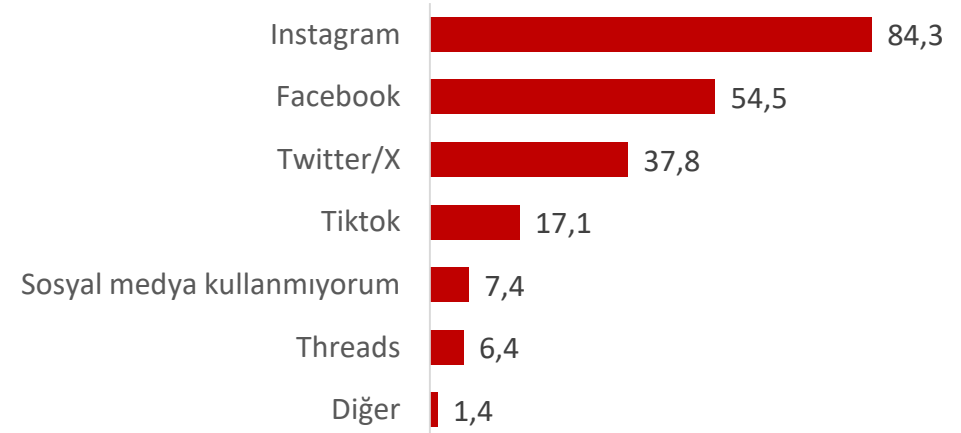

Haber Kaynakları

Güncel ve siyasi konularda en çok hangi kaynaklardan haber alırsınız? %

En çok hangi sosyal medya kanallarını kullanıyorsunuz? %

.4

Ayrımcılığa Maruz Kalma

Kutuplaşmanın Sebepleri

Sizce toplumdaki ayrışma, kutuplaşmanın en büyük nedeni nedir? %

Aklıma gelmiyor/Bilmiyorum %7,6

Diğer %9,5

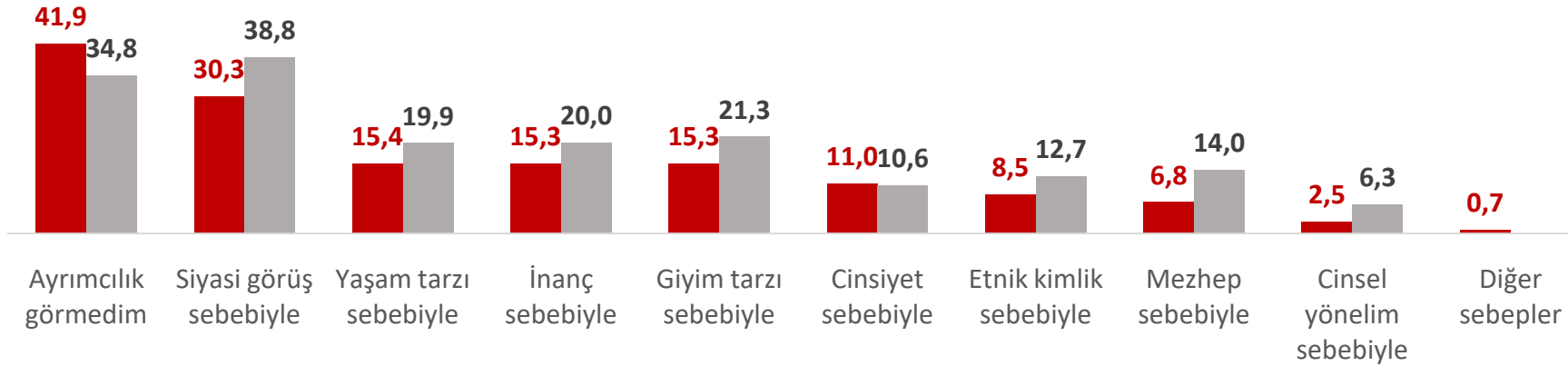
Ayrımcılığa Maruz Kalma

Hayatınızın herhangi bir döneminde aşağıdaki konularda ayrımcılığa, ötekileştirmeye uğradığınızı hissettiniz mi? %

Kendisinin maruz kaldığı

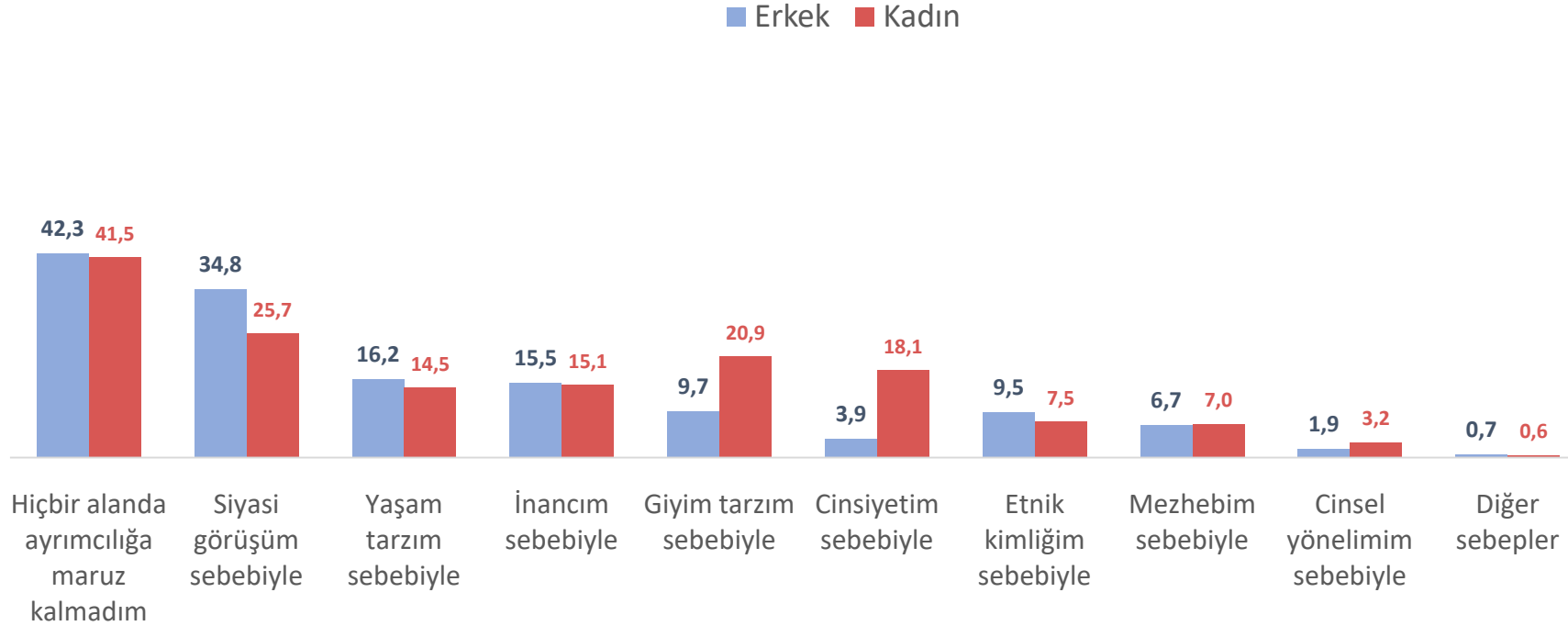
Yakın çevrenizdekilerin aşağıdaki konularda ayrımcılığa, ötekileştirmeye maruz kaldığını duyduunuz/gördünüz mü? %

Çevrede görülen

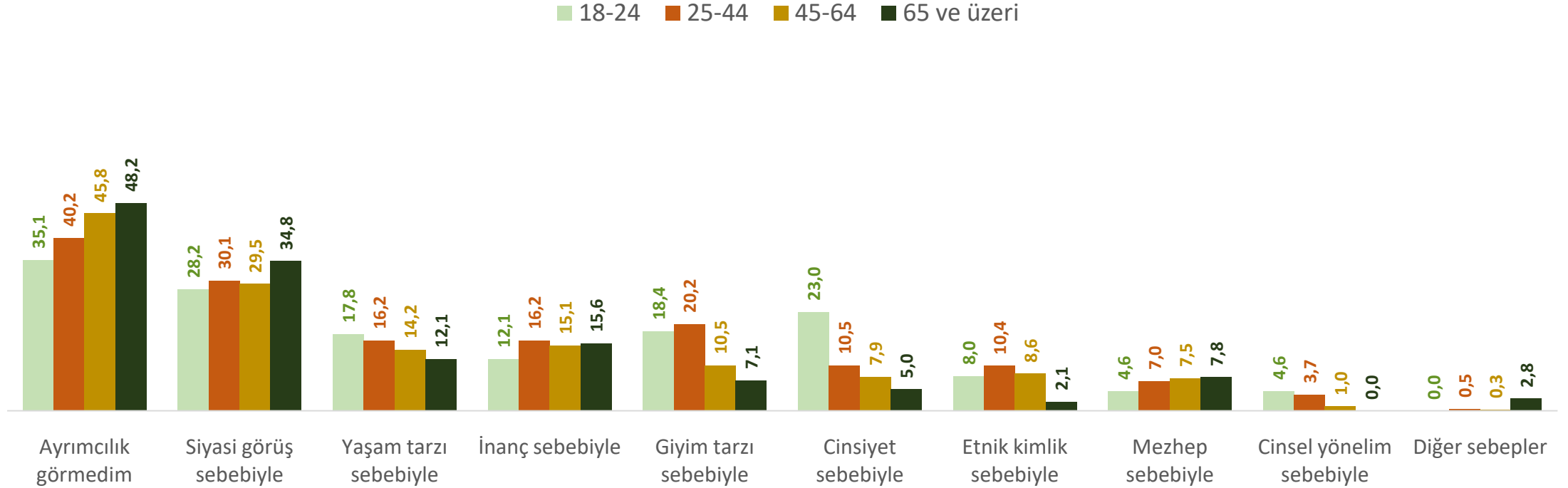
Ayrımcılığa Maruz Kalma | Cinsiyet Kırılımı

Hayatınızın herhangi bir döneminde aşağıdaki konularda ayrımcılığa, ötekileştirmeye uğradığınızı hissettiniz mi? %

Ayrımcılığa Maruz Kalma | Yaş Kırılımı

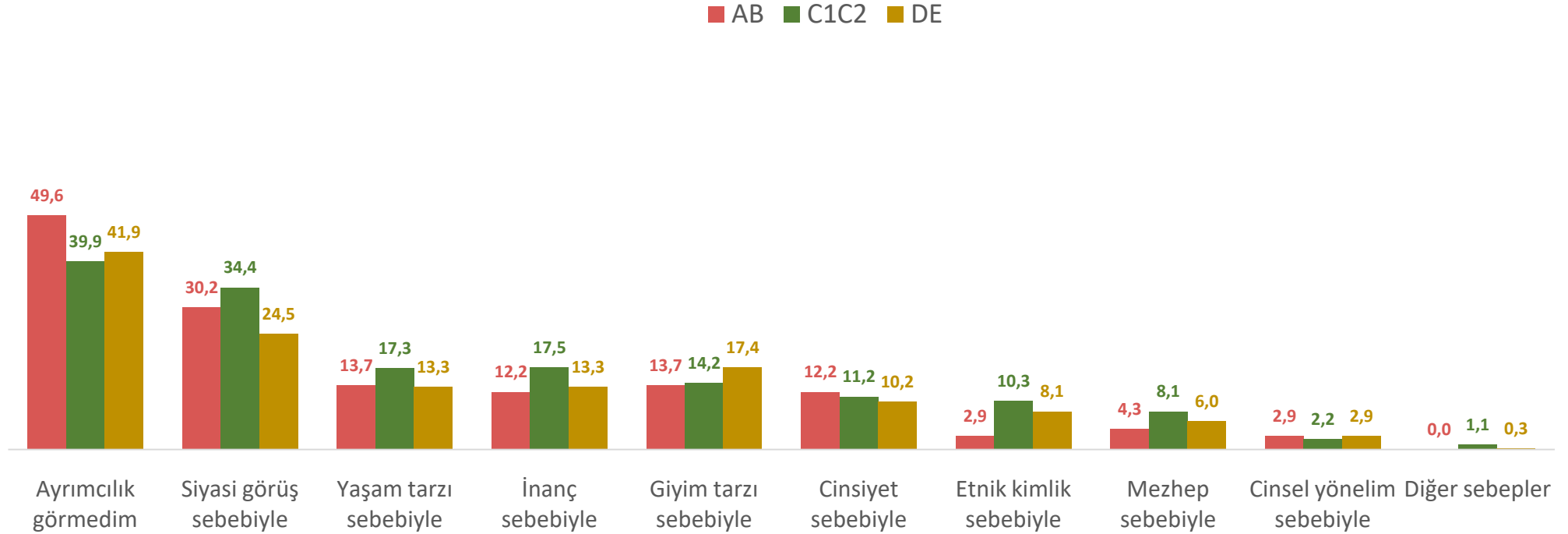
Hayatınızın herhangi bir döneminde aşağıdaki konularda ayrımcılığa, ötekileştirmeye uğradığınızı hissettiniz mi? %

Ayrımcılığa Maruz Kalma

Sosyoekonomik Statü Kırılımı

Hayatınızın herhangi bir döneminde aşağıdaki konularda ayrımcılığa, ötekileştirmeye uğradığınızı hissettiniz mi? %

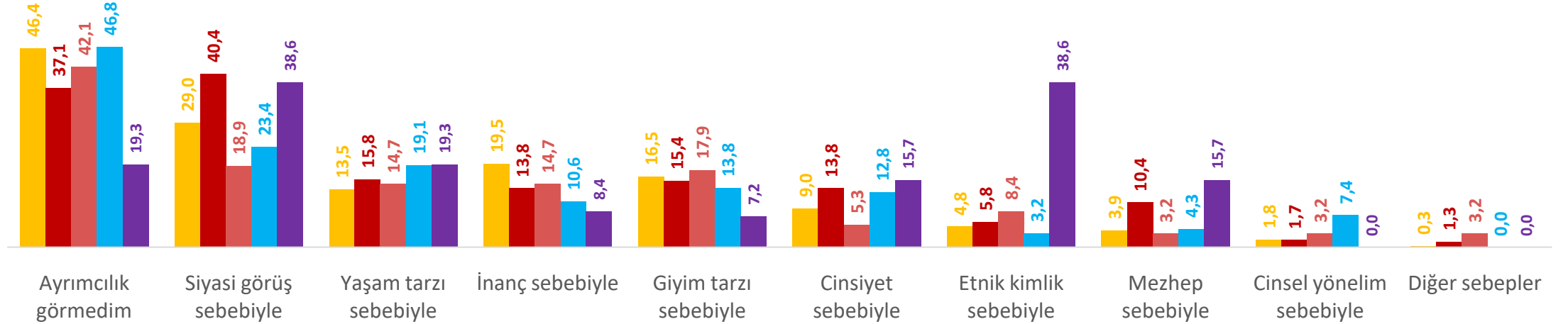

Ayrımcılığa Maruz Kalma

2023 Oy Tercih Kırılımı

Hayatınızın herhangi bir döneminde aşağıdaki konularda ayrımcılığa, ötekileştirmeye uğradığınızı hissettiniz mi? %

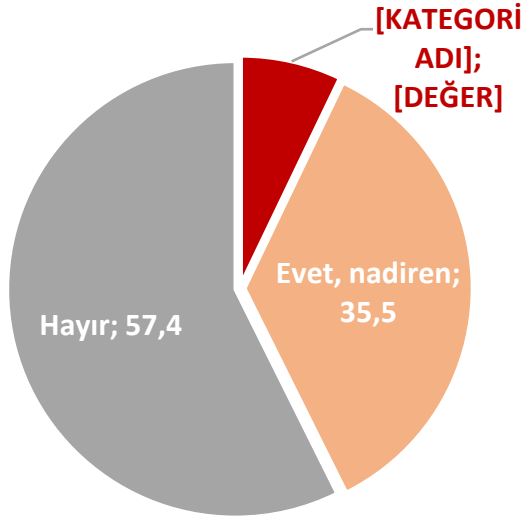
AK Parti CHP MHP İYİ Parti HDP/YSP

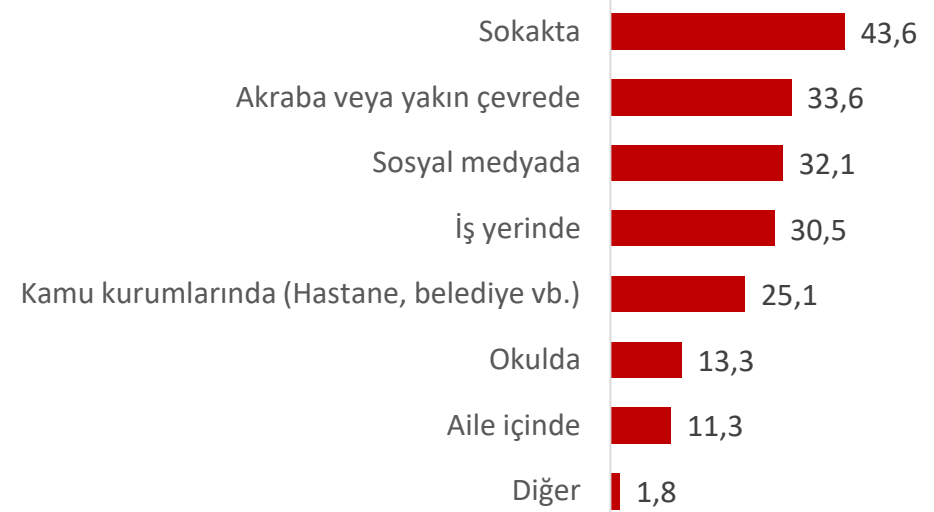
Ayrımcılığa Maruz Kalınan Alanlar

Ayrımcılığa, ötekileştirilmeye maruz kalma durumunuz devam ediyor mu? %

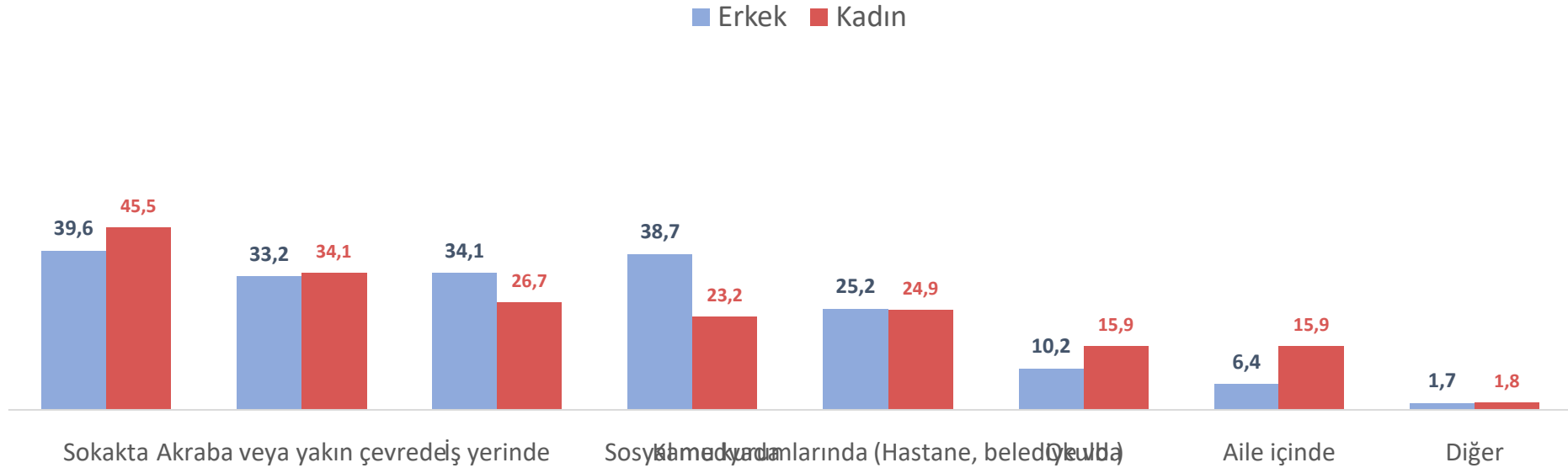
Daha çok hangi alanlarda ayrımcılığa, ötekileştirilmeye maruz kalıyorsunuz? %

(Evet diyen 455 kişiye sorulmuştur.)

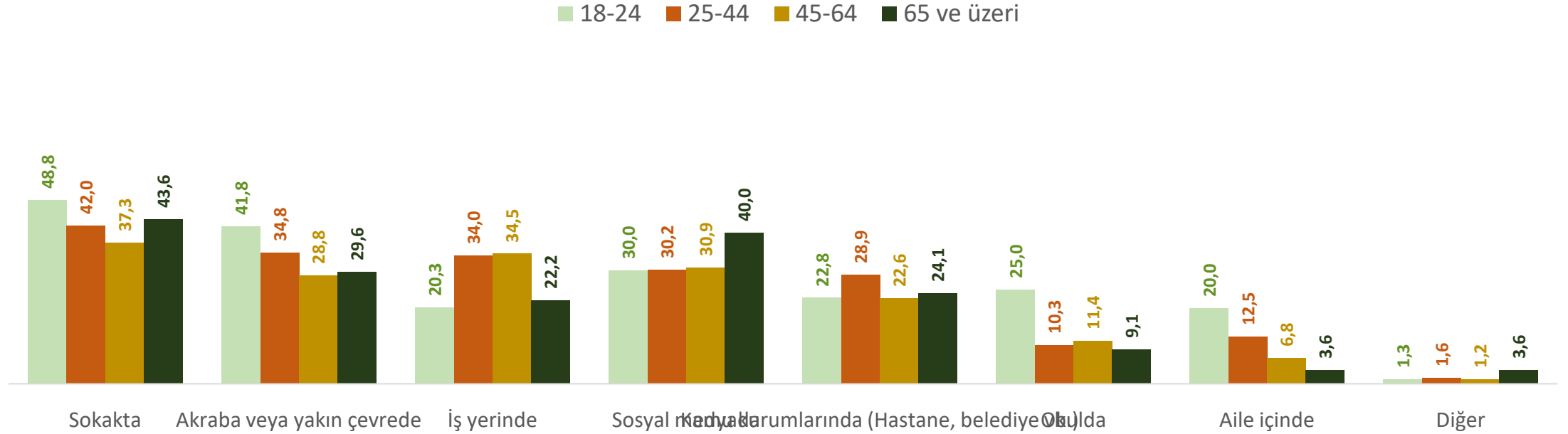
Ayrımcılığa Maruz Kalınan Alanlar | Cinsiyet Kırılımı

Daha çok hangi alanlarda ayrımcılığa, ötekileştirilmeye maruz kalıyorsunuz? %

Ayrımcılığa Maruz Kalınan Alanlar | Yaş Kırılımı

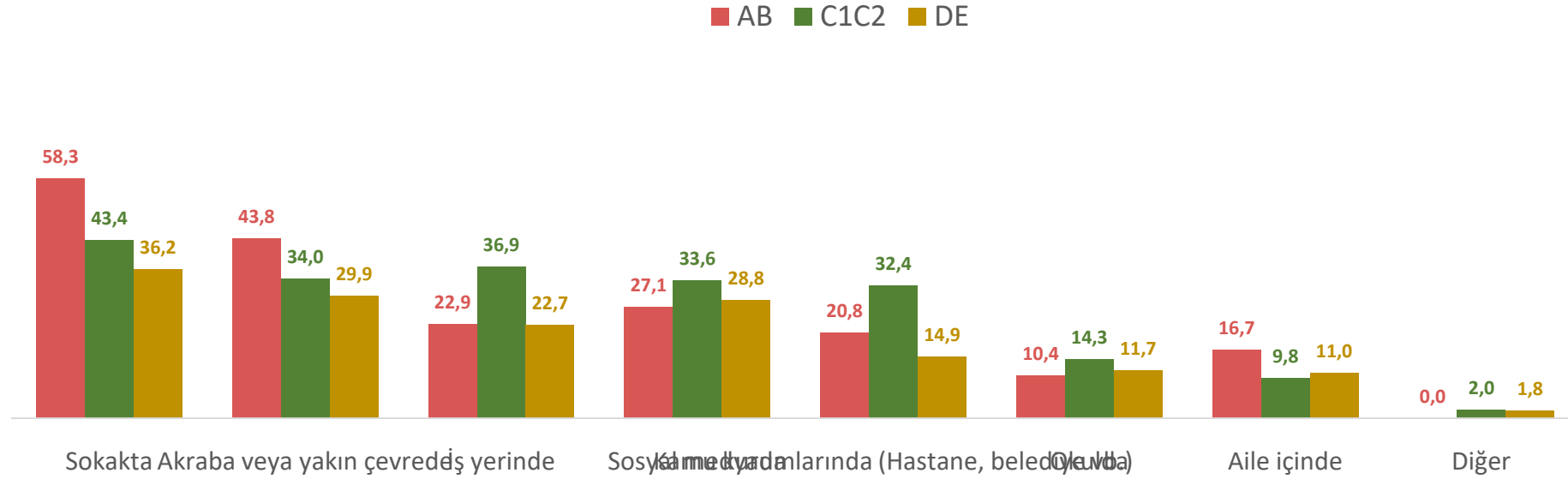
Daha çok hangi alanlarda ayrımcılığa, ötekileştirilmeye maruz kalıyorsunuz? %

Ayrımcılığa Maruz Kalınan Alanlar

Sosyoekonomik Statü Kırılımı

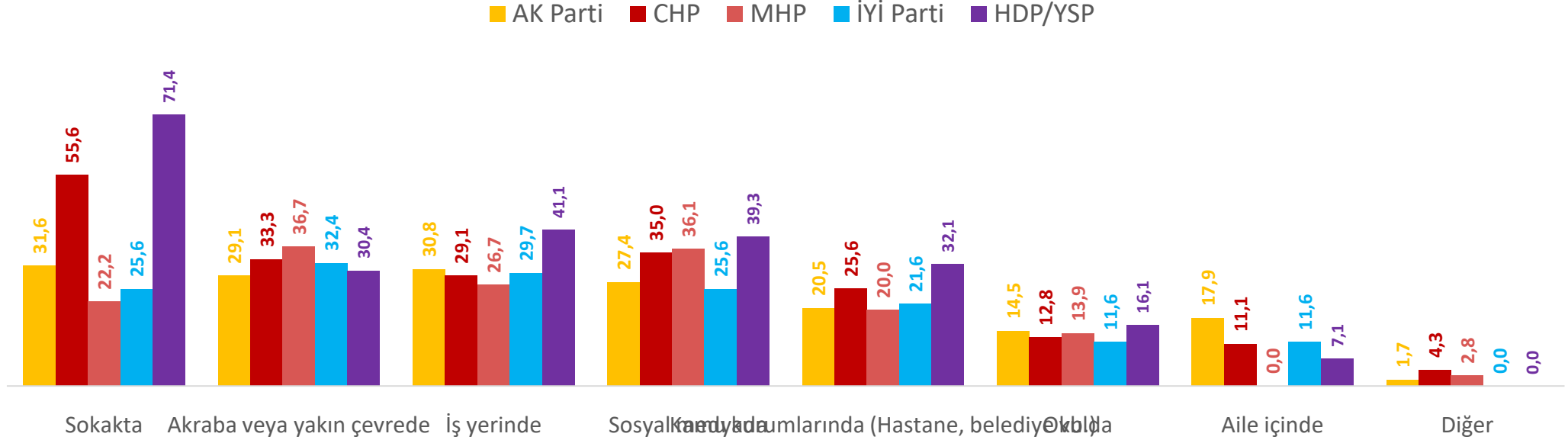
Daha çok hangi alanlarda ayrımcılığa, ötekileştirilmeye maruz kalıyorsunuz? %

Ayrımcılığa Maruz Kalınan Alanlar

2023 Oy Tercihi Kırılımı

Daha çok hangi alanlarda ayrımcılığa, ötekileştirilmeye maruz kalıyorsunuz? %

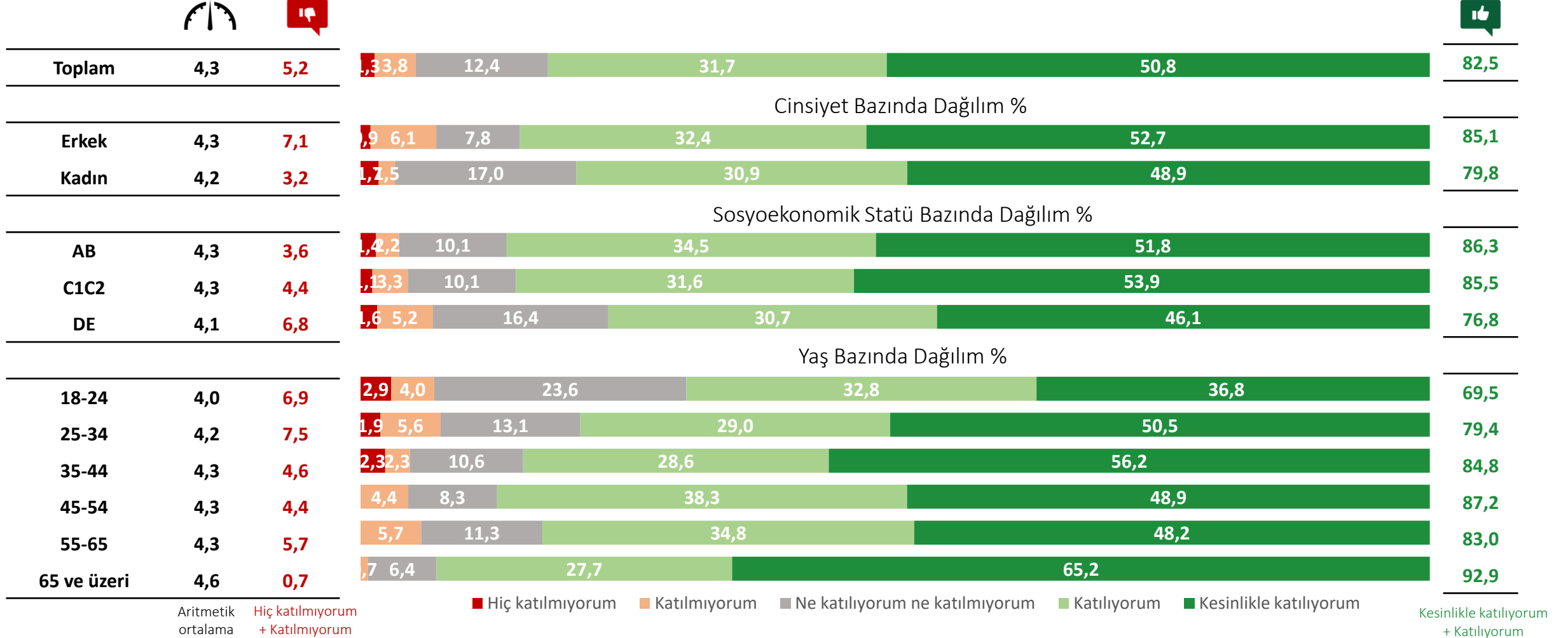

.5

**İfadelerle
Kutuplaşma**

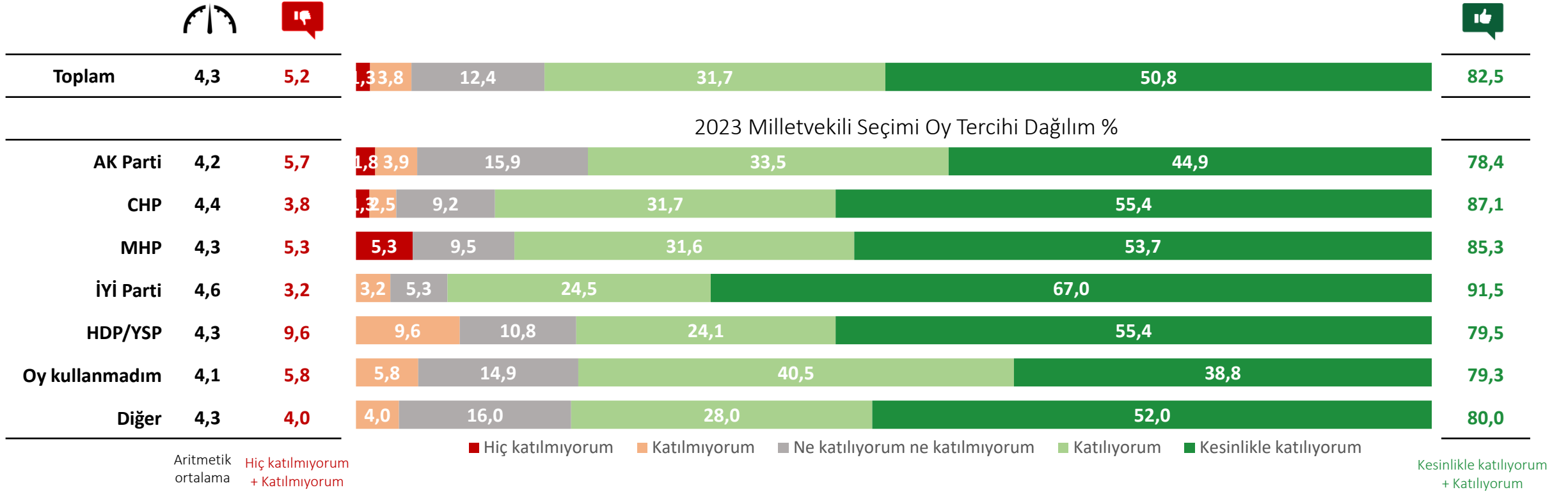
İfadelere Katılım

«Toplum olarak siyasi kavgaları bir kenara bırakıp ortak sorunlarımıza çözüm bulmalıyız.» %

İfadelere Katılım

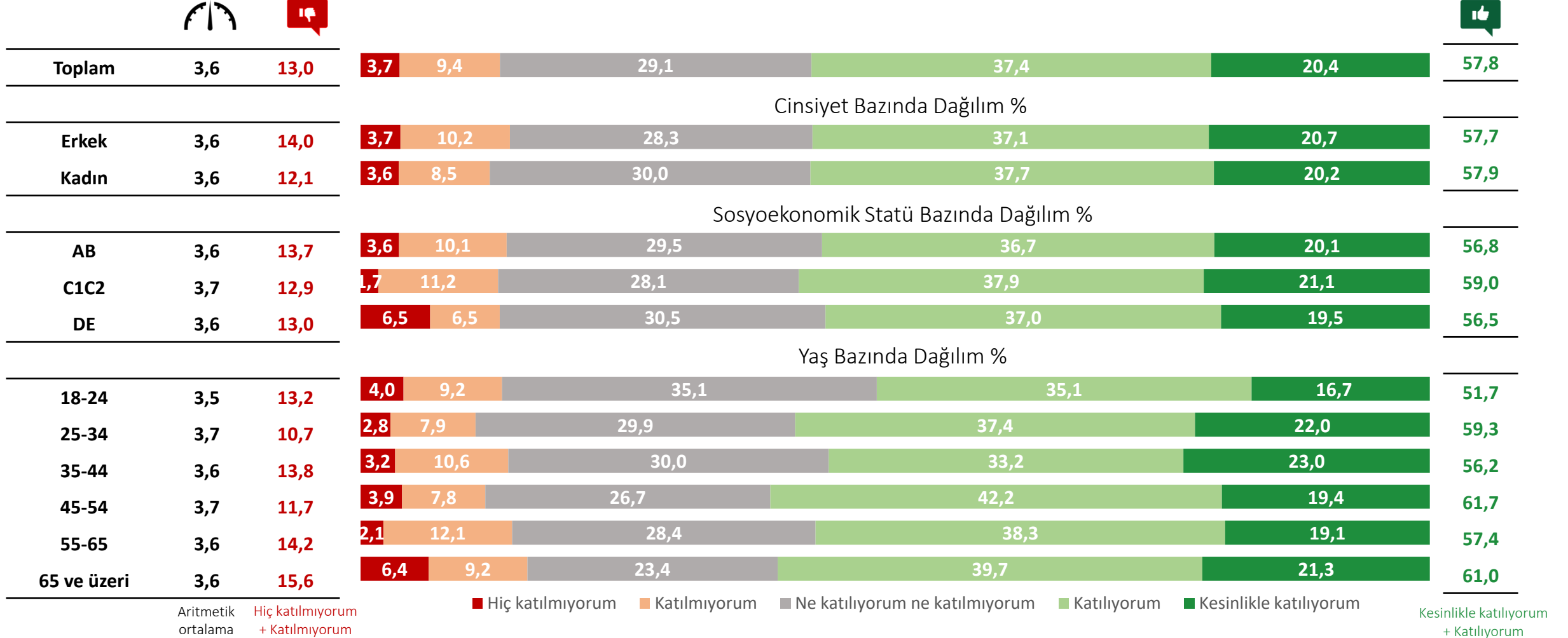
«Toplum olarak siyasi kavgaları bir kenara bırakıp ortak sorunlarımıza çözüm bulmalıyız.»%

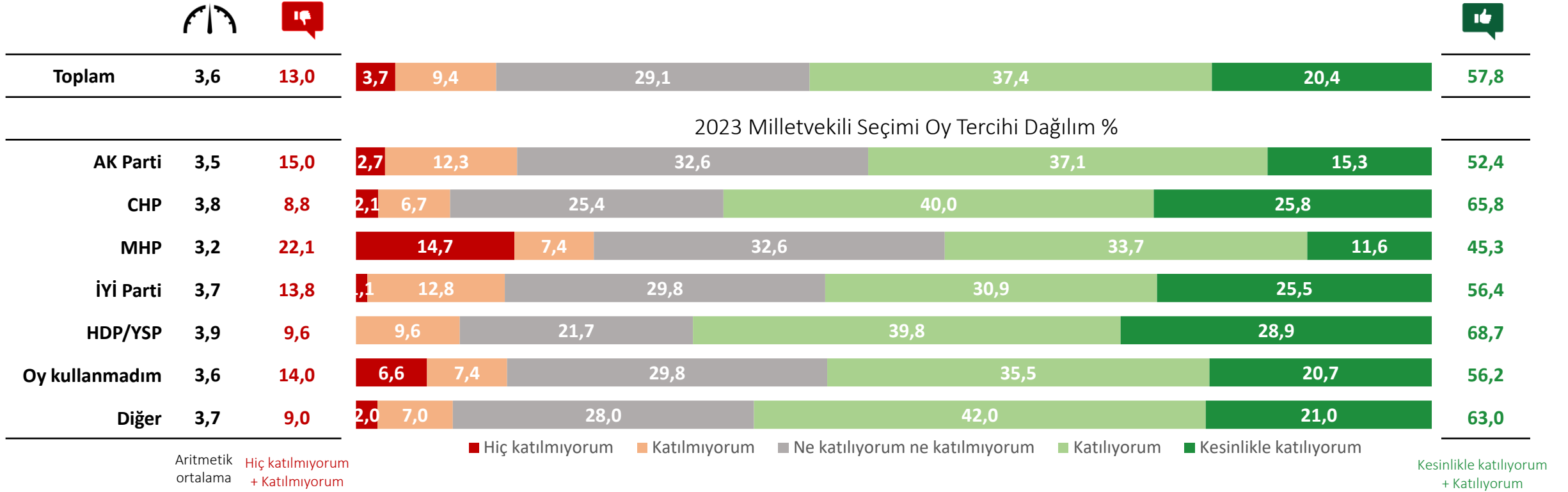
İfadelere Katılım

«Toplumumuzdaki mevcut sorunlara sebep olan gruplara karşı tahammülüm yok..» %

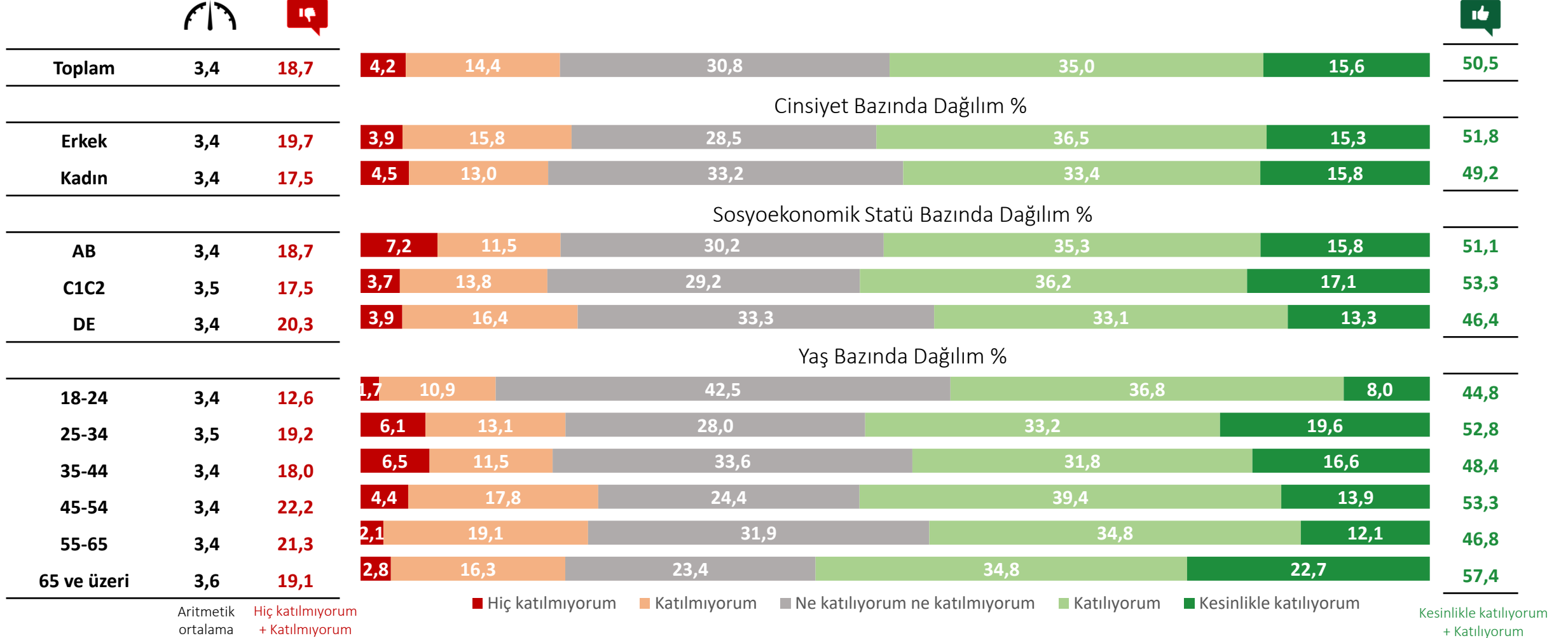
İfadelere Katılım

«Toplumumuzdaki mevcut sorunlara sebep olan gruplara karşı tahammülüm yok.» %

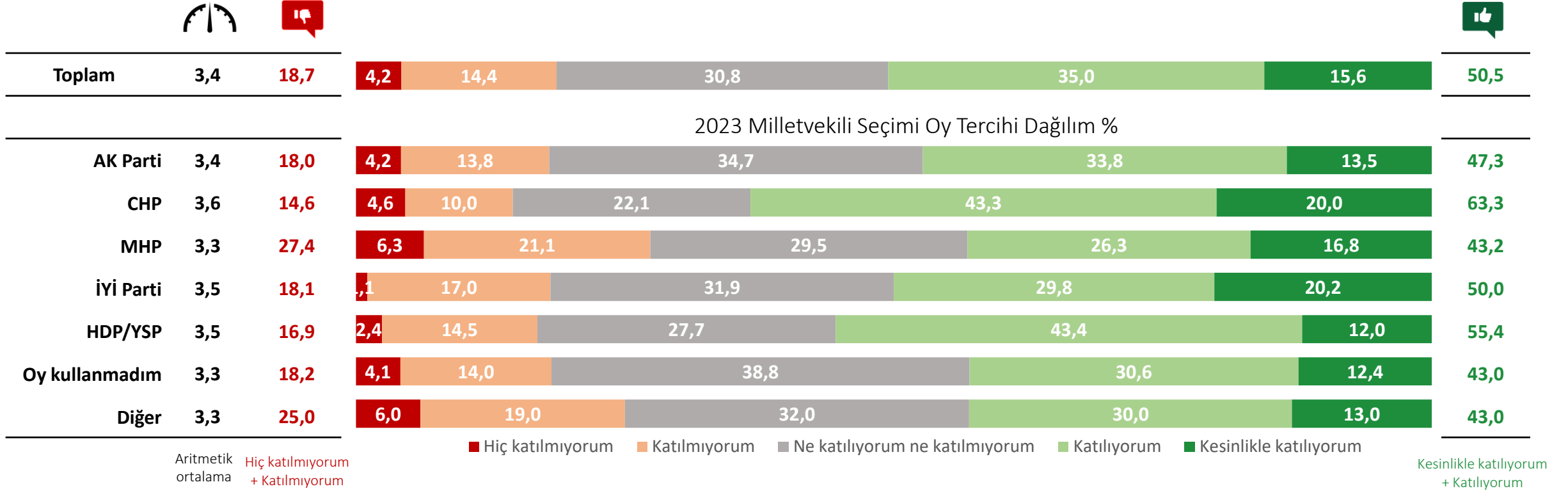
İfadelere Katılım

« Ötekileri de bizi suçluyor ve onların da bize tahammülü yok. » %

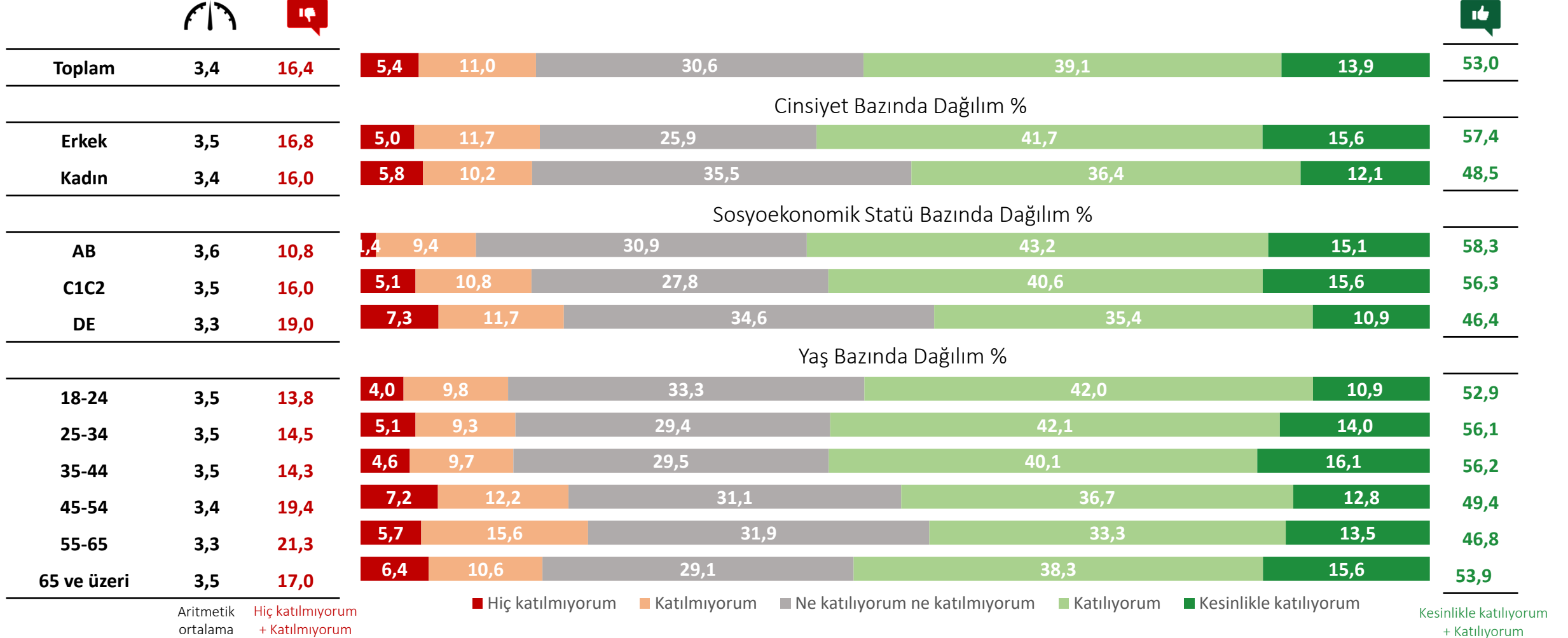
İfadelere Katılım

« Ötekileri de bizi suçluyor ve onların da bize tahammülü yok. » %

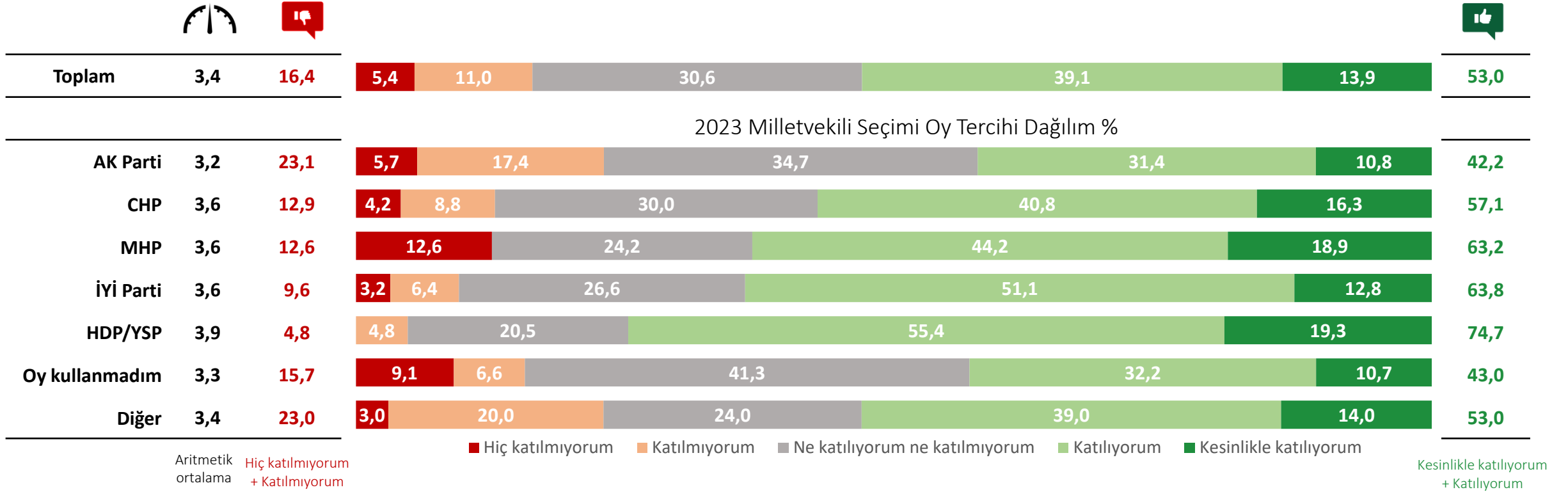
İfadelere Katılım

«Benden farklı olan, ötekilerden birisiyle iş ortaklığı yaparım.» %

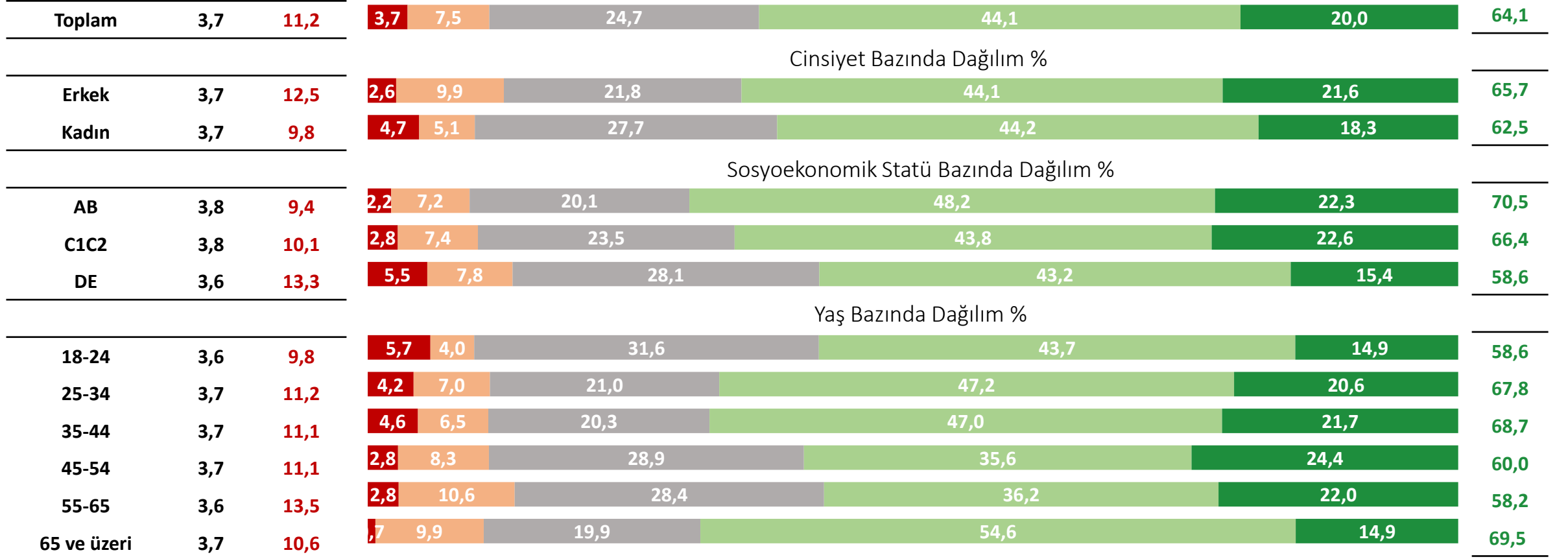
İfadelere Katılım

«Benden farklı olan, ötekilerden birisiyle iş ortaklığı yaparım.»%

İfadelere Katılım

«Benden farklı olan, ötekilerden birisiyle arkadaşlık yaparım.» %

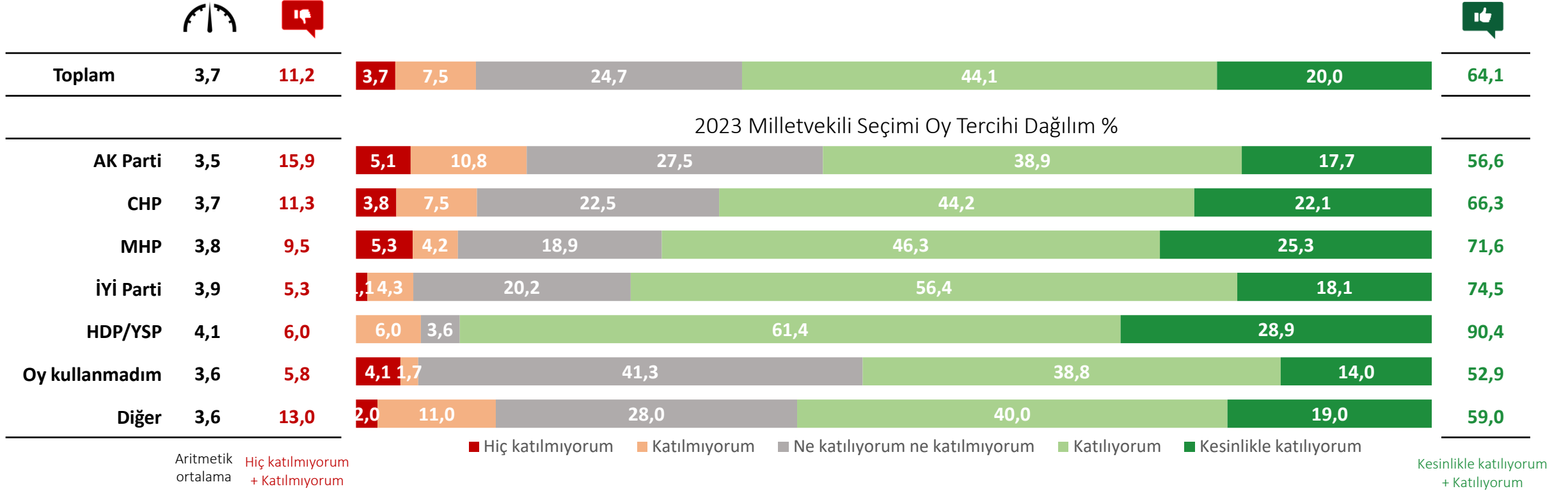
Aritmetik Ortalama
Hiç katılmıyorum + Katılmıyorum

■ Hiç katılmıyorum ■ Katılmıyorum ■ Ne katılıyorum ne katılmıyorum ■ Katılıyorum ■ Kesinlikle katılıyorum

Kesinlikle katılıyorum + Katılıyorum

İfadelere Katılım

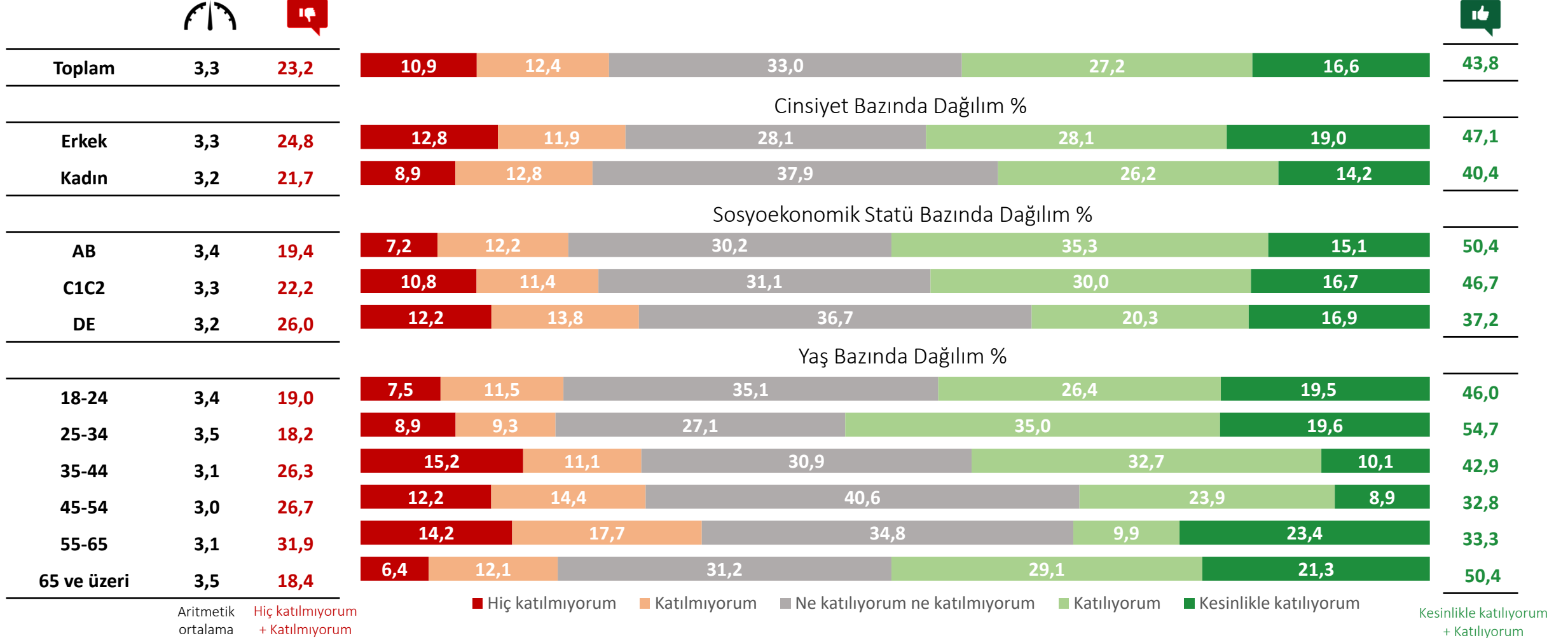
«Benden farklı olan, ötekilerden birisiyle arkadaşlık yaparım.»%

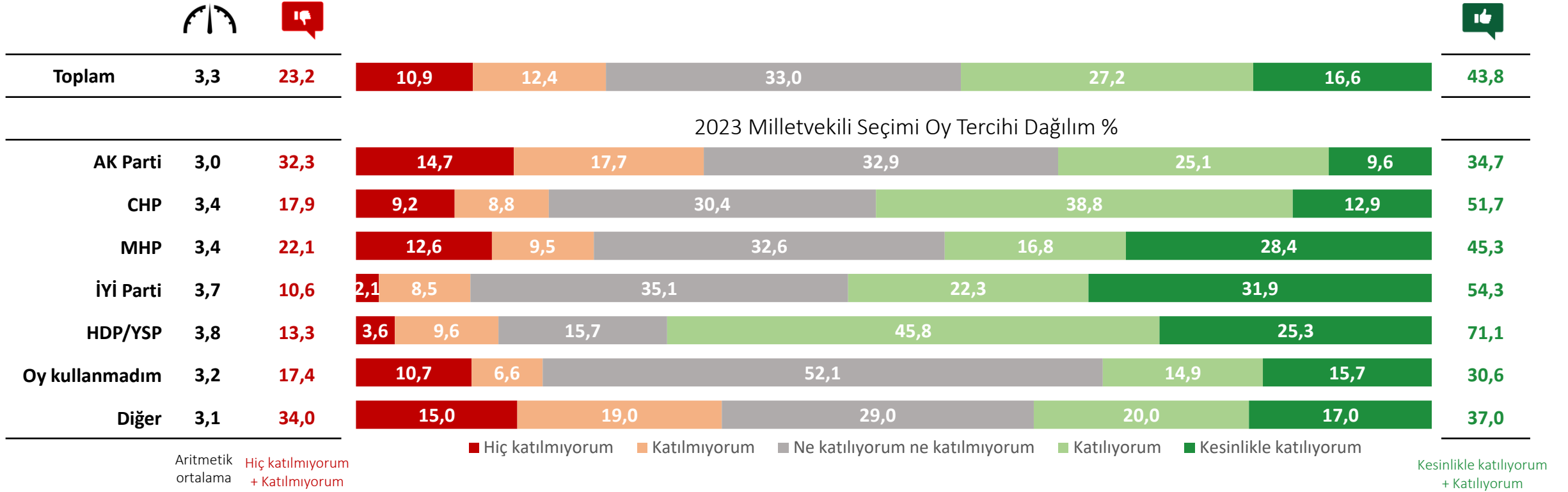
İfadelere Katılım

«Çocuğum bizden farklı olan, ötekilerden birisiyle evlenebilir.» %

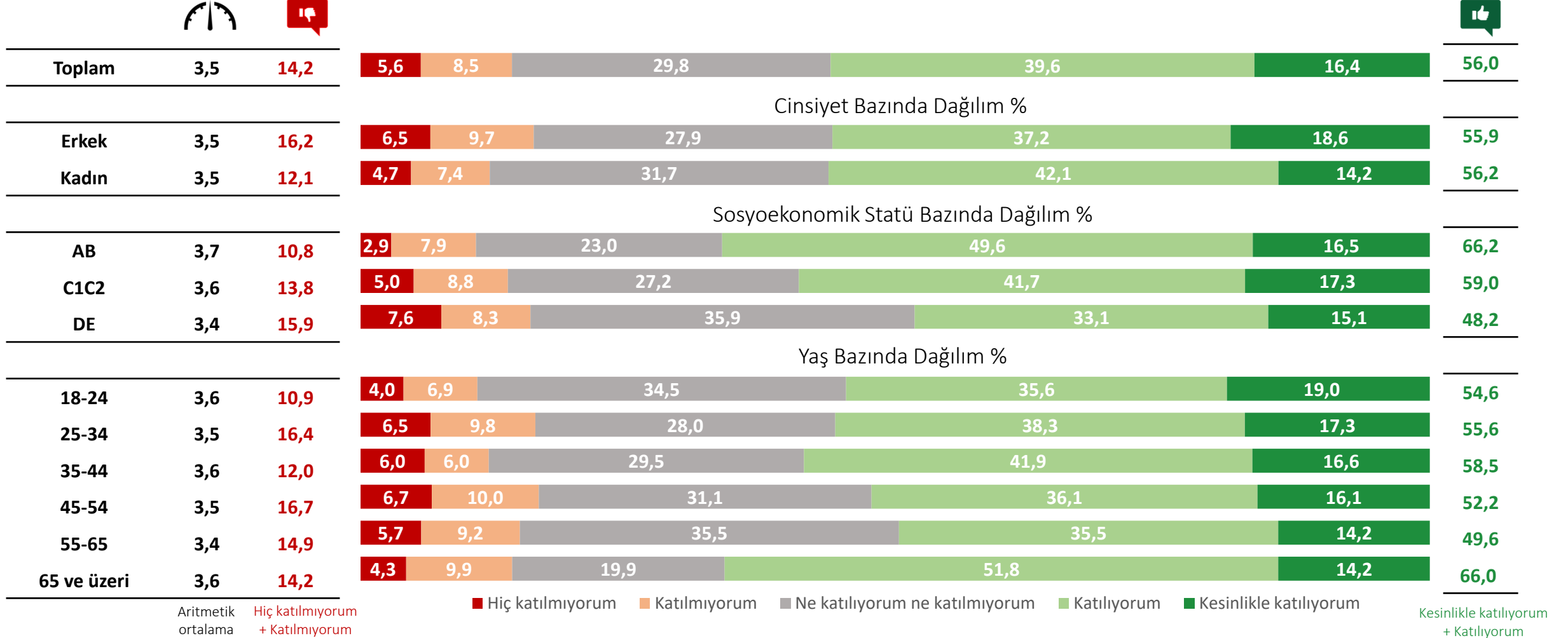
İfadelere Katılım

«Çocuğum bizden farklı olan, ötekilerden birisiyle evlenebilir.»%

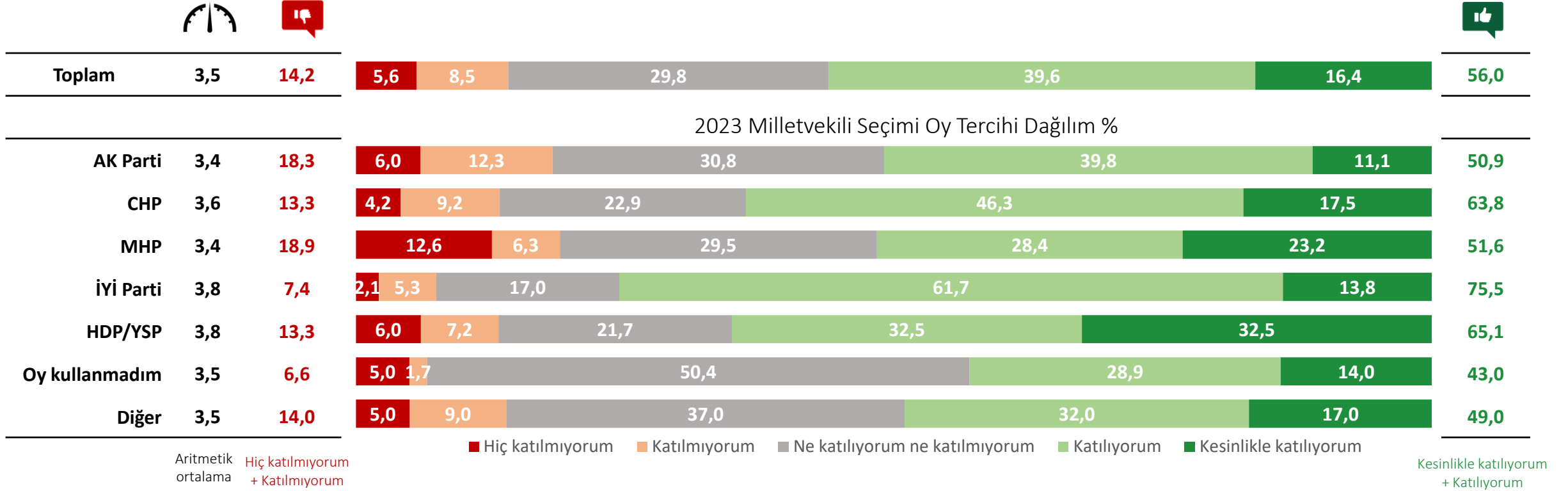
İfadelere Katılım

«Çocuğum bizden farklı olan, ötekilerden birisiyle arkadaşlık yapar.» %

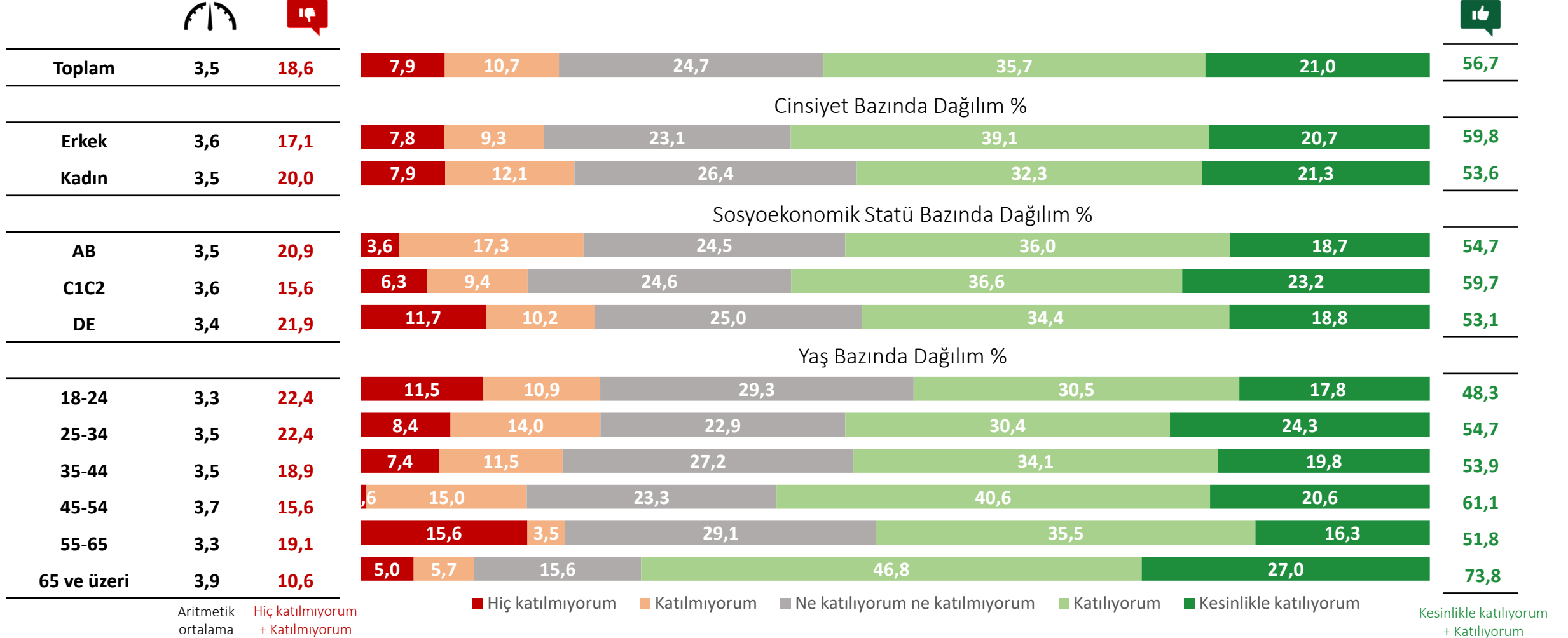
İfadelere Katılım

«Çocuğum bizden farklı olan, ötekilerden birisiyle arkadaşlık yapar.»%

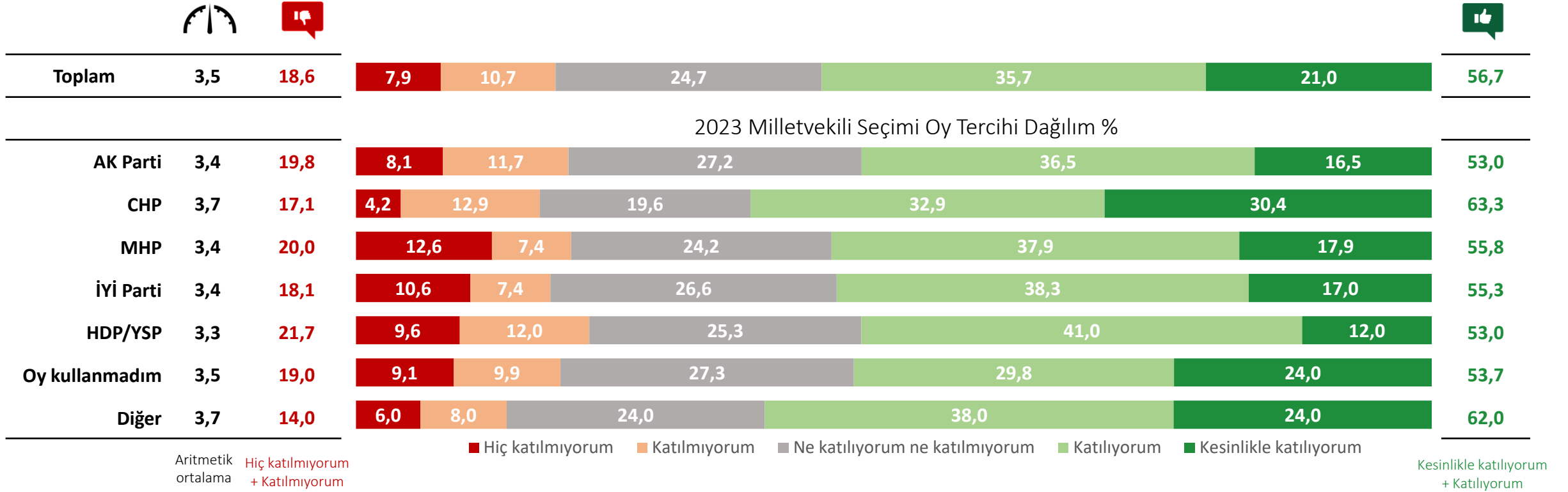
İfadelere Katılım

«Kimse kimseye uyum sağlamak zorunda değil, herkes kendi çizgisinde yaşamalı.» %

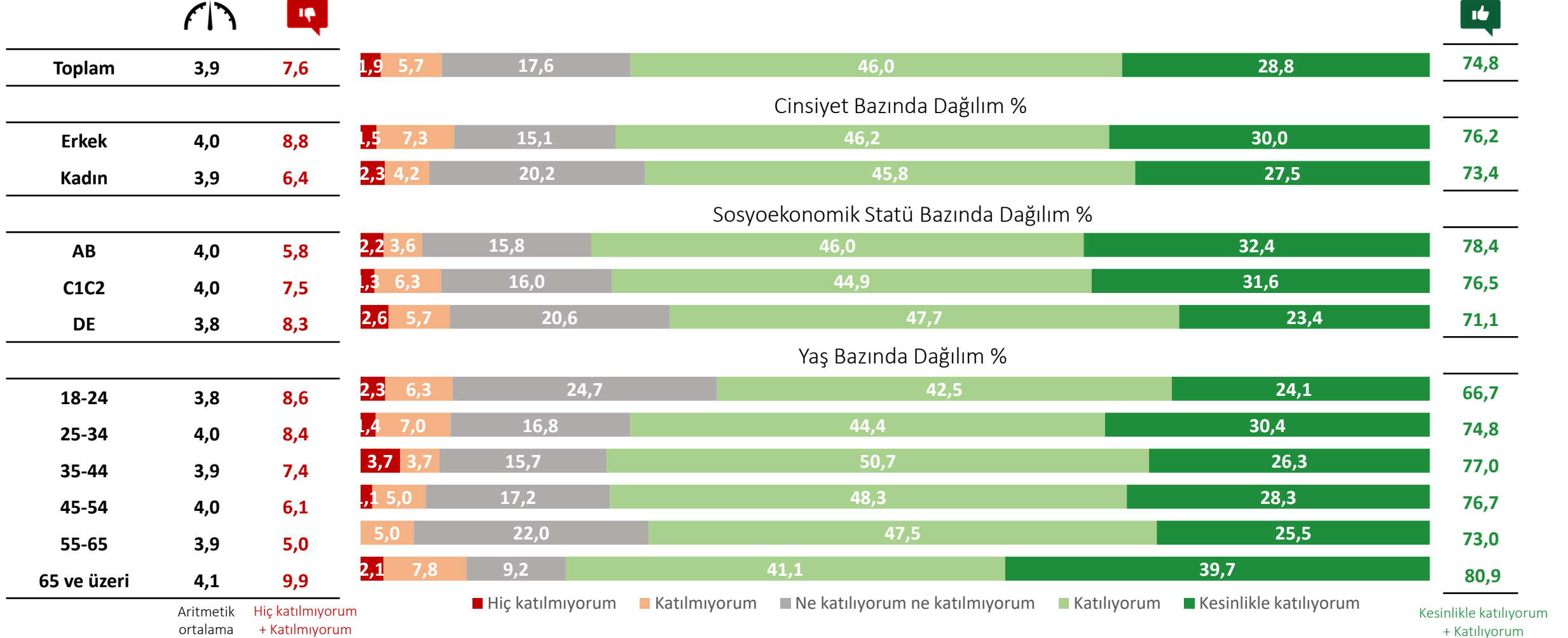
İfadelere Katılım

«Kimse kimseye uyum sağlamak zorunda değil, herkes kendi çizgisinde yaşamalı.»%

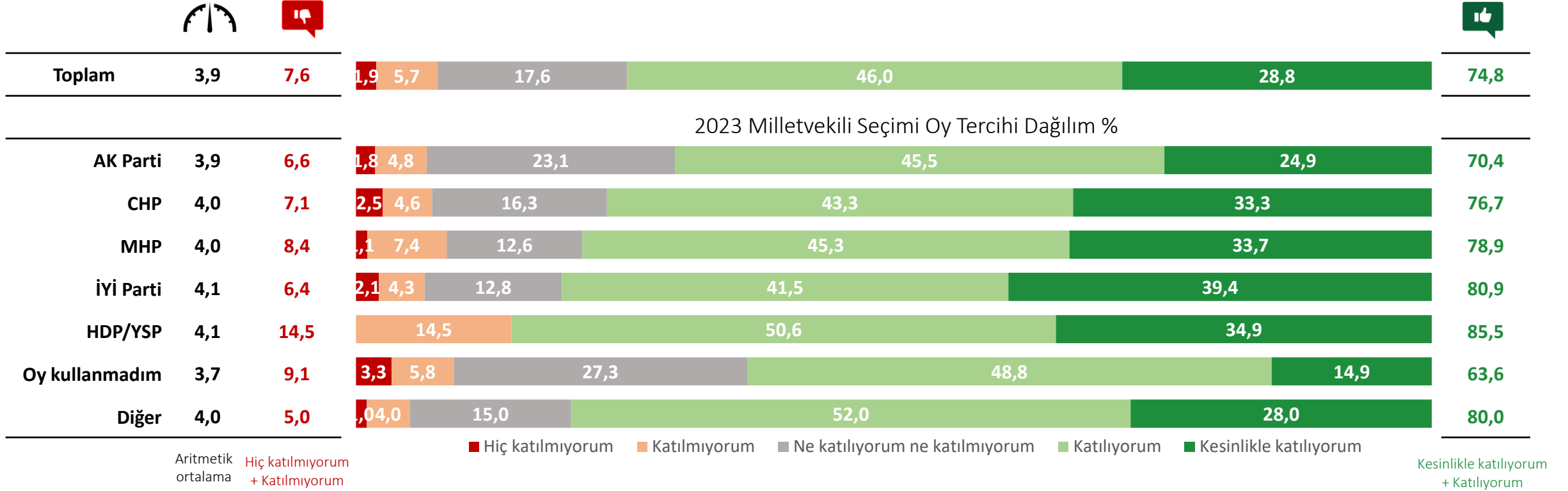
İfadelere Katılım

«Farklı kesimler birbirini tanıyıp anlamalı, ortak noktalarını bulmalı.»%

İfadelere Katılım

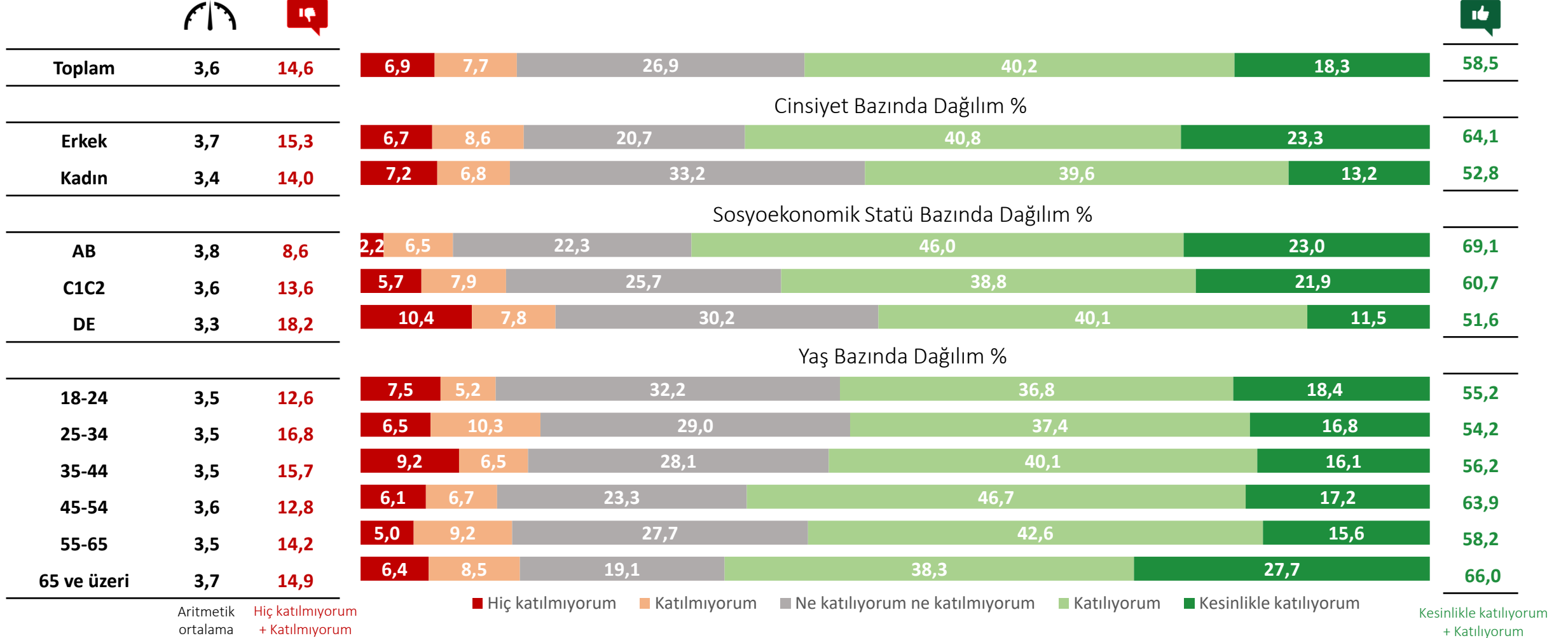
«Farklı kesimler birbirini tanıyıp anlamalı, ortak noktalarını bulmalı.»%

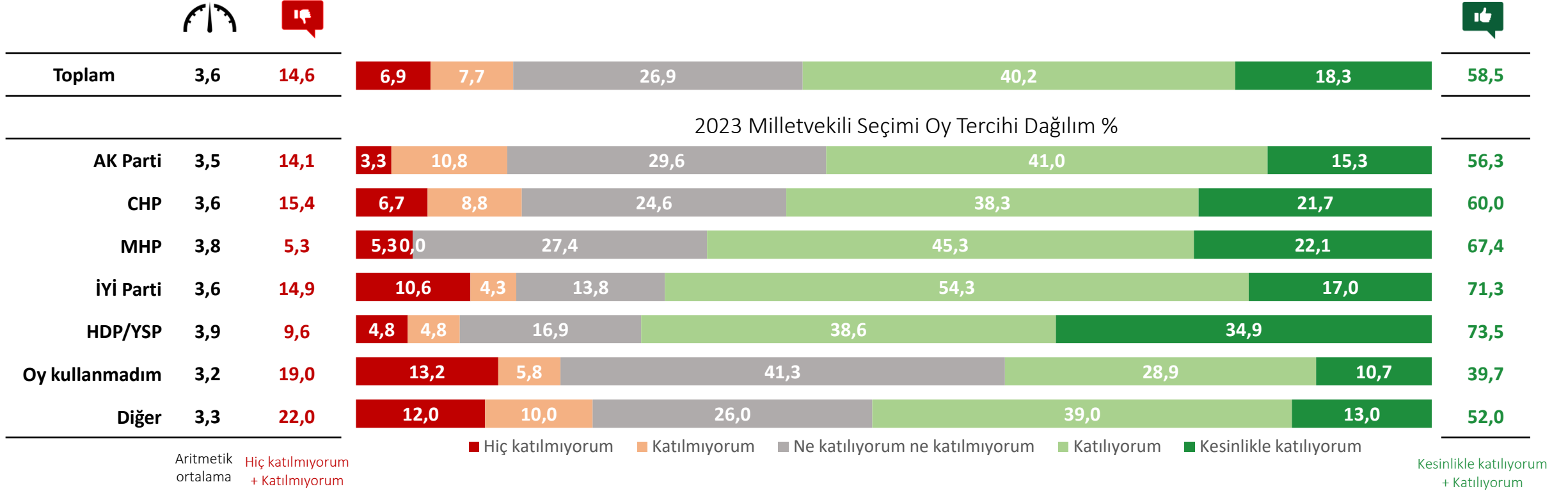
İfadelere Katılım

«Siyasetteki farklılıklar normaldir; bu farklılıklar iyi yönde gelişmemize hizmet eder.»%

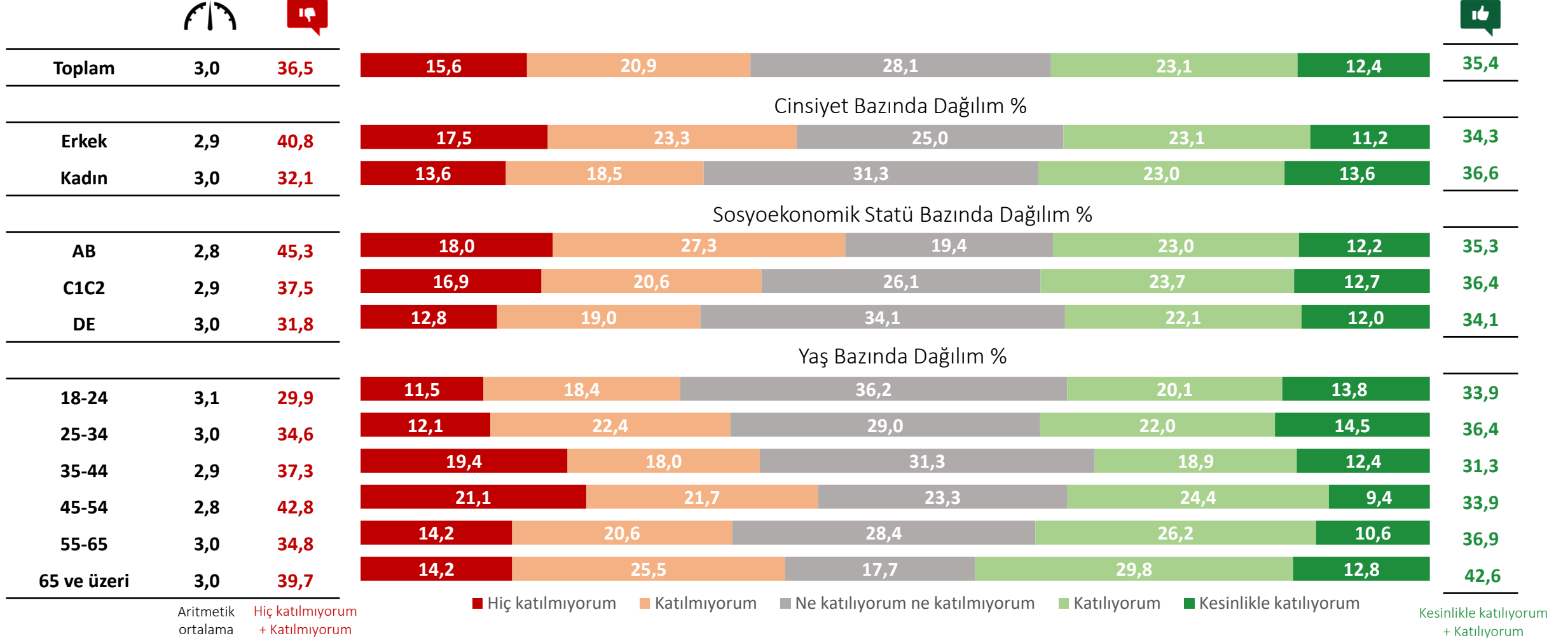
İfadelere Katılım

«Siyasetteki farklılıklar normaldir; bu farklılıklar iyi yönde gelişmemize hizmet eder.»%

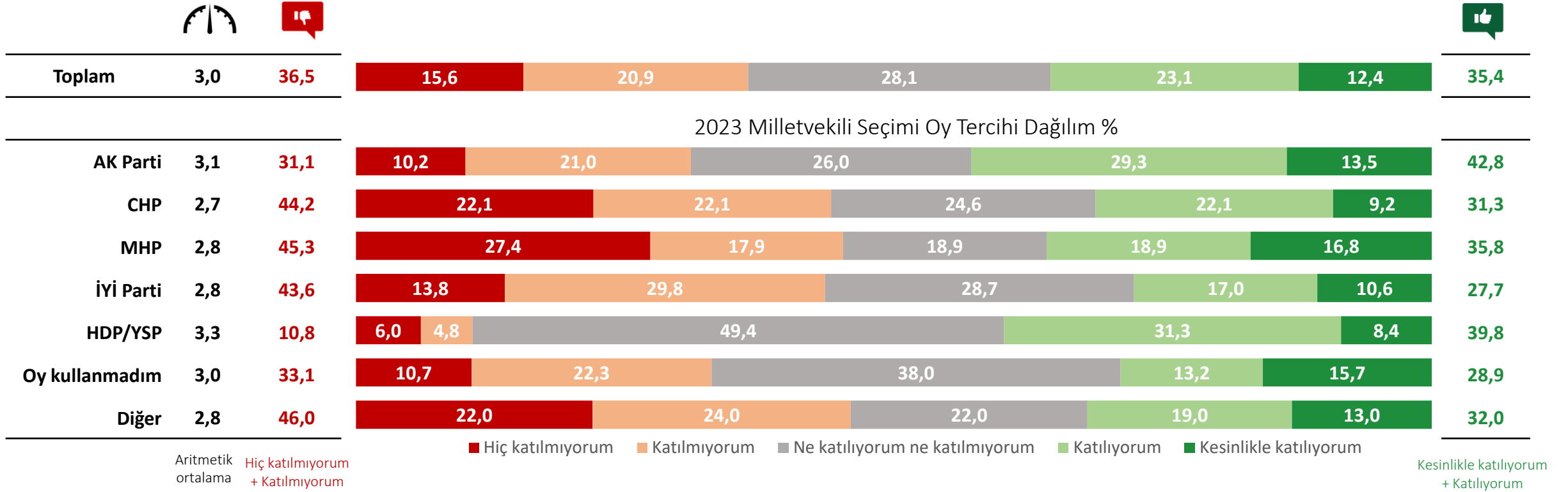
İfadelere Katılım

«Hepimiz göçmeniz, hiçbirimiz başkalarından daha yerli ya da yabancı değiliz.»%

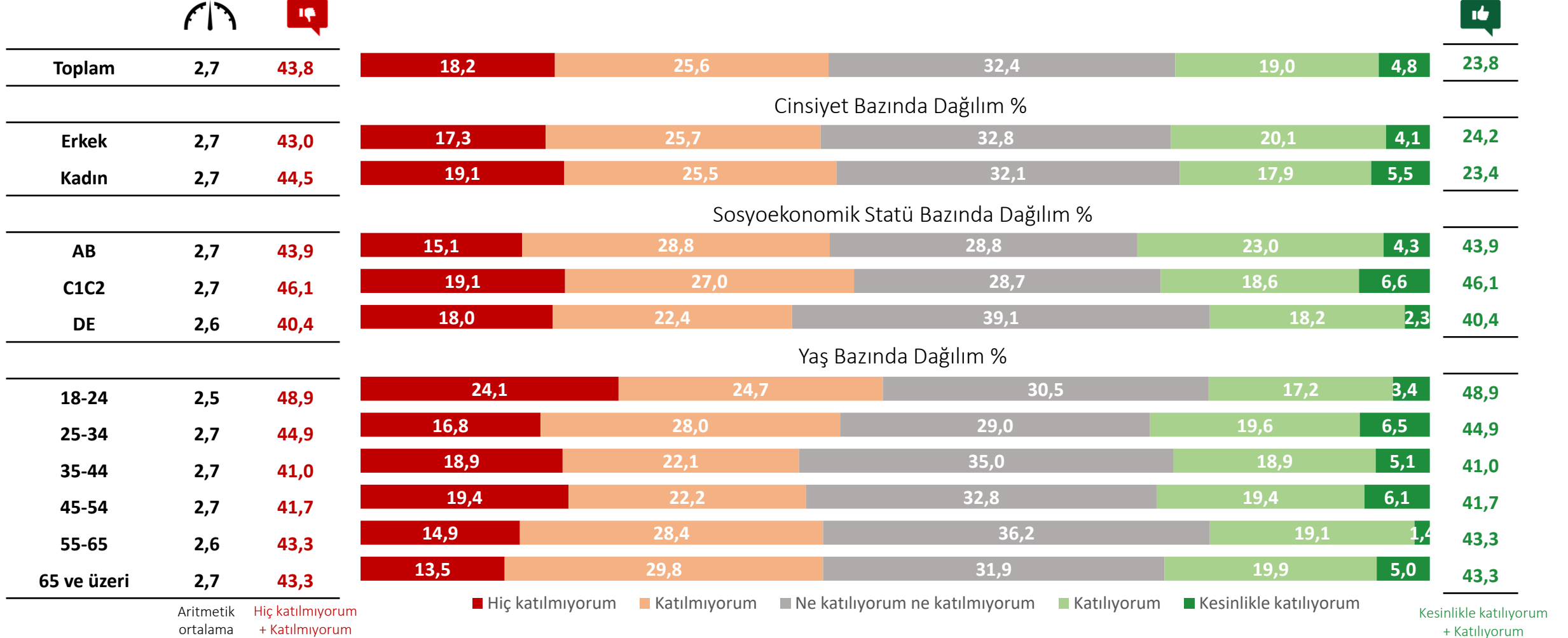
İfadelere Katılım

«Hepimiz göçmeniz, hiçbirimiz başkalarından daha yerli ya da yabancı değiliz..»%

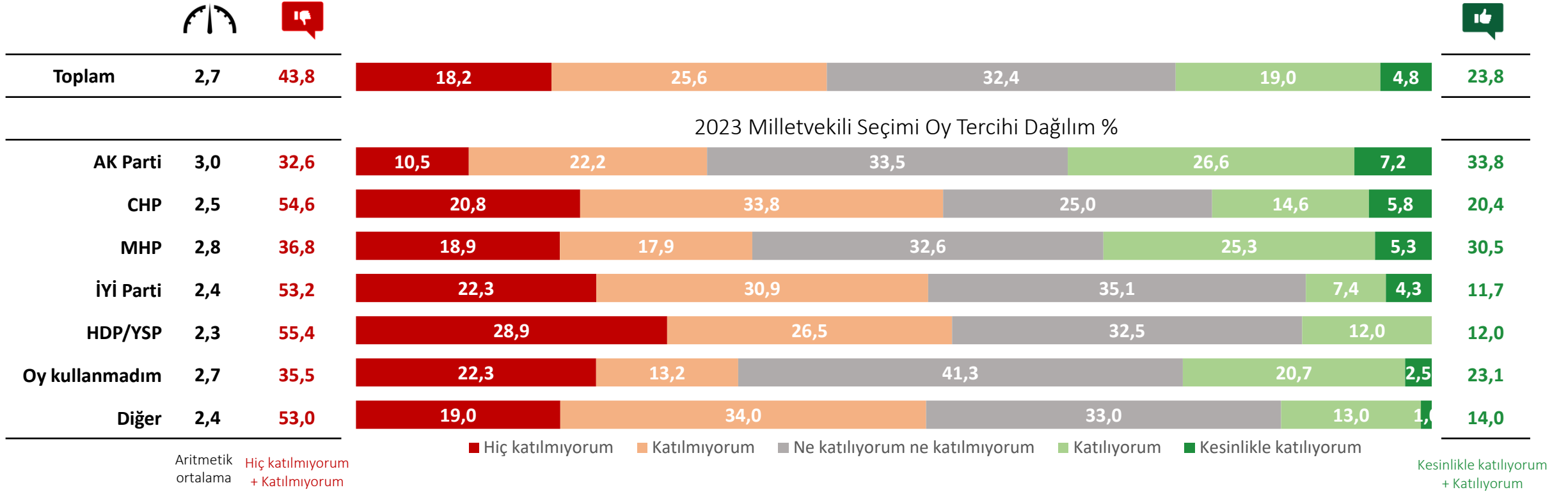
İfadelere Katılım

«İnsanların büyük kısmının iyi ve güvenilir olduğunu düşünürüm.» %

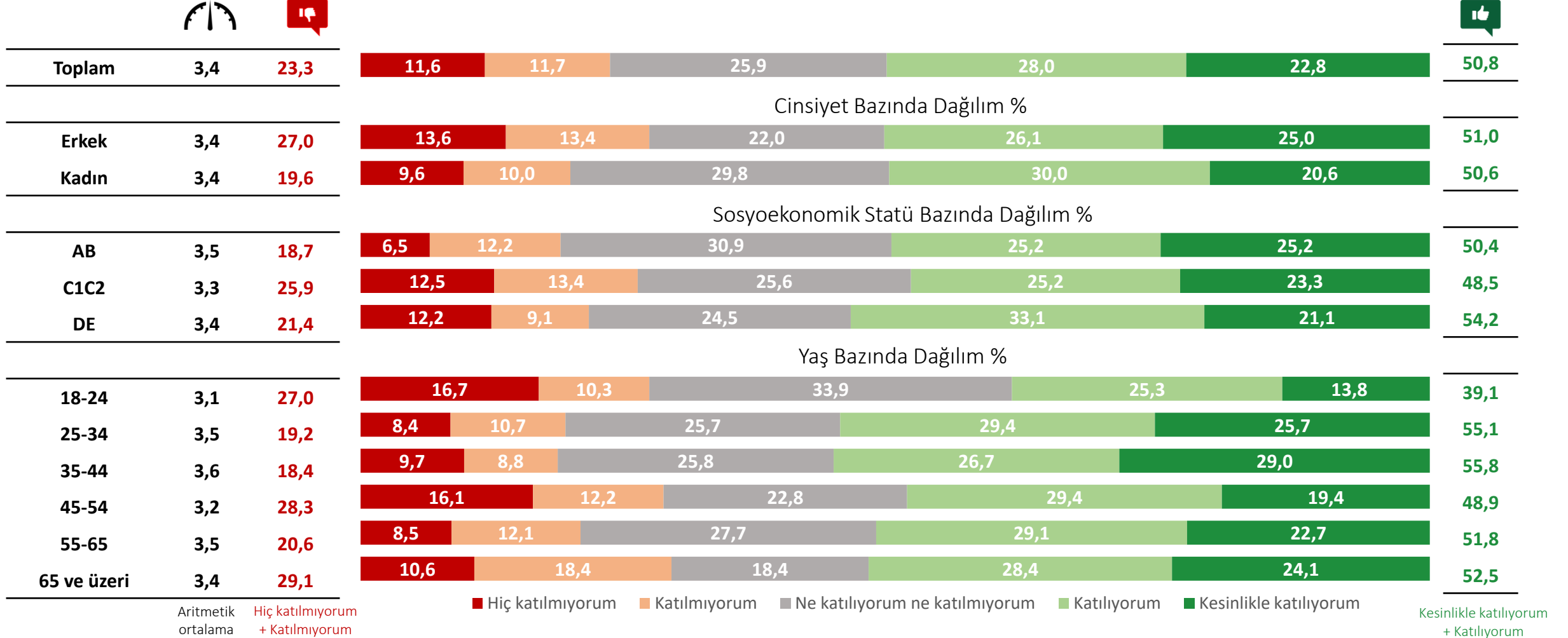
İfadelere Katılım

«İnsanların büyük kısmının iyi ve güvenilir olduğunu düşünürüm.» %

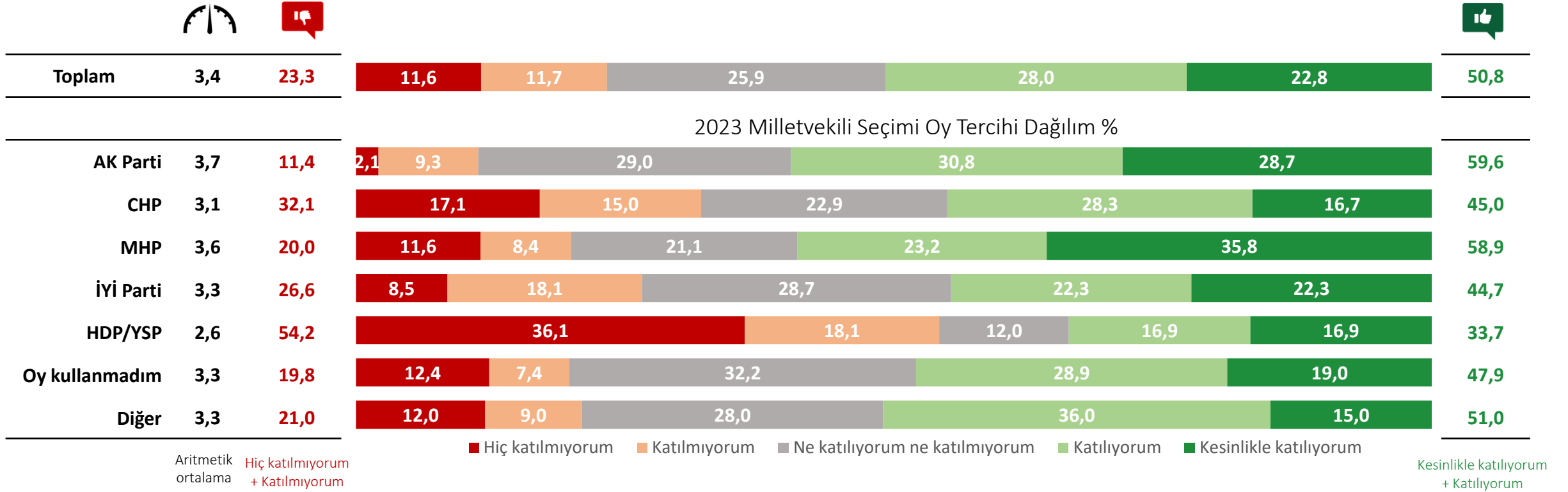
İfadelere Katılım

«Bazı kutsal değerler insan hayatından önemlidir.» %

İfadelere Katılım

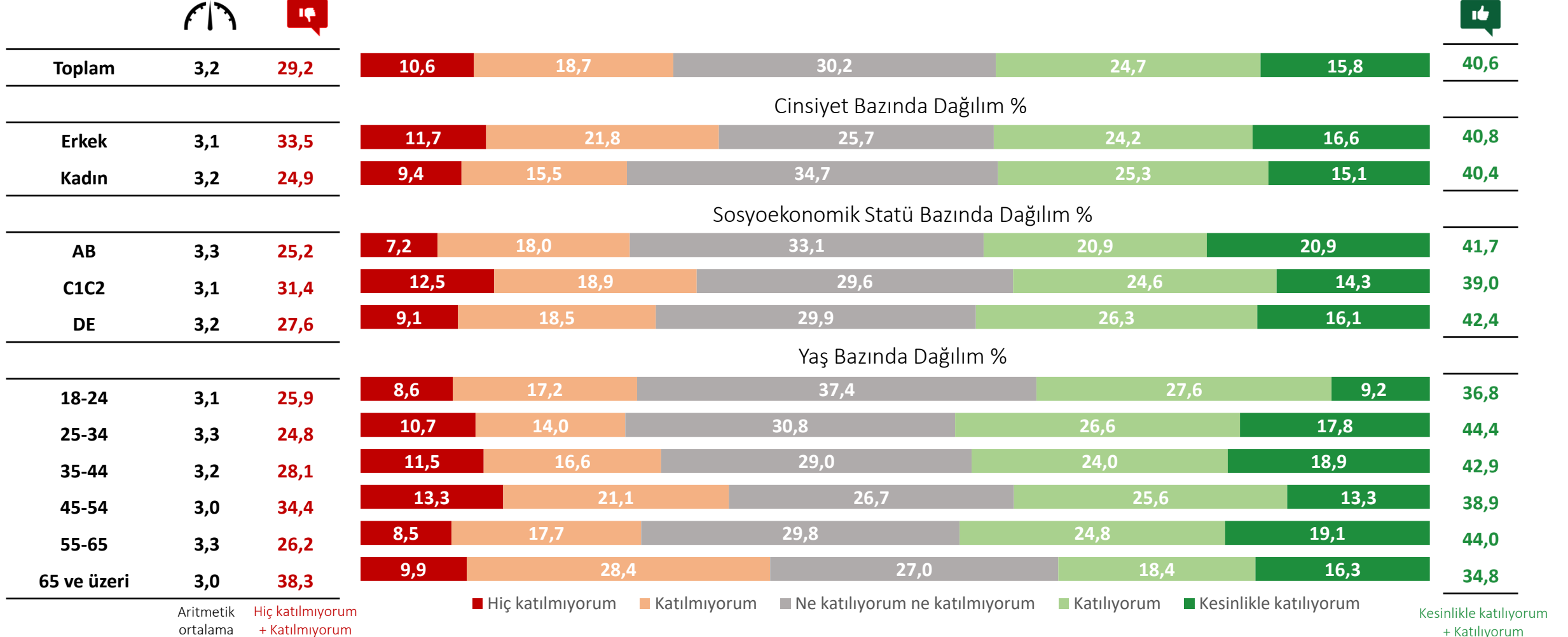
« Bazı kutsal değerler insan hayatından önemlidir. » %

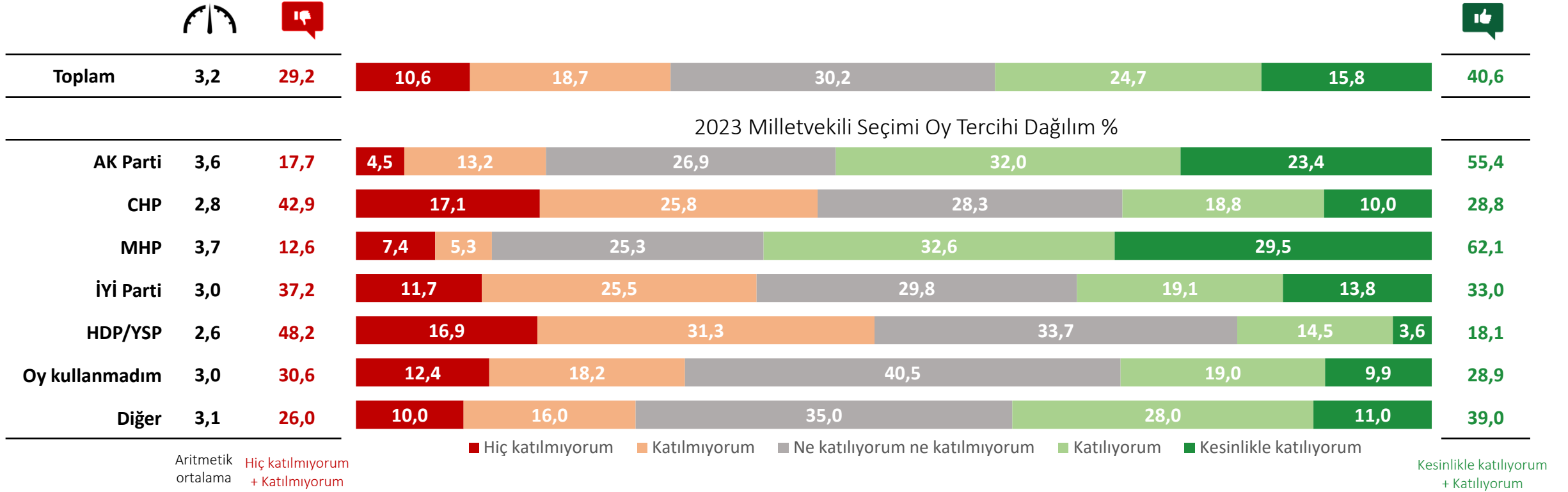
İfadelere Katılım

«Türkiye dışında ayrımcılık bizden daha fazla.» %

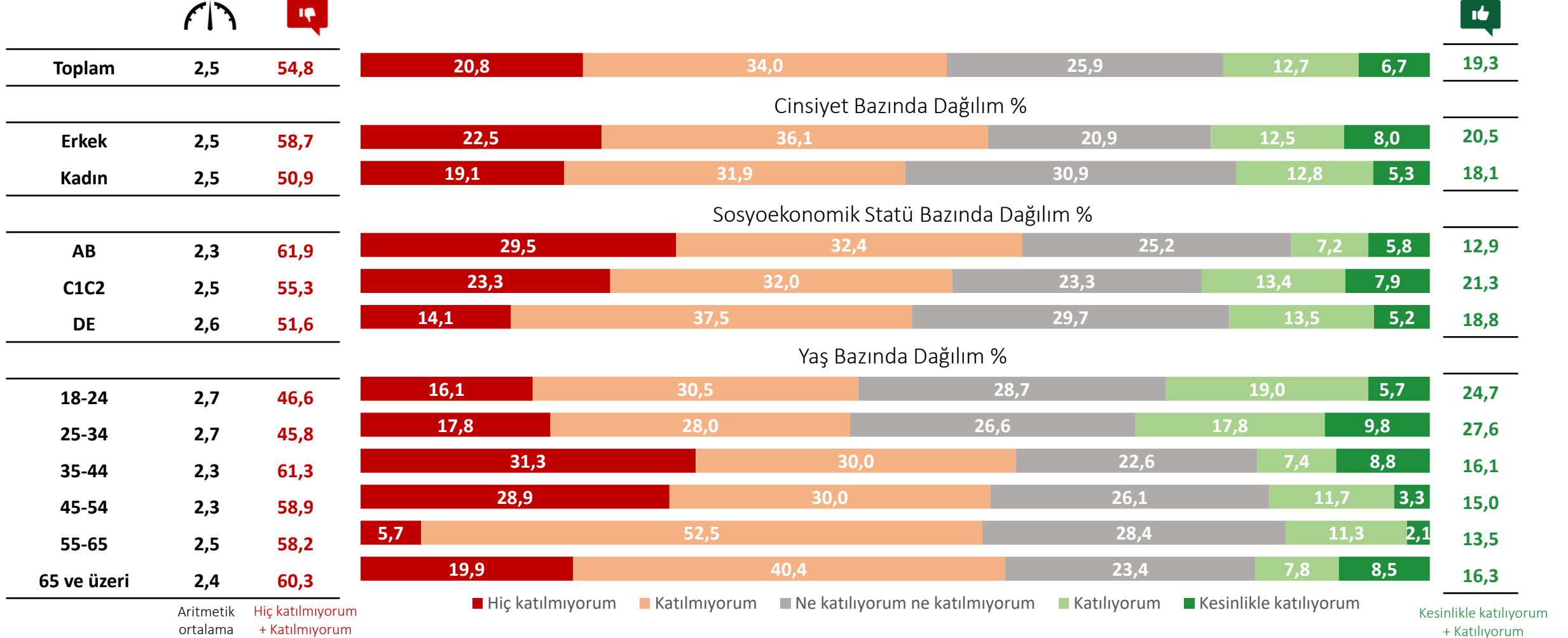
İfadelere Katılım

« Türkiye dışında ayrımcılık bizden daha fazla. » %

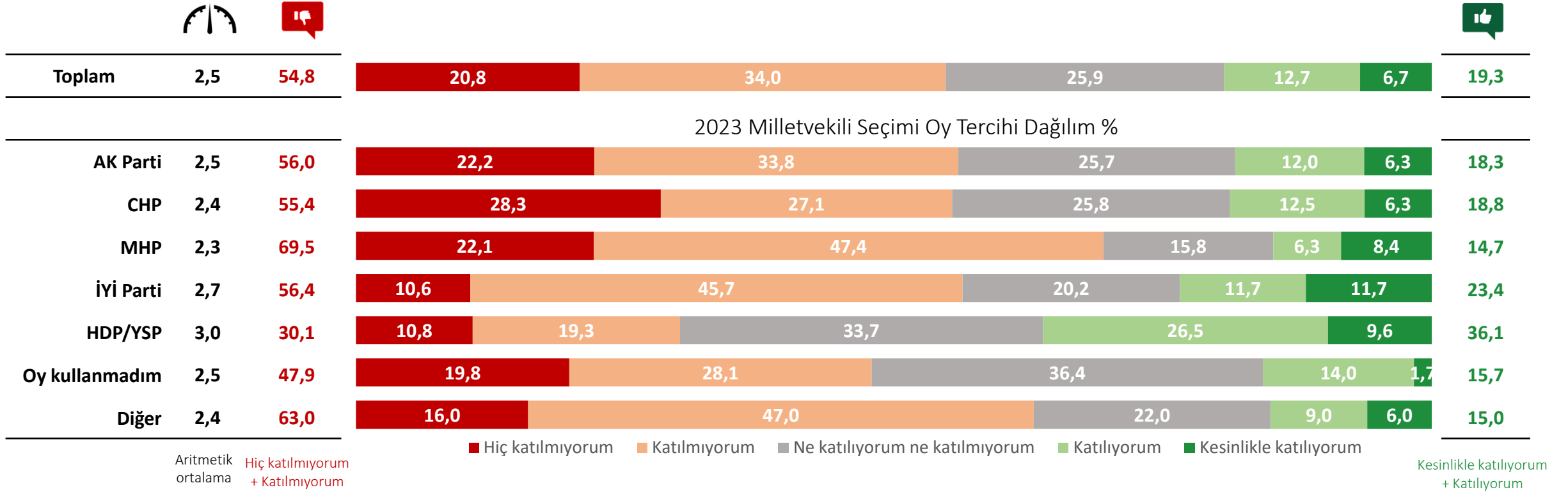
İfadelere Katılım

«Açlık sınırı altındaki ailelerin geçimlerini sağlamak için yaptıkları her şey mübahtır.» %

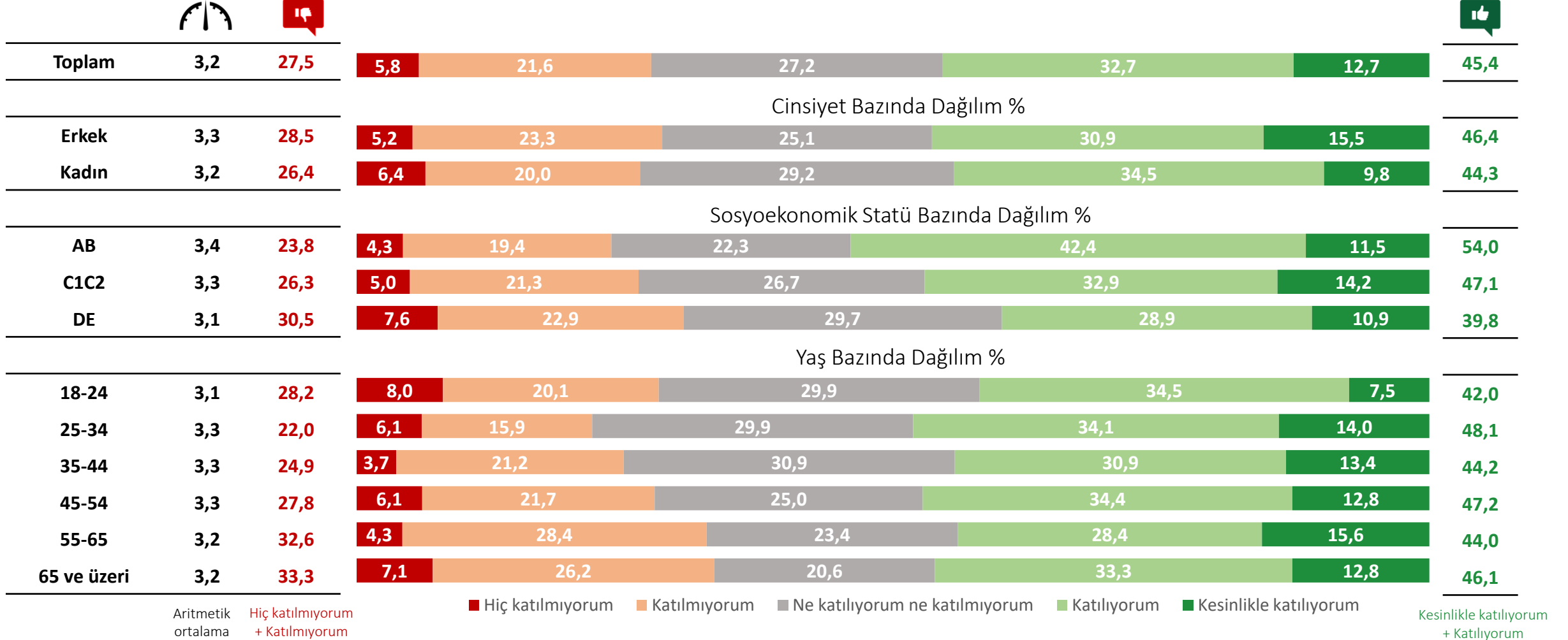
İfadelere Katılım

«Açlık sınırı altındaki ailelerin geçimlerini sağlamak için yaptıkları her şey mübahtır.» %

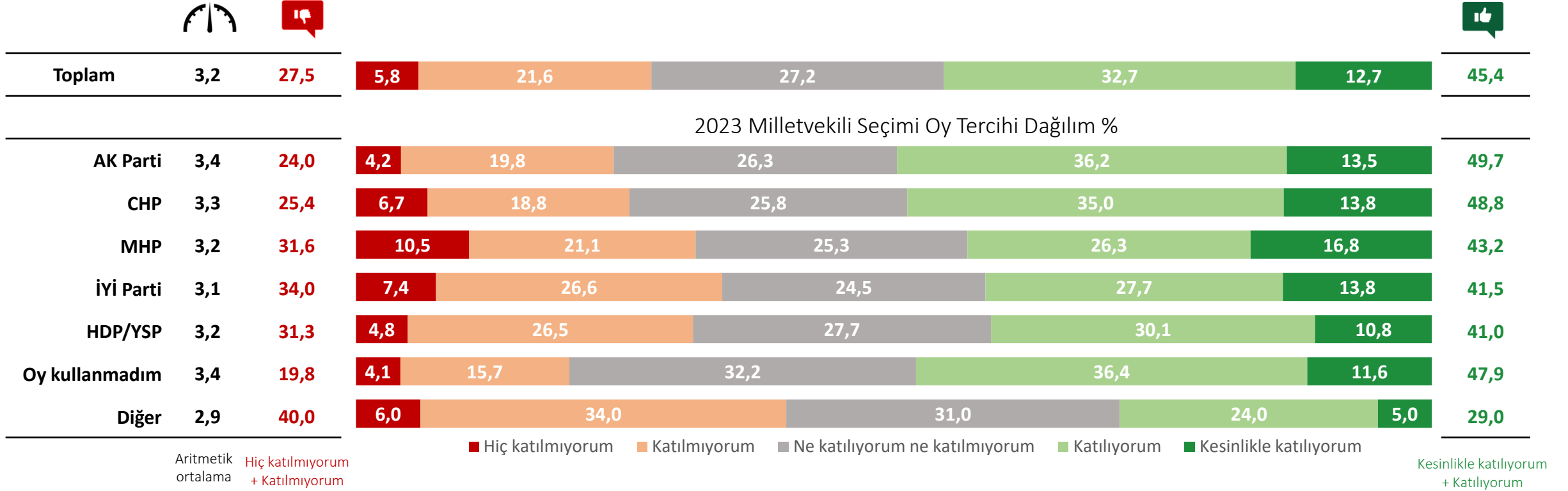
İfadelere Katılım

«Ailemizde herkes siyasi düşünceleri ve inançları bakımından birbirine benzer.» %

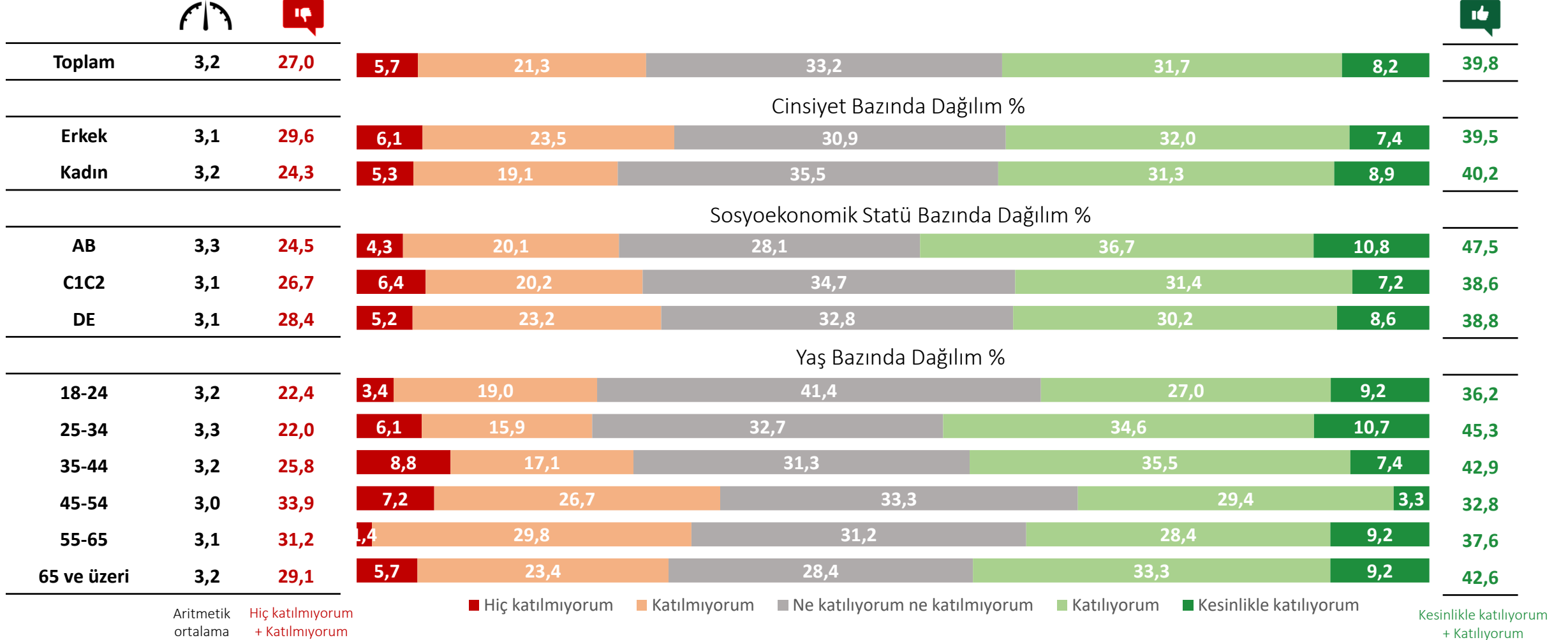
İfadelere Katılım

«Ailemizde herkes siyasi düşünceleri ve inançları bakımından birbirine benzer.» %

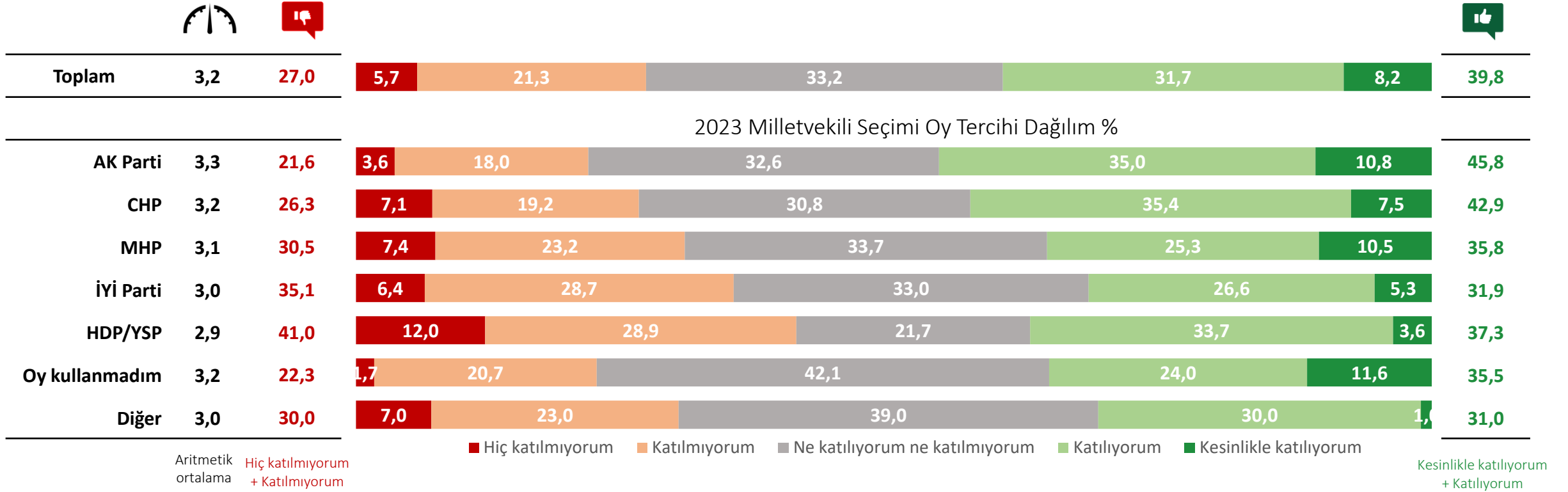
İfadelere Katılım

«Yakın çevremdekilerle siyasi düşünce ve inanç bakımından birbirimize benzeriz.» %

İfadelere Katılım

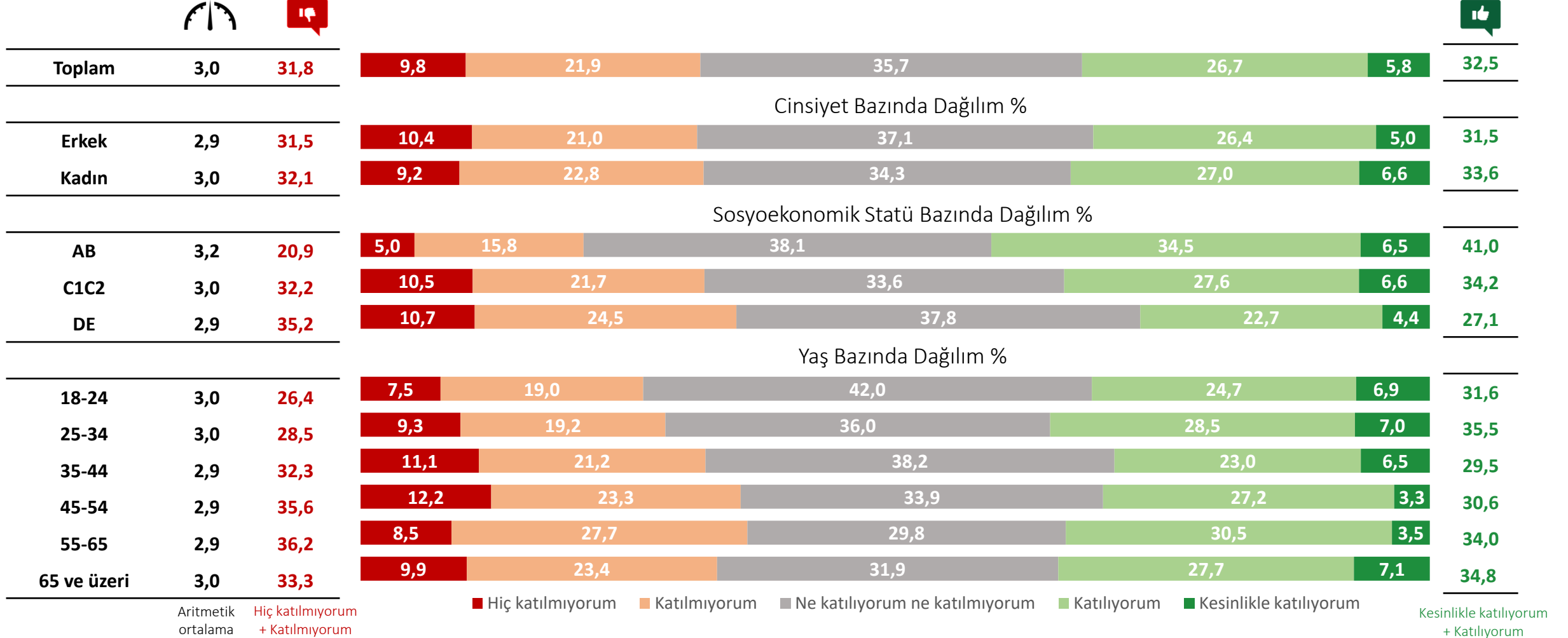
«Yakın çevremdekilerle siyasi düşünce ve inanç bakımından birbirimize benzeriz.» %

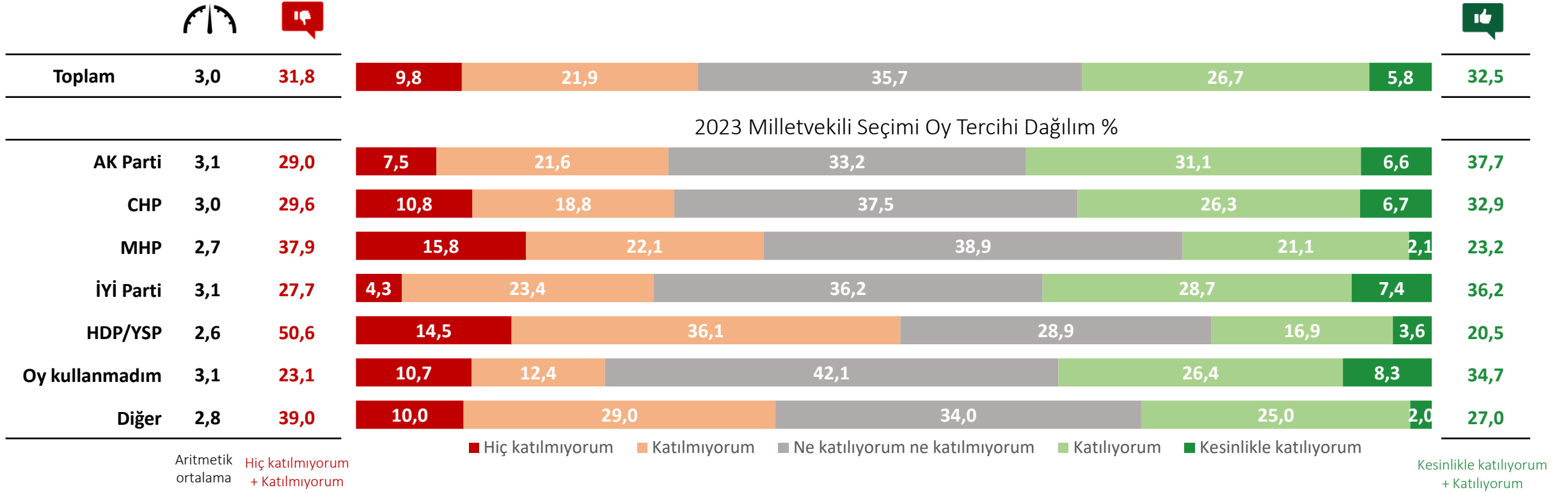
İfadelere Katılım

«Sosyal medyadaki arkadaşlarımla düşünce ve inanç bakımından birbirimize benzeriz.»%

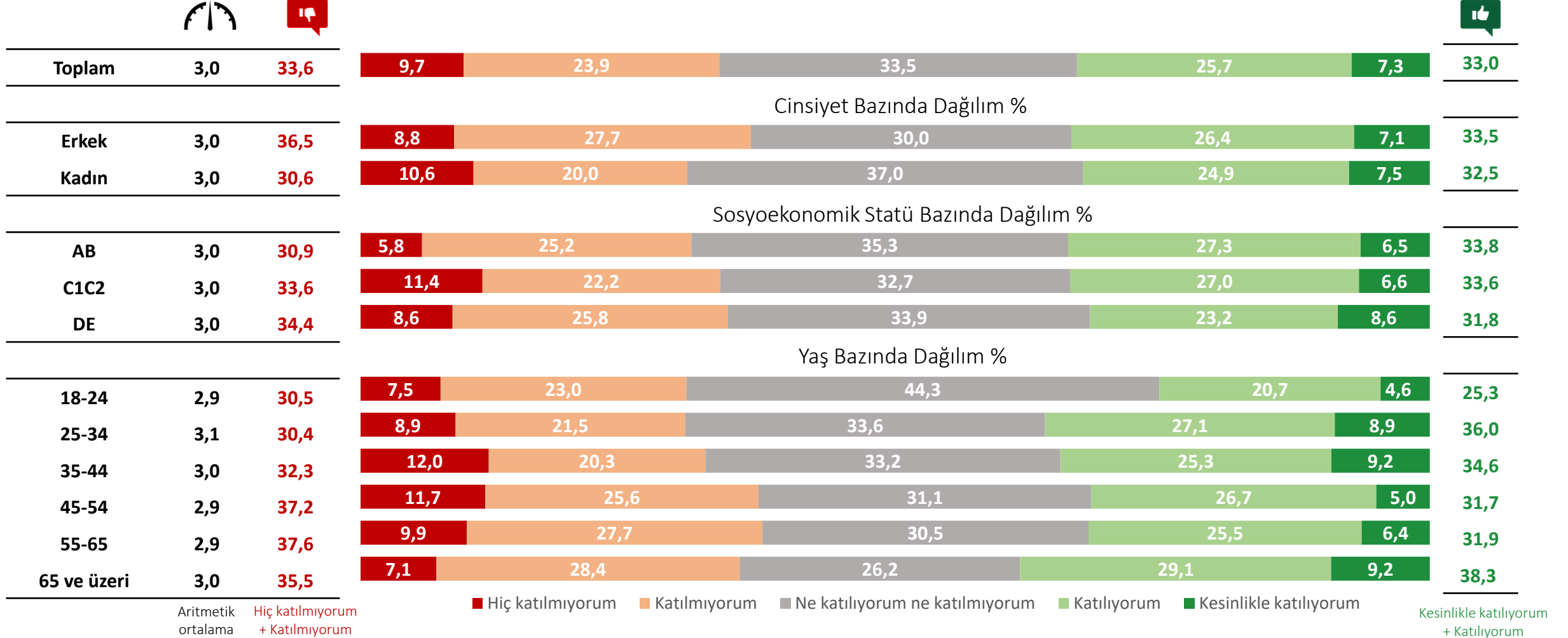
İfadelere Katılım

«Sosyal medyadaki arkadaşlarımla düşünce ve inanç bakımından birbirimize benzeriz.»%

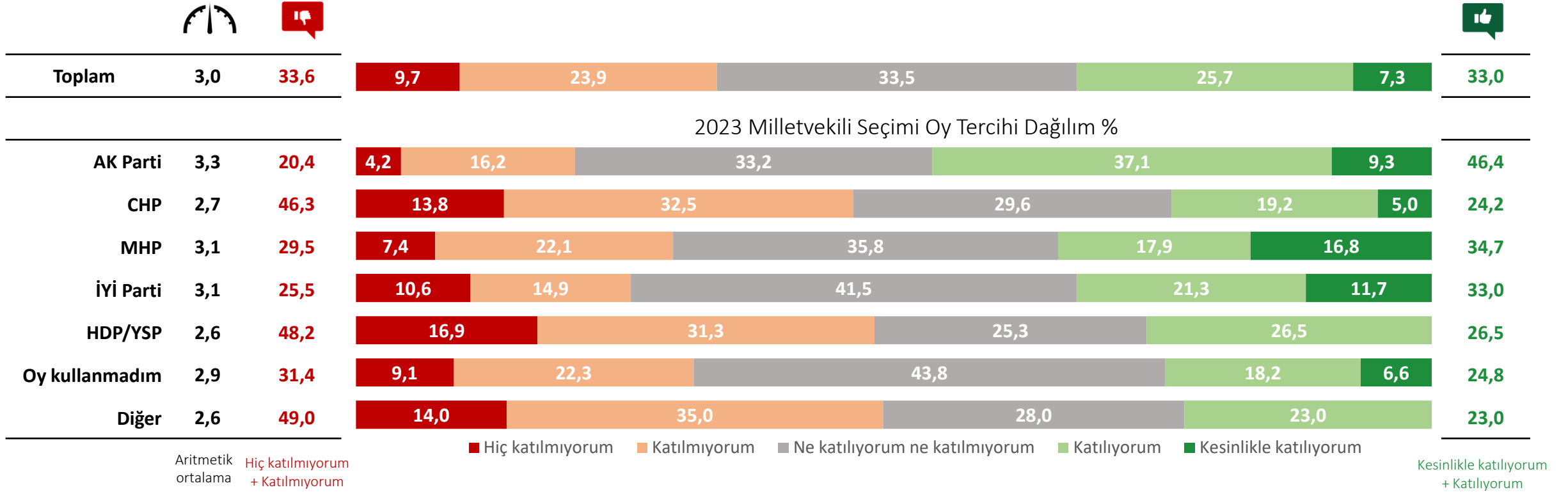
İfadelere Katılım

«Toplumun çoğunluğu ile görüşümüz yakın.»%

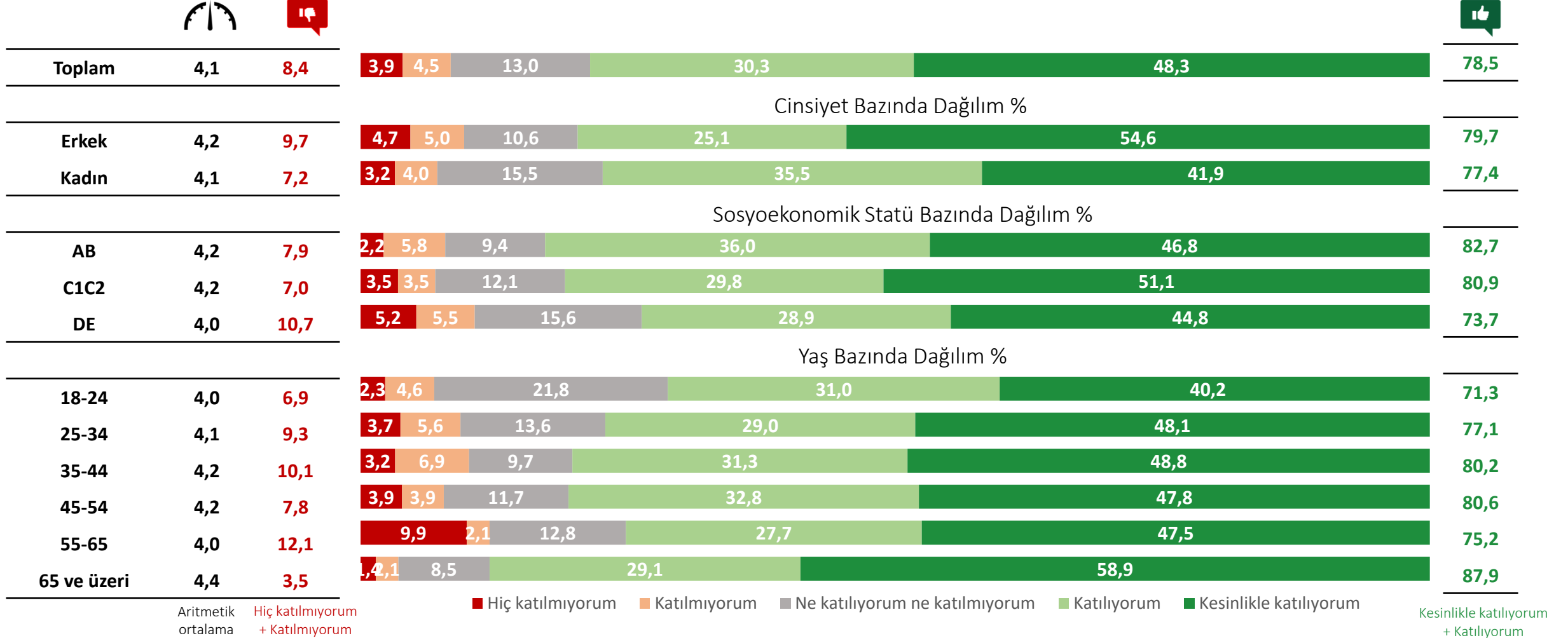
İfadelere Katılım

«Toplumun çoğunluğu ile görüşümüz yakın.»%

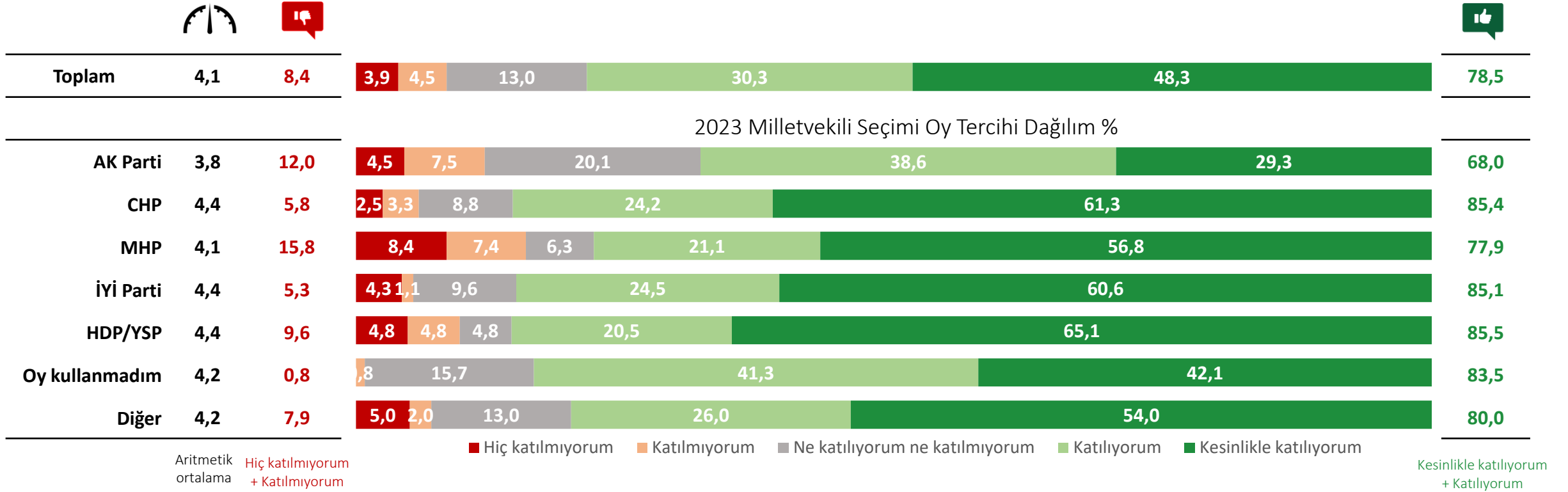
İfadelere Katılım

«Devletin tüm bireylere, gruplara, kimliklere eşit mesafede durması gerekir.» %

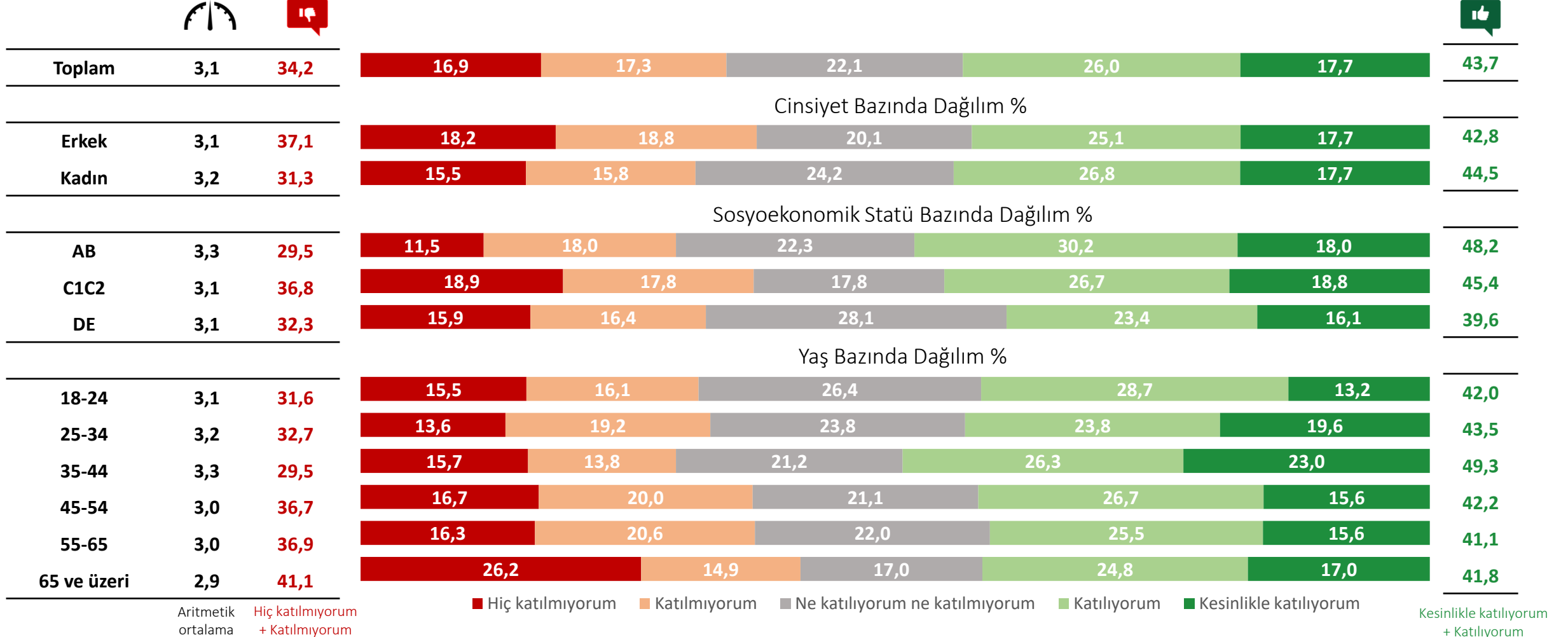
İfadelere Katılım

«Devletin tüm bireylere, gruplara, kimliklere eşit mesafede durması gerekir.» %

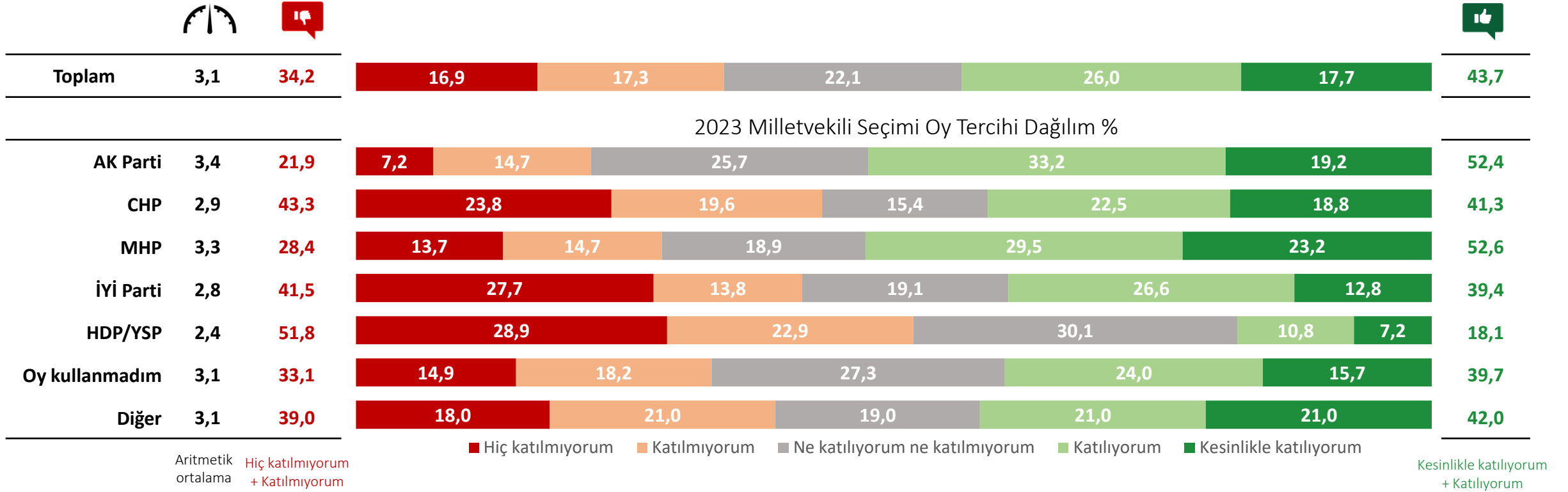
İfadelere Katılım

«Türkiye’de tüm bireyler, gruplar, kimlikler eşit haklara sahiptir..» %

İfadelere Katılım

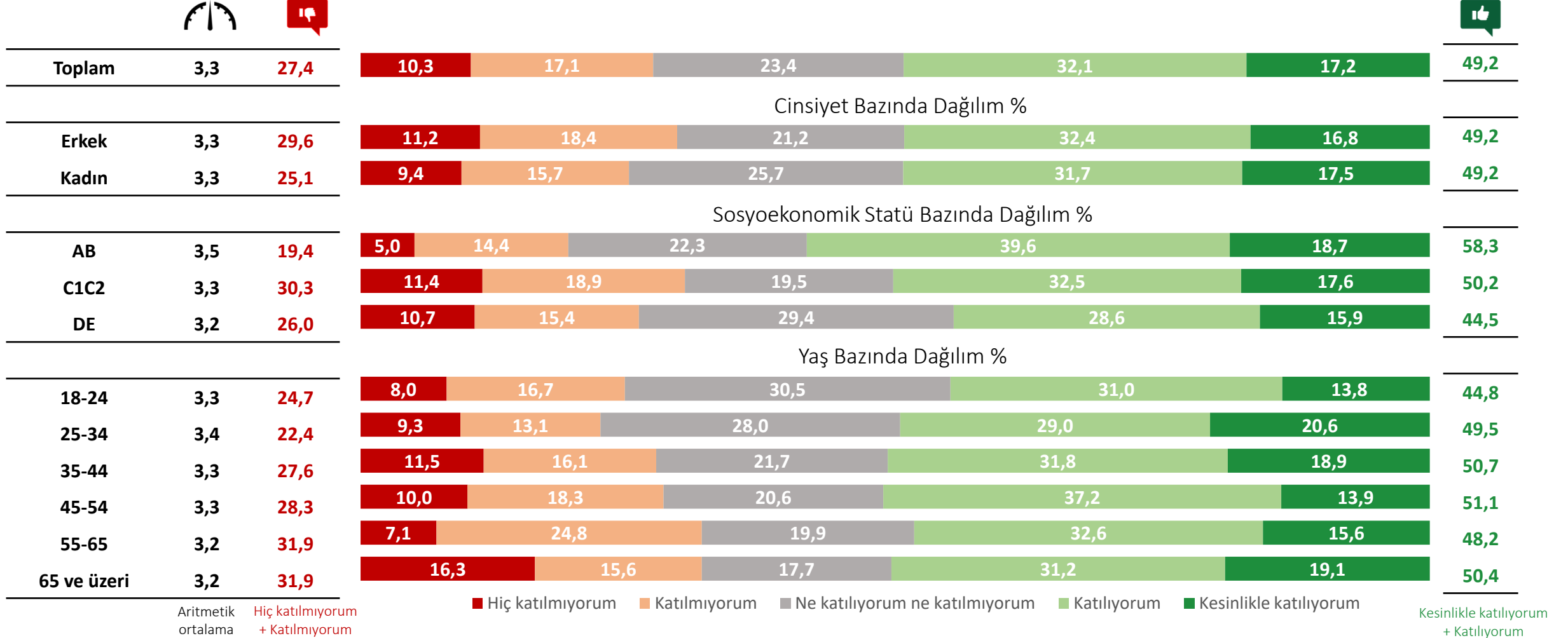
«Türkiye’de tüm bireyler, gruplar, kimlikler eşit haklara sahiptir.» %

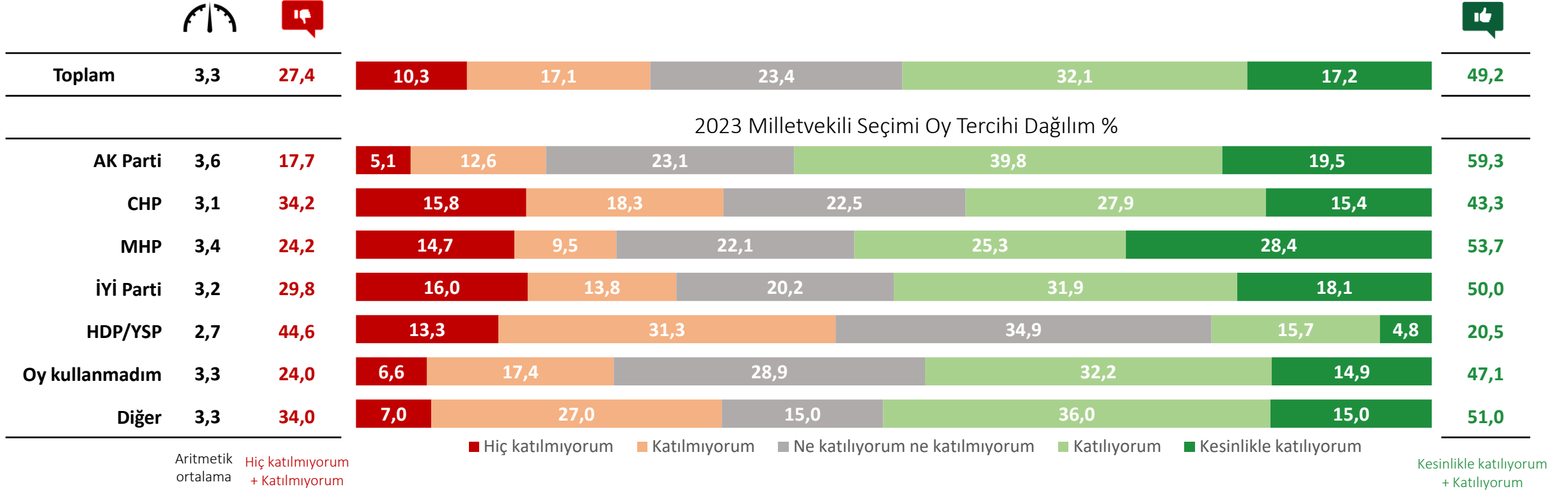
İfadelere Katılım

«Toplumun diğer kesimleri ile eşit yurttaşlık haklarına sahibim.» %

İfadelere Katılım

«Toplumun diğer kesimleri ile eşit yurttaşlık haklarına sahibim.» %

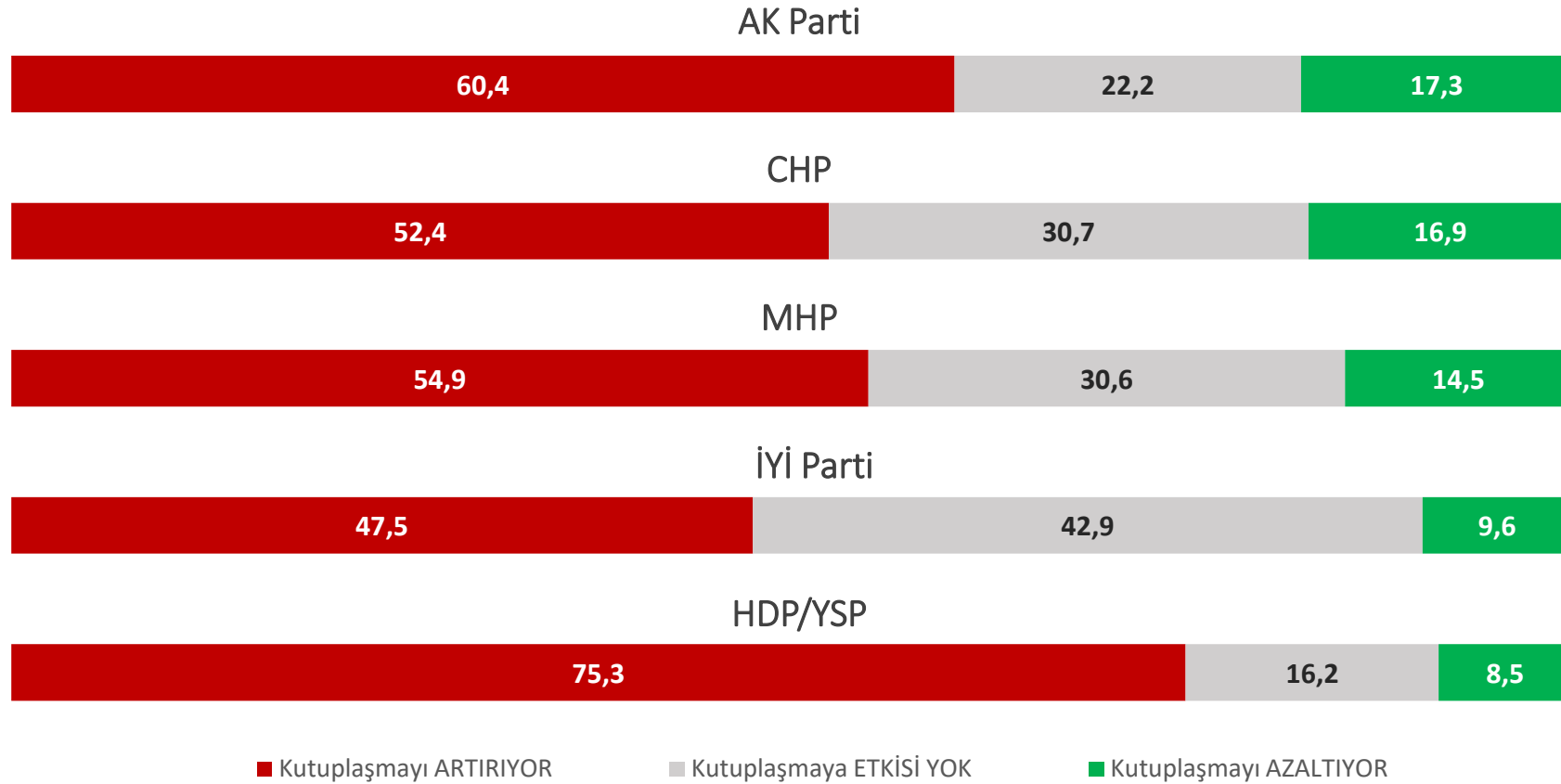

.6

Siyaset ve Kutuplaşma

Siyasi Partilerin Kutuplaşmaya Etkisi | Genel

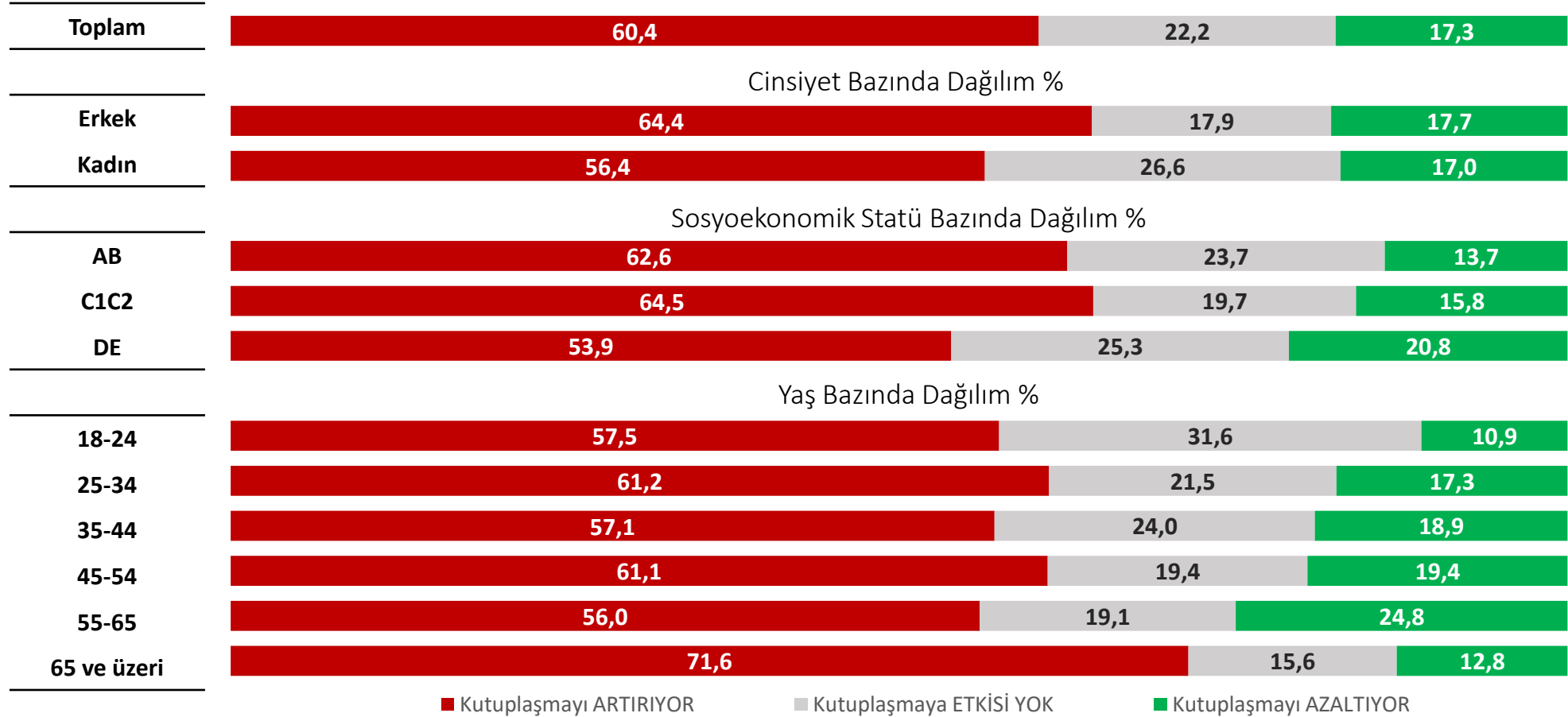
Aşağıdaki siyasi partilerin sizce Türkiye'deki kutuplaşmaya etkisi ne yöndedir? %

Siyasi Partilerin Kutuplaşmaya Etkisi

AK Parti

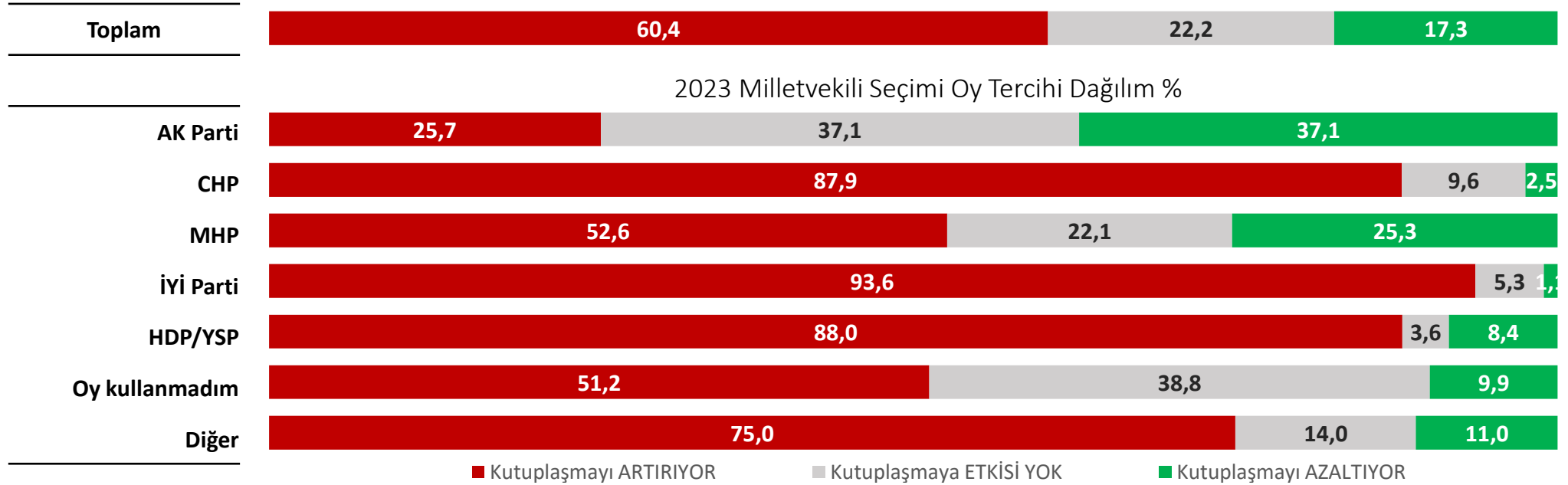
Siyasi partilerin sizce Türkiye'deki kutuplaşmaya etkisi ne yöndedir? %
«AK PARTİ»

Siyasi Partilerin Kutuplaşmaya Etkisi

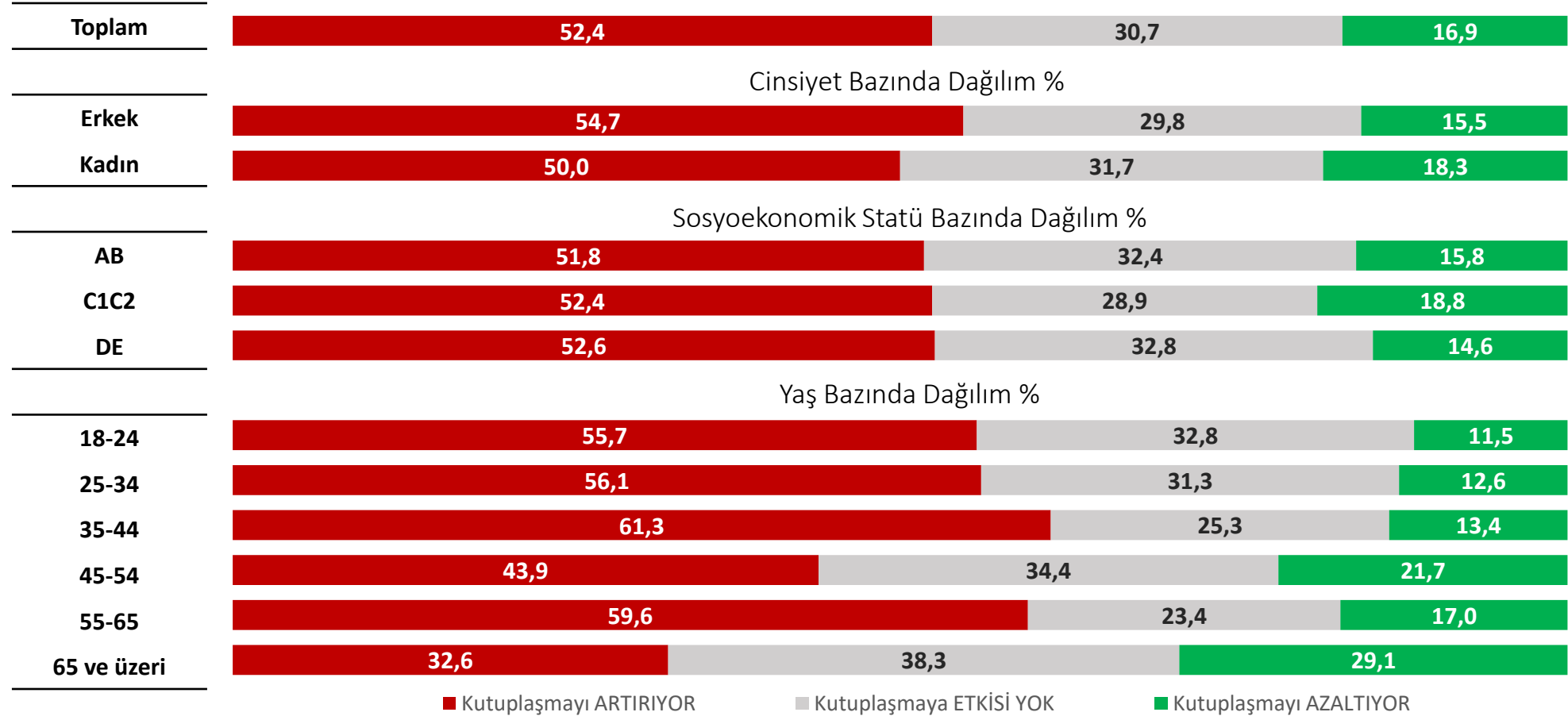
AK Parti

Siyasi partilerin sizce Türkiye'deki kutuplaşmaya etkisi ne yöndedir? %
«AK PARTİ»

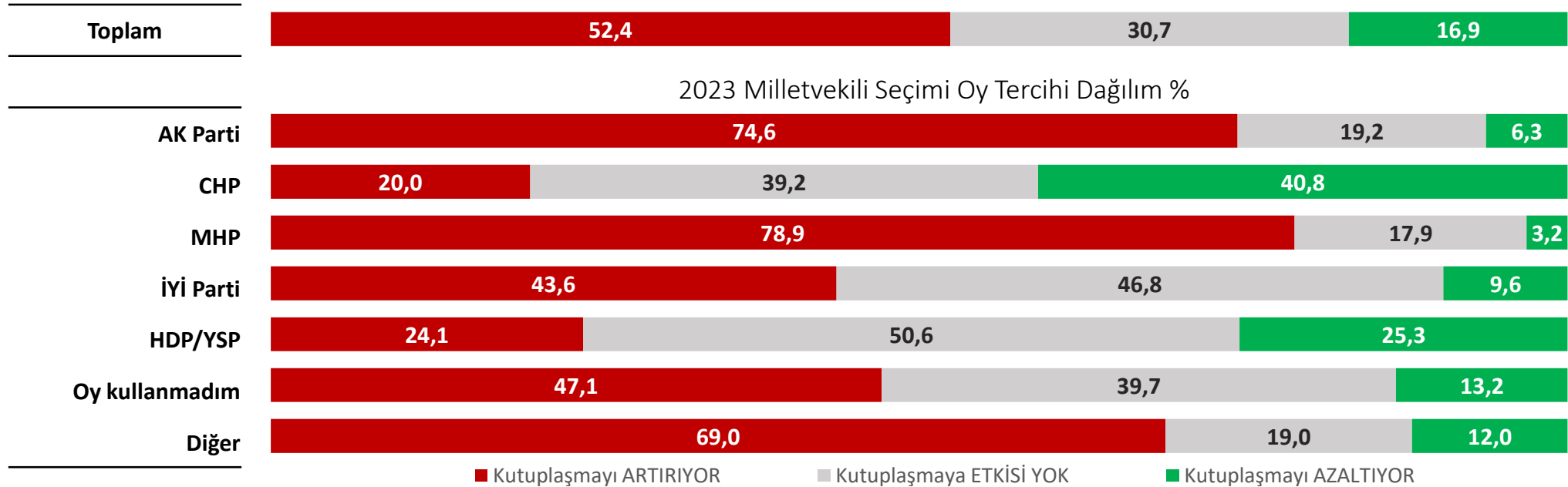
Siyasi Partilerin Kutuplaşmaya Etkisi | CHP

Siyasi partilerin sizce Türkiye'deki kutuplaşmaya etkisi ne yöndedir? %
«CHP»

Siyasi Partilerin Kutuplaşmaya Etkisi | CHP

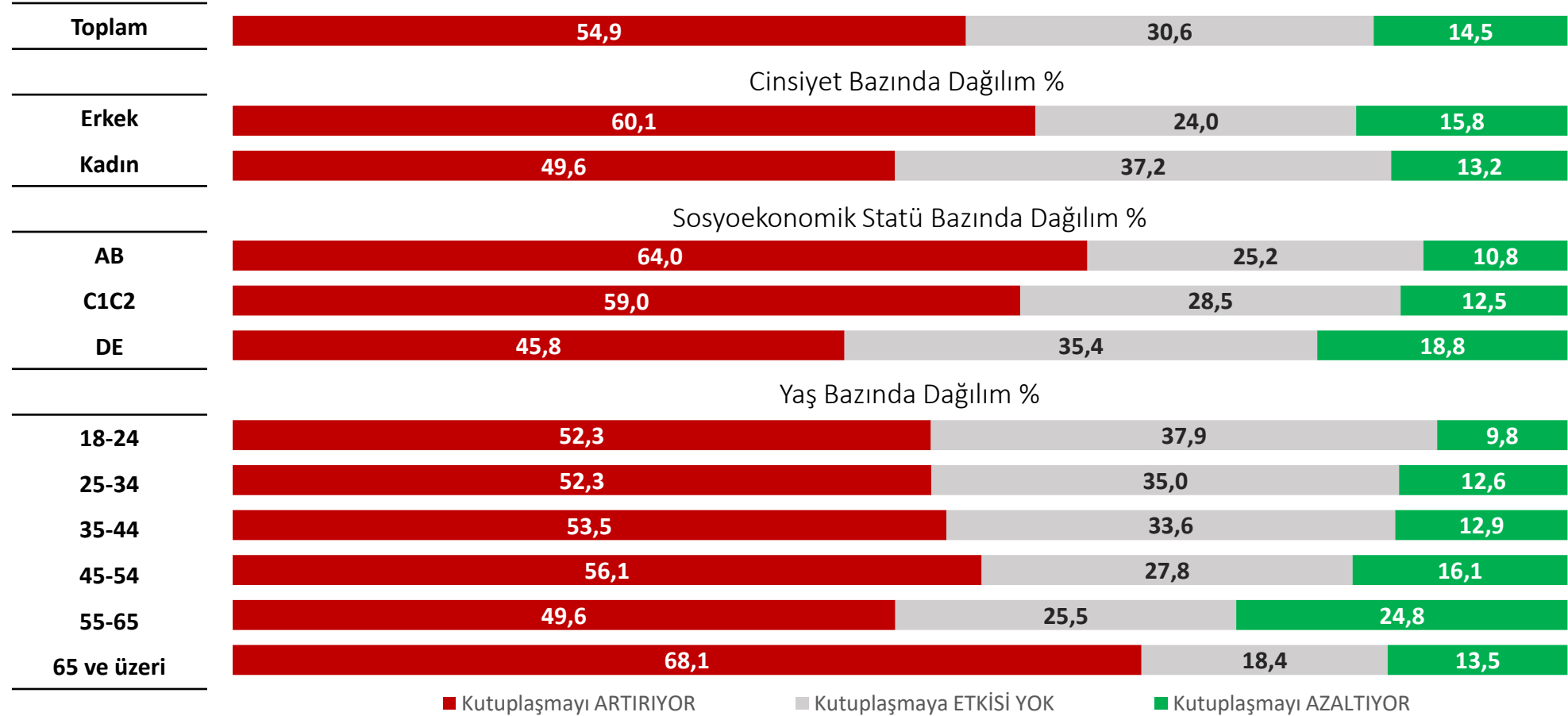
Siyasi partilerin sizce Türkiye'deki kutuplaşmaya etkisi ne yöndedir? %
«CHP»

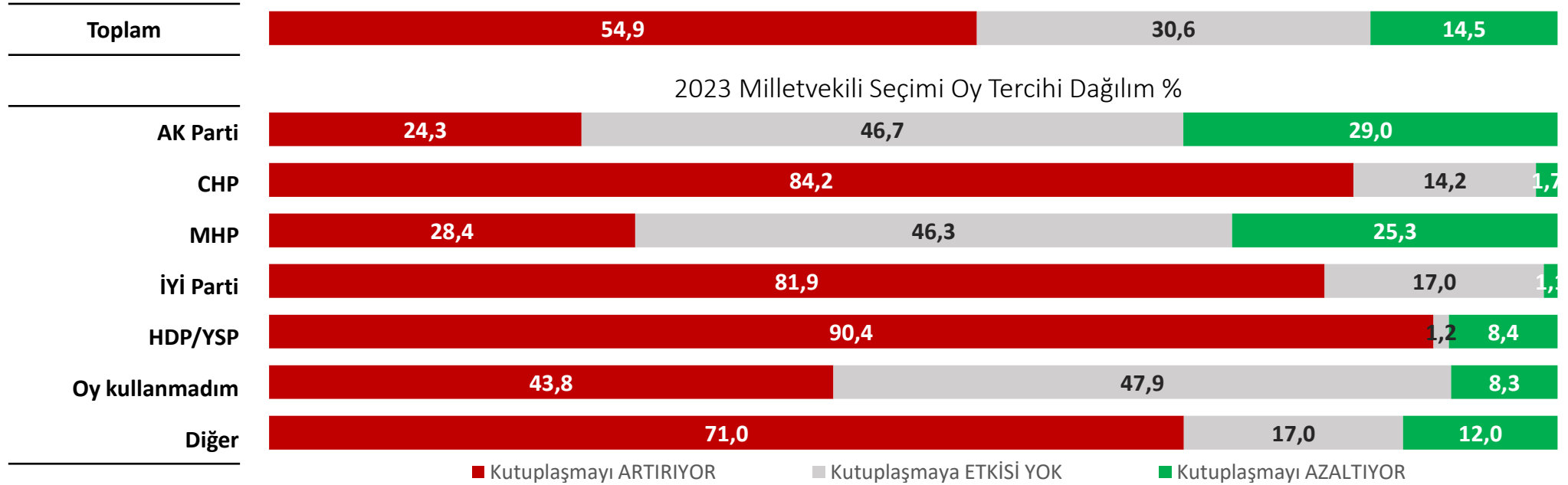
Siyasi Partilerin Kutuplaşmaya Etkisi | MHP

Siyasi partilerin sizce Türkiye'deki kutuplaşmaya etkisi ne yöndedir? %
«MHP»

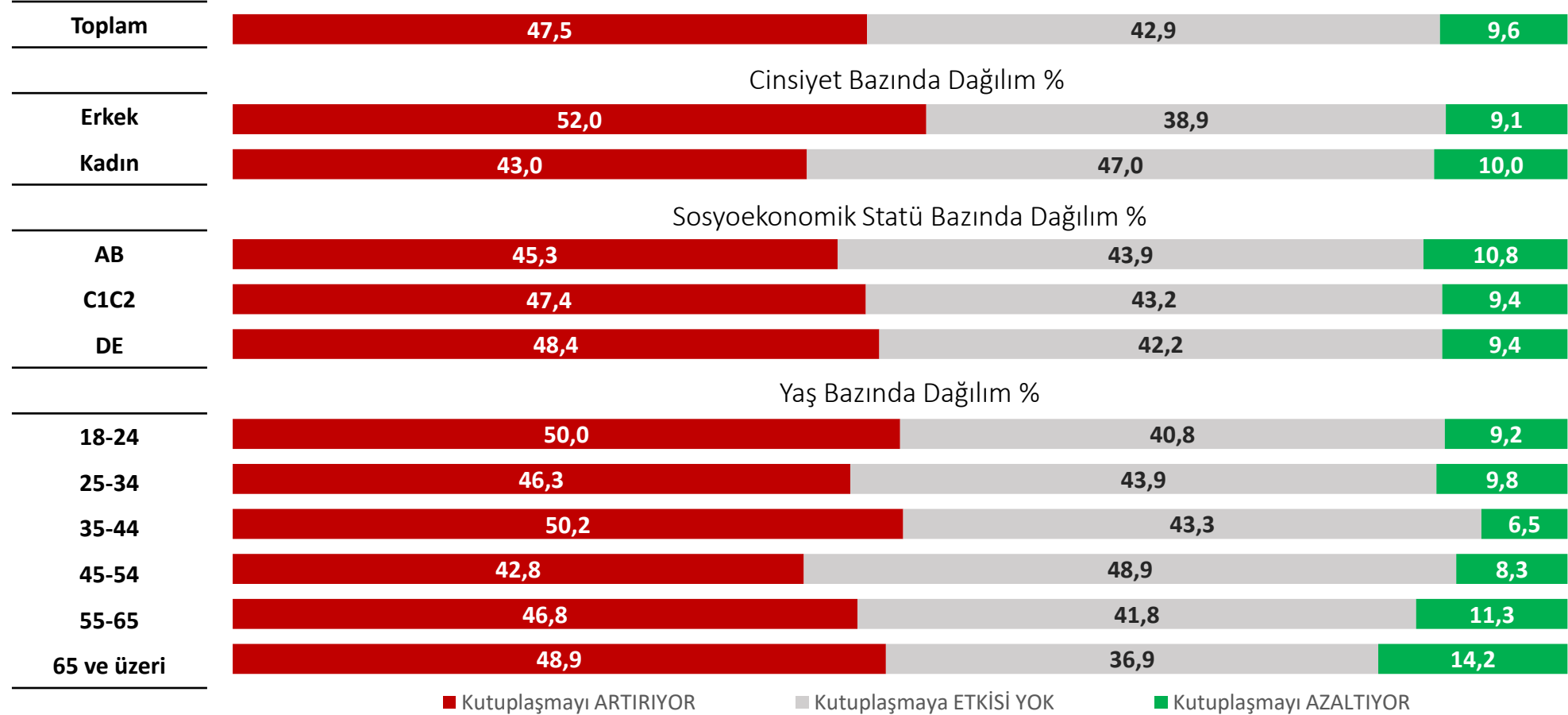
Siyasi Partilerin Kutuplaşmaya Etkisi | MHP

Siyasi partilerin sizce Türkiye'deki kutuplaşmaya etkisi ne yöndedir? %
«MHP»

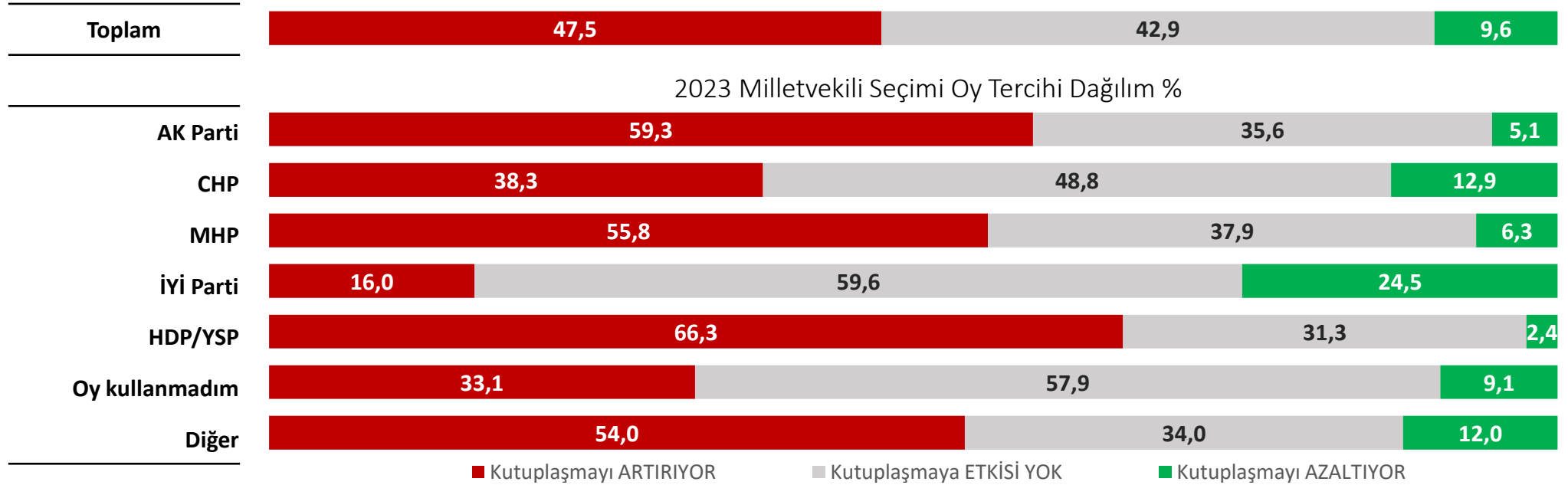
Siyasi Partilerin Kutuplaşmaya Etkisi | MHP

Siyasi partilerin sizce Türkiye'deki kutuplaşmaya etkisi ne yöndedir? %
«İYİ Parti»

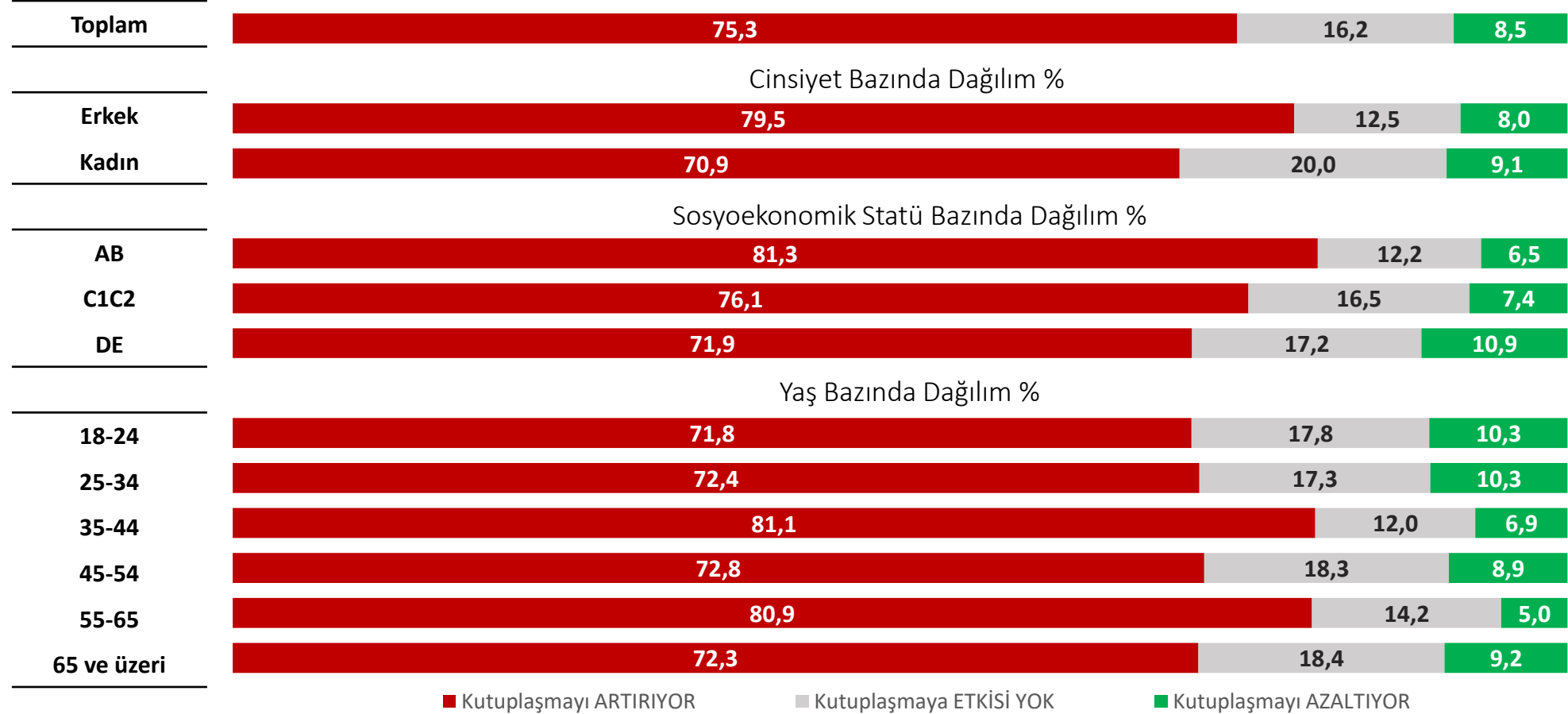
Siyasi Partilerin Kutuplaşmaya Etkisi | MHP

Siyasi partilerin sizce Türkiye'deki kutuplaşmaya etkisi ne yöndedir? %
«İYİ Parti»

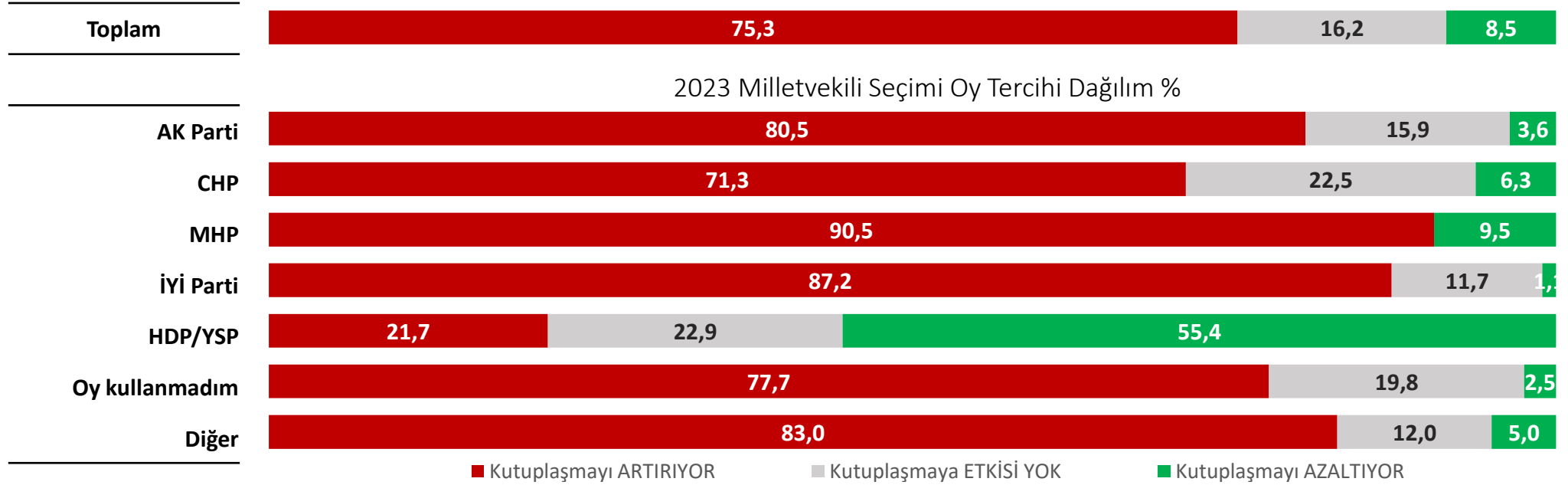
Siyasi Partilerin Kutuplaşmaya Etkisi | HDP/YSP

Siyasi partilerin sizce Türkiye'deki kutuplaşmaya etkisi ne yöndedir? %
«HDP/YSP»

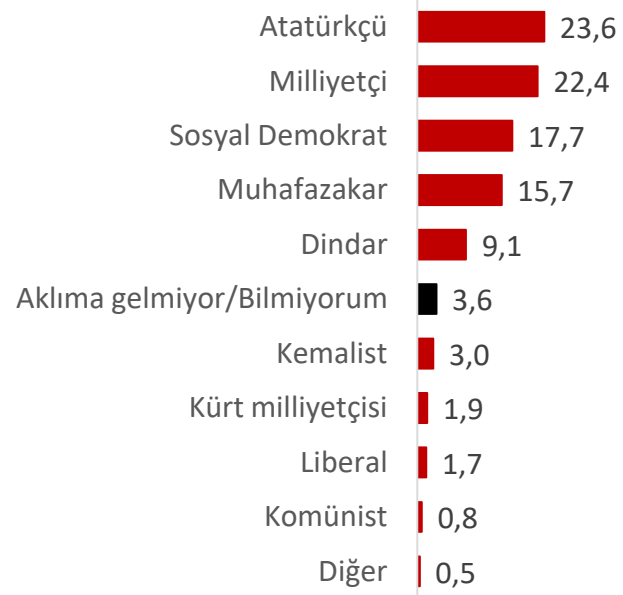

Siyasi Partilerin Kutuplaşmaya Etkisi | HDP/YSP

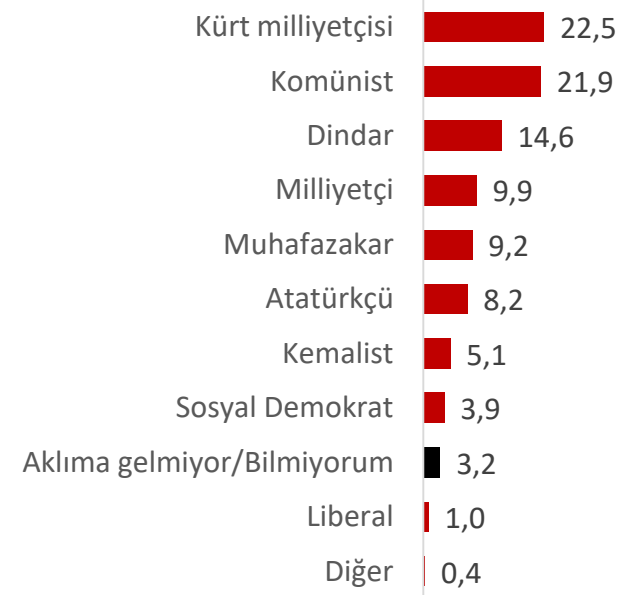
Siyasi partilerin sizce Türkiye'deki kutuplaşmaya etkisi ne yöndedir? %
«HDP/YSP»

Aşağıdakilerden hangisi sizin görüşünüze daha yakındır? %

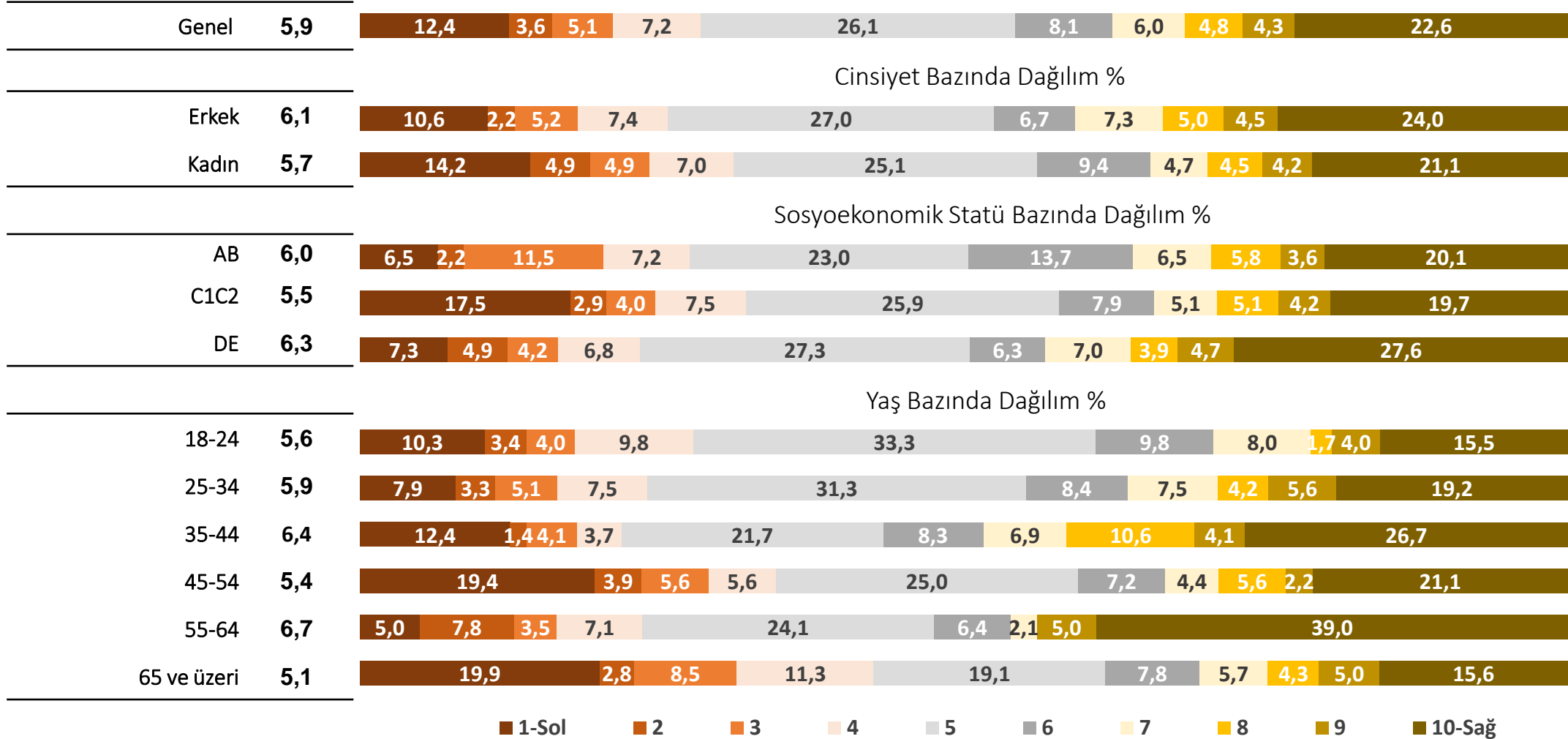
Kendinizi en uzak hissettiğiniz siyasi görüş hangisidir? %

Sol-Sağ Cetveli

$\bar{X}$
Ortalama/10

Siyasi açıdan Türkiye’de yıllardır sol, sağ, merkez diye bir gelenek var. Siz kendinizi siyasi açıdan 10’luk cetvelin neresinde görüyorsunuz? 1-Sol, 10-Sağ olacak şekilde değerlendirir misiniz?

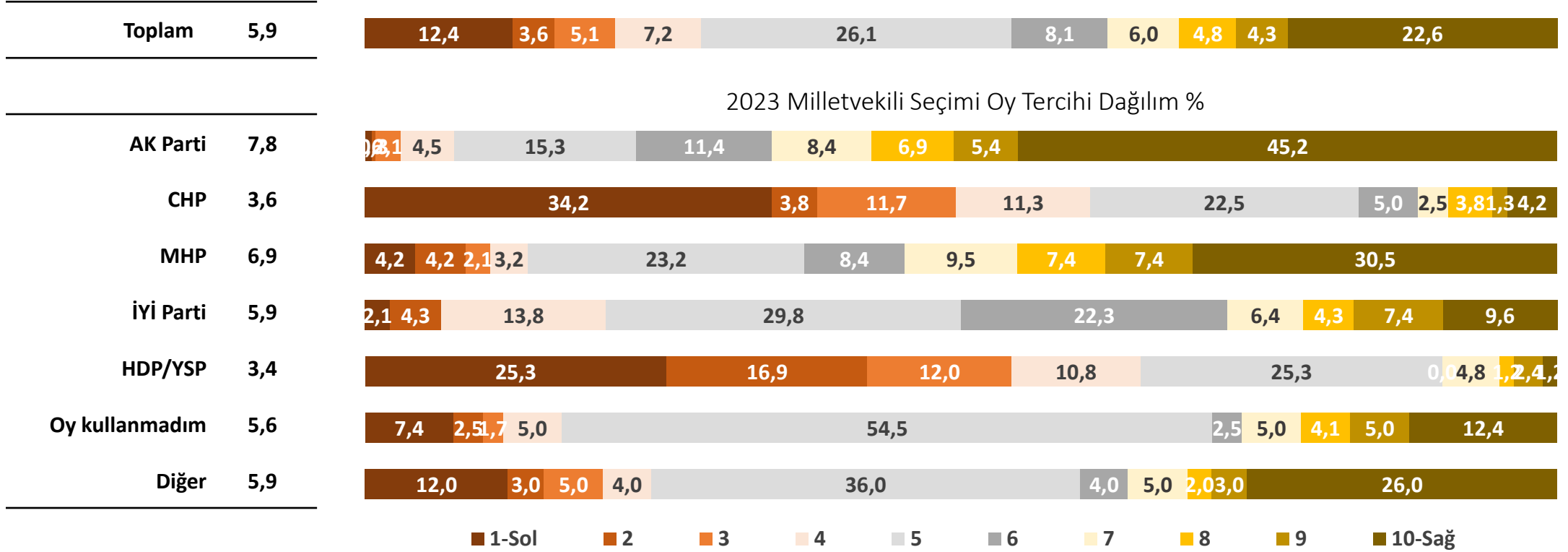

Sol-Sağ Cetveli

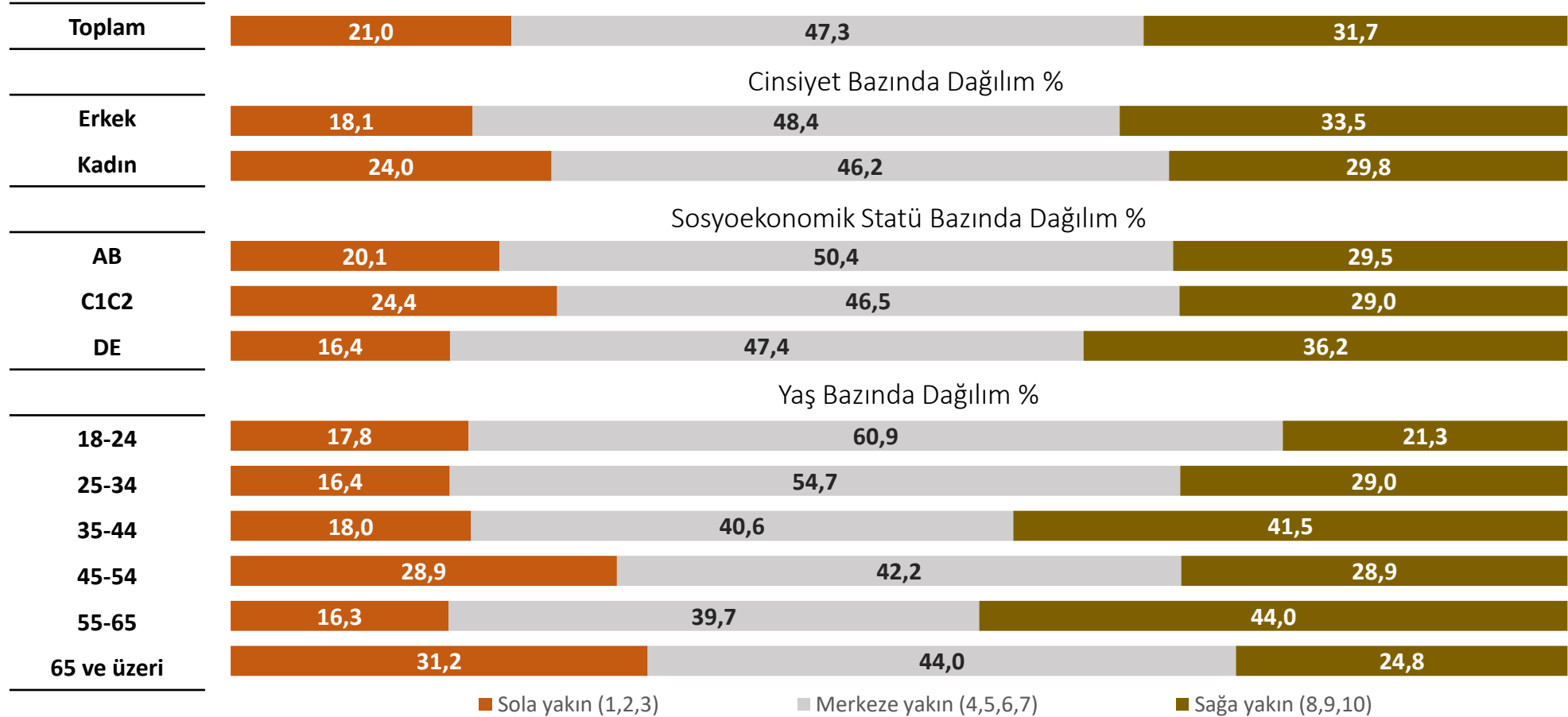
Siyasi açıdan Türkiye’de yıllardır sol, sağ, merkez diye bir gelenek var. Siz kendinizi siyasi açıdan 10’luk cetvelin neresinde görüyorsunuz? 1-Sol, 10-Sağ olacak şekilde değerlendirir misiniz?

$\bar{X}$
Ortalama/10

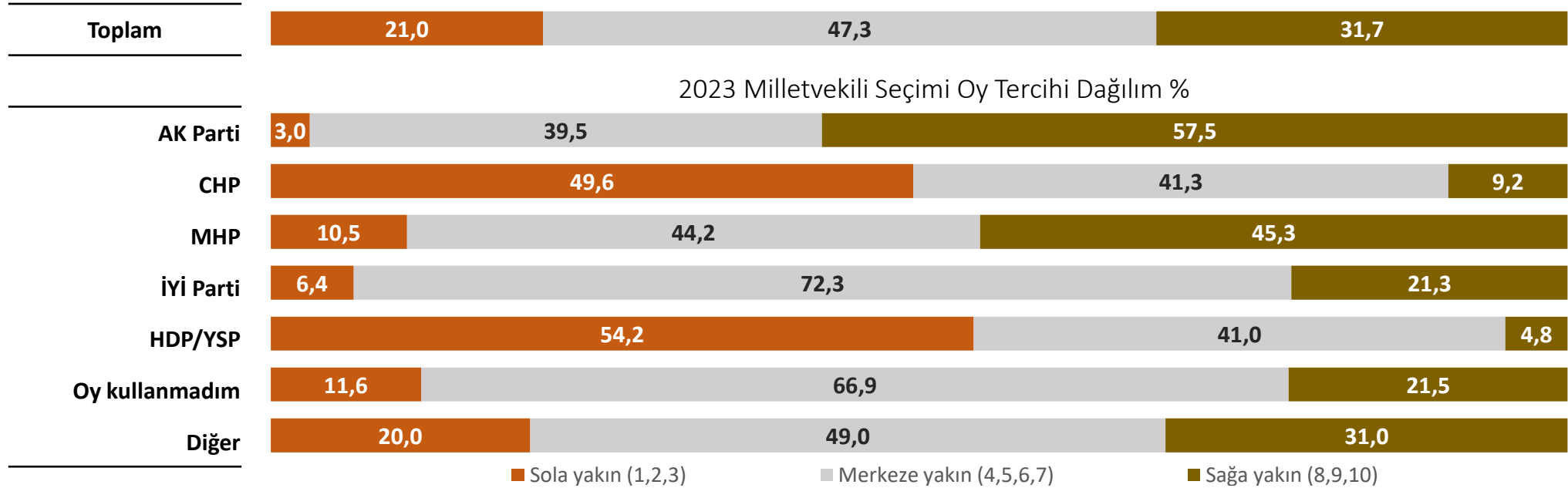
Sol-Sağ Cetveli | Sol, Merkez, Sağ Yakınlık

Siyasi açıdan Türkiye’de yıllardır sol, sağ, merkez diye bir gelenek var. Siz kendinizi siyasi açıdan 10’luk cetvelin neresinde görüyorsunuz? 1-Sol, 10-Sağ olacak şekilde değerlendirir misiniz?

Sol-Sağ Cetveli | Sol, Merkez, Sağ Yakınlık

Siyasi açıdan Türkiye’de yıllardır sol, sağ, merkez diye bir gelenek var. Siz kendinizi siyasi açıdan 10’luk cetvelin neresinde görüyorsunuz? 1-Sol, 10-Sağ olacak şekilde değerlendirir misiniz?

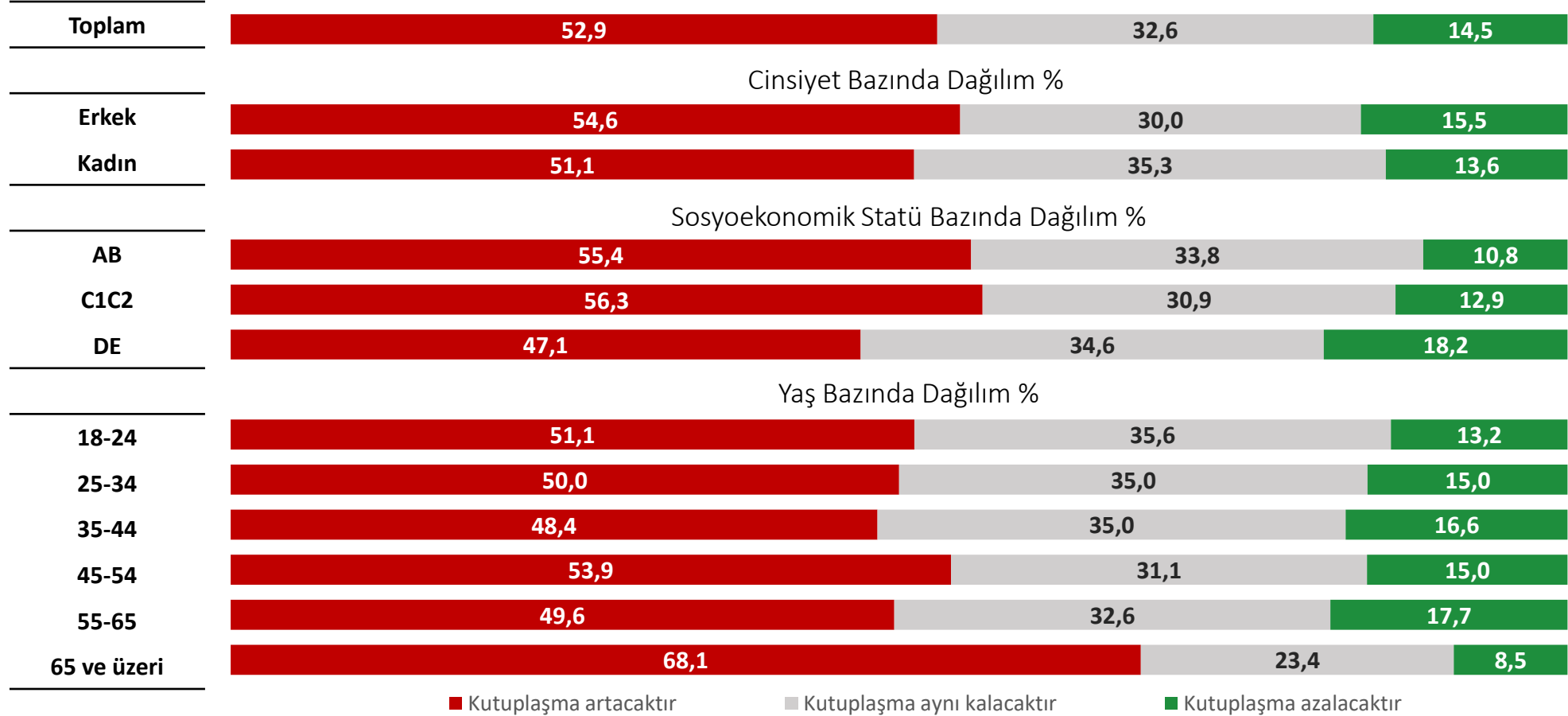

.7

Kutuplaşmanın Gidişatı

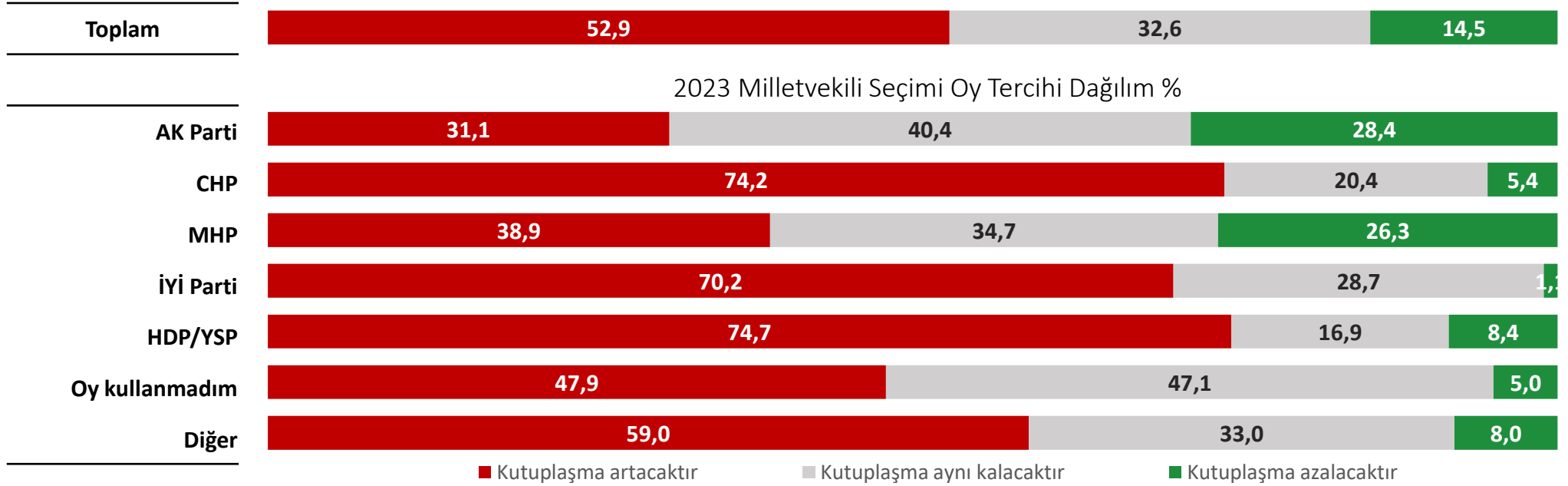
Kutuplaşmanın Gidişatı

Önümüzdeki yıllarda sizce Türkiye'nin kutuplaşmaya yönelik gidişatı ne yönde olacaktır? %

Kutuplaşmanın Gidişatı

Önümüzdeki yıllarda sizce Türkiye'nin kutuplaşmaya yönelik gidişatı ne yönde olacaktır? %

Teşekkür ederiz...